Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1321) 1975 GEGUŽĖ - MAY 29 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. 275 - 4672

Užmirštieji

Besirūpindami lietuvybės ugdymu bei išlaikymu išeivijoje, pagrindinį dėmesį skiriame naujiesiems ateiviams ir jų vaikams. Visi norime, kad jaunoji karta būtų tiek pat lietuviška, kiek ir senoji. Tai natūralus troškimas, kuriam įgyvendinti negailime kartais ir didžiausių pastangų. Vienur tos pastangos būna sėkmingos, kitur mažiau, tačiau visur jos palieka pozityvius pėdsakus, ir niekas dėl jų nesigaili. Yra betgi sritis, kurioje tų pastangų beveik nematyti, būtent, angliškai kalbančių lietuvių. Naujiesiems ateiviams jie atrodė tiek suamerikėję ar sukanadėję, kad jų lietuviškumu pradėta lyg ir abejoti. Kviesti juos į lietuvių bendruomenę nekilo nė mintis. Kas nemoka lietuviškai — tas nelietuvis. Tokia buvo praktinė išvada, nors viešai ir neskelbiama. Dėlto daug senosios kartos atžalyno pasiliko už lietuvių bendruomenės veiklos ribų. Jie nesiėmė iniciatyvos domėtis lietuvių veikla, o naujieji ateiviai, visa energija šokę į darbą, nematė reikalo domėtis tokios rūšies lietuviais. Tie, kurie dar jautėsi lietuviais ir šiek tiek kalbėjo lietuviškai, būrėsi į vyčių kuopas (Amerikoje), o kitur (Kanadoje) ir to nebuvo. Taip įvyko išsiskyrimas dvejopos išeivijos tos pačios tautos vaikų. Tas išsiskyrimas gal nebuvo taip regimas pradžioje, bet dabar jis jau labai ryškus.

★ ★ ★

Kodėl taip įvyko? Visų pirma, kaip minėta, kalta buvo pažiūra: kas nemoka lietuviškai, tas ir nelietuvis. Taip, kalba daug reiškia, bet tai dar neviskas. Airiai neteko savo kalbos, bet pasiliko airiais. Žydai užmiršo savo senąją kalbą, bet neprarado žydiškumo. Ir lietuviai, dėl istorinių aplinkybių užmiršę savo kalbą arba jos neišmokę, nebūtinai turi būti nurašyti. Kol žmogus jaučia kilminį ryšį su savo tauta, kol jo širdyje tebėra gyvas savosios tautos aidas, — jis yra daugiau ar mažiau tos tautos narys. Tiesa, ryšys gana silpnas, tačiau pūstelėjus palankesniem vėjam jis gali sustiprėti ir padaryti žmogų aktyviu tautos nariu. Juk ir dabar turime daugybę amerikiečių ir kanadiečių, kilusių iš lietuvių tėvų, iki šiol neradusių kelio į tautinę savo bendruomenę, tačiau besidominčių savo tėvų tautos reikalais. Jie lietuvių kalbos nemoka, jų spaudos neskaito ir dėlto nežino kas dedasi lietuvių gyvenime, kuris vyksta jų pašonėje. Tačiau jie skaito atsitiktines informacijas apie Lietuvą bei lietuvius anglų kalba. Tai pastebėjo net sovietiniai propagandistai, lankęsi Š. Amerikoje. Jie pastaruoju metu savo leidiniuose, skirtuose išeivijai Š. Amerikoje, įvedė skyrių anglų kalba, kuriame informuoja apie sovietinius "laimėjimus" pavergtoje Lietuvoje. Tai rodo, kad sovietiniai propagandistai pastebėjo faktinę būklę ir bando atitinkamai prisitaikyti.

★ ★ ★

Išeivijos organizacijos ir spauda šioje srityje laikosi atsargiai, kovoja už gryno lietuviškumo išlaikymą ir nenori prisidėti prie amerikėjimo proceso, kuris ir be to stipriai rieda. Angliškus skyrius turi įsivedę tiktai kaikurie laikraščiai — "Vienybė", "Garsas", "Lietuvių Dienos", "Vytis". Galbūt imtų pagunda įsivesti angliškus skyrius ir kitus laikraščius, bet skaitytojų dauguma tam yra priešinga. Jiems svarbiausias dalykas yra lietuviškas žodis. Angliškos spaudos yra juk marios. Toks kietas nusistatymas yra geras. Jo dėka daugiausia ir laikosi lietuviškoji išeivijos spauda. Bet tas kietumas neturėtų eiti taip toli ir prarasti tuos lietuvius, kuriems tėvų kalba pasidarė problema. Kelią į savąją tautą jiems palengvintų lietuviškos dvasios spauda, leidžiama anglų kalba. Esamieji angliški skyriai kaikuriuose lietuvių laikraščiuose toli gražu nepatenkina angliškai kalbančiųjų lietuvių kilmės asmenų, jų net nepasiekia. Jiems reikia specifinio periodinio leidinio, pagaunančio jų domesį. Sakysite yra "Lituanus" žurnalas. Taip, jis atlieka gražią misiją akademinėse sferose, bet nepasiekia masių. Reikėtų galbūt savaitraščio tipo laikraščio, lietuviško savo dvasia, bet angliško savo kalba, mokančio prabilti į lietuvių kilmės mases populiaria kalba. Šios linkmės sugestijas ir galimybes turėtų išstudijuoti JAV ir Kanados L. Bendruomenių vadovybės ir atlikti žygį srityje, kurioje laimėjimai dar galimi. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

ŠNIPAI KANADOJE

Pasikalbėjimą su I. Guzenka paskelbė "Toronto Sun" dienraštis. I. Guzenka, buvęs Sovietų Sąjungos ambasados pareigūnas Otavoje, pasiprašė politinės globos 1945 m. ir 106 išsineštais dokumentais atskleidė karinio sovietų špionažo tinklą Kanadoje. Šiandien jis pabrėžia, kad ši jo paslauga tebuvo plaukiojančio ledo kalno viršūnė. Tuo metu Sovietų Sąjunga Kanadoje turėjo 9 špionažo tinklus, iš kurių jam buvo žinomas tik vienas. Tačiau ir šio tinklo visų šnipų jis neįstengė išduoti, nes daugelio jų jam tebuvo žinomi kodo vardai. Į RC MP saugumiečių rankas pateko apie 12 asmenų, jų tarpe ir komunistų partijos atstovas Kanados federaciniame parlamente Fred Rose. Atlikęs bausmę, jis dabar gyvena kaip pensininkas komunistinėje Lenkijoje, gaudamas augštą pensiją. Tuo tarpu pats I. Guzenka su žmona ir penkiais vaikais tegauna mėnesinę $800 pensiją ir jau turi $13.000 skolos. Federacinis parlamentas yra atmetęs konservatorių atstovo T. Cossitto pasiūlymą padidinti pensiją I. Guzenkai. T. Cossitto teigimu, tai esąs klaidingas žingsnis jau vien dėlto, kad vyriausybė negaili milijonų dolerių įvairių pašalpų forma kairiosioms grupėms. Iš Kanados buvo ištremtas komunistinės Kinijos ambasados spaudos atstovas Kuo Čing-an. Spėjama, kad jis buvo ryšininku su Kinijos šnipais J. A. V. Pasak I. Guzenkos, kinietiškasis špionažas, palyginus jį su sovietiniu, esąs tik vaikų žaislas. Sovietų Sąjungos ambasada Kanadoje ir prekybos atstovybės turi šimtus pareigūnų, kurie visi yra paruošti špionažui. Jei kiekvienas jų turi ryšius tik su vienu šnipinėjančiu kanadiečiu, tokių šnipų susidaro keli šimtai. Pasikalbėjimą I. Guzenka užbaigia jam kadaise pareikšta sovietų II karinio atstovo majoro Gogovo nuostaba: "Negaliu suprasti, kaip gali atsirasti išdavikų tokiame gražiame krašte, kaip Kanada, turinčiame tokį gerą gyvenimą!"

Montrealio burmistras J. Drapeau dalyvavo tarptautinio olimpiados komiteto posėdyje Lozanoje, Šveicarijoje. Komiteto pirm. lordą Killaniną ir narius jis įtikino, kad visi įrengiginiai Montrealyje bus laiku užbaigti ir kad olimpiada galės prasidėti 1976 m. liepos 17 d. Spaudai padarytuose pareiškimuose J. Drapeau teigia, kad statybos darbai nėra atsilikę nuo numatyto plano. Statybininkų streikai Montrealyje buvo

(Nukelta į 8-tą psl.)

Klevelando tautinių šokių grupės "Grandinėlė" šokėjai vieno koncerto metu — Nuotr. J. Garlos

Amerikos diplomatija Pabaltijy

Vieši pareiškimai guodžia baltiečius ir amerikiečius, o nevieši — ramina sovietus

Nekartą skelbėm šiose skiltyse Amerikos Valstybės Departamento pareigūnų pareiškimus kongreso nariui E. Derwinskiui apie to krašto nusistatymą nepripažinti Baltijos valstybių aneksijos Europos saugumo konferencijoje. Pareiškimai buvo gana raminantys, nors su neaiškiom sprągom, pro kurias lengvai gali prasprausti sukti Maskvos diplomatai ir pasiekti savo tikslus. Šią abejonę kėlė ir ta aplinkybė, kad pats Valstybės Departamento sekretorius, t. y. užsienio reikalų ministeris dr. H. Kissingeris niekados nedavė pareiškimų Baltijos valstybių nepripažinimo klausimu. Tai pastebėjo ir akylesnieji amerikiečių žurnalistai. Vienas jų — James F. Clarity parašė net platoką informaciją iš Leningrado, kuri buvo išspausdinta "New York Times" dienraštyje 1975. V. 18.

Pripažinimo link

Minėtasis žurnalistas rašo: "J. A. V-bės per čionykštį savo (Leningrado) konsulatą švelnina 35-rių metų senumo politiką, atsisakančią pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimą Sovietų Sąjungon. Čia vakariečių diplomatai jaučia, **kad prasidėjo laipsniškas, bet aiškus amerikiečių posūkis į faktinį, jeigu ne formalinį, pripažinimą sovietinių Baltijos respublikų, kurios pateko Maskvos valdžion 1940 m.** Diplomatai pastebi, kad nuo to laiko, kai prieš 22 mėnesius JAV-bės čia atidarė konsulatą, amerikiečių ryšiai su politiniais, ekonominiais ir kultūriniais Baltijos respublikų pareigūnais žymiai išsiplėtė (mūsų pabraukta)."

"Generalinis Amerikos konsulas Joseph W. Neubert vienaname pokalbyje pareiškė, kad JAV nepripažinimo politika nepasikeitė. Tačiau pripažino, kad tikrumoje jis dabar yra JAV ambasadorius tom trim respublikom. Nuo to laiko, kai p. Neubertas tapo generaliniu konsulu prieš aštuonis mėnesius, aplankė visas Baltijos sostines — Vilnių Lietuvoje (autorius rašo "Vilna") Rygą Latvijoje ir Taliną Estijoje, — kurios priklauso jo konsuliniam distriktui."

Dviveidė politika

"NYT" korespondentas gerai žino JAV-bių baltiečių protestus prieš tylų dr. Kissingerio užmojį pripažinti Baltijos valstybes sovietams, kongreso nario E. Derwinskio kreipimąsi į Valstybės Departamentą ir pastarojo pareigūno Kempton B. Jenkins atsakymą, išdėstantį JAV politiką. Bet šią nepripažinimo politiką tas pats Valstybės Departamentas savaip aiškina ir praktikoje ją beveik paneigia. Jis gen. JAV konsului Leningarde davė instrukcijas užmegzti ryšius su maskvinės valdžios pareigūnais Baltijos valstybių sostinėse, bet vengti santykių su augščiausiais valdžios bei partijos atstovais. Dėlto gen. konsulas pasitenkino susitikimais su augščiausių pareigūnų pavaduotojais ir tuo būdu "išvengė" tiesioginių ryšių su valdžia. Tai tikrai talmudiška politika, kuri primena apėjimą įsakymo nevažiuoti šeštadieniais, pasidėjus vandens bonką po sėdyne... Mat, jūra plaukti galima. Taip įsakymo raidė lieka įvykdyta, bet esmė nuo to nesikeičia.

Minėtasis JAV konsulas džiaugiasi, kad jo užmegzti ryšiai gerai plėtojasi, kad Baltijos respublikos sudaro didžiąją jo darbo dalį. Net ir pareiga pranešinėti apie Baltijos sritį priklauso ne JAV ambasadai Maskvoje, bet Leningrado konsulatui.

Kultūriniai mainai

Pasak minėto "NYT" korespondento, nepripažinimo politika yra silpninama ir besiplečiančių baltiečių-amerikiečių ryšių kultūrinėje ir pedagoginėje srityje. Jau kelios meno grupės iš Amerikos lankėsi Baltijos respublikose.

Šiuo metu, rašo korespondentas, tariamasi dėl amerikiečių profesorių atvykimo į Baltijos universitetus mokyti anglų kalbos. Dar nesikeičiama studentais, bet tikimasi jais keistis netolimoje ateityje. Amerikos turistai esą gali lankytis Baltijos valstybių sostinėse. Nesą jokių suvaržymų importuoti Amerikon Baltijos kraštuose pagamintų prekių.

Ateis neišvengiamai?

Amerikos pareigūnai, kurie palaiko ryšius su sovietais, esą tvirtina, jog sovietų pareigūnai nespaudžia amerikiečių ir nereikalauja formalaus Baltijos valstybių aneksijos pripažinimo. Pasak diplomatų, Sov. Sąjunga esanti patenkinta dabartine būkle. Amerikiečiai esą abejoja, kad Baltijos valstybių aneksijos pripažinimas būtų nuspręstas greitai, tačiau mano, jog tai ateis neišvengiamai.

Korespondentas, trumpai priminęs Baltijos valstybių užėmimą ir inkorporavimą, kai 1939 m. Stalinas pasirašė nepuolimo sutartį su nacionalsocialistine Vokietija, baigia straipsnį:

"Baltiečių valdžios tremtyje tebeturi oficialiai pripažintas misijas Vašingtone. Kaikurie čionykščiai diplomatai (Leningrade), matydami, kad išeivijos vadai sensta, yra nuomonės, jog spaudimas nepripažinti sovietinės kontrolės išblės."

Mūsų išvados

Kaip ir visų valstybių, taip ir JAV diplomatija nėra laisva nuo dviveidiškumo. Savo gyventojams ji kalba apie Baltijos valstybių aneksijos nepripažinimą, o santykiuose su sovietais jį visdėlto bando vykdyti, nors ir pridengta forma. Kaip "NYT" žurnalistas liudija, Amerikos diplomatai mano, kad tai tik laiko klausimas — kai veiklieji baltiečių vadai pasens, sumažės spaudimas dėl nepripažinimo, ir reikalas savaime išsispręs. Taigi, negalima perdaug pasitikėti amerikiečių politikos principingumu — keičiantis vairuotojams, keičiasi ir nuotaikos.

(Nukelta į 9-tą psl.)

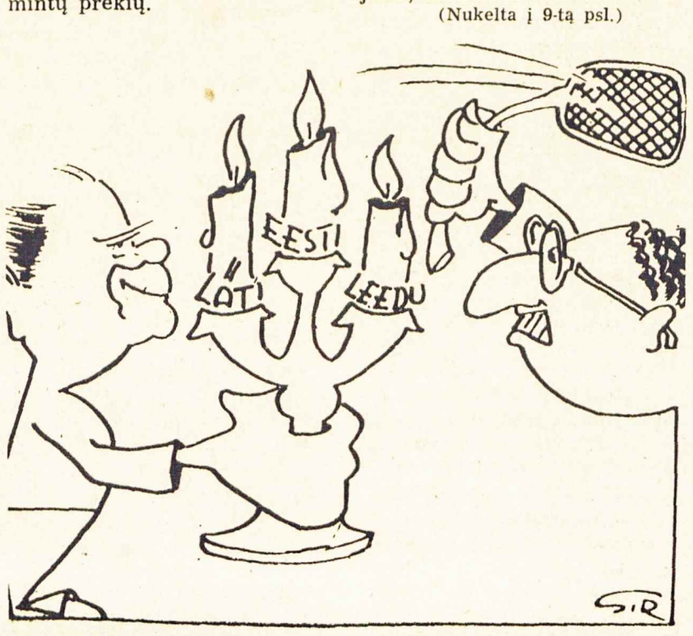

Taip vaizduoja laisvųjų estų spauda JAV užsienio politikos vairuotojo dr. H. Kissingerio tylų užmojį pripažinti Baltijos valstybes Sov. Sąjungai

Pasaulio įvykiai

KOMUNISTŲ PERGALĖ KAMBODIJOJE IR P. VIETNAME SUDARO tiesioginę grėsmę Tailandijai bei kitiems kaimyniniams kraštams, tačiau dėmesio centre praėjusią savaitę staiga atsidūrė Korėja. Dėmesį į ją atkreipė komunistinės S. Korėjos prez. Kim Il Sung kelionė Pekingan ir jo planuojamas vizitas Maskvai. Daug kam susidarė įspūdis, kad kompartijos vadas Kim Il Sung, pasinaudodamas JAV nesėkmėmis buvusioje Indokinijoje, gali pulti P. Korėją. Tiesa, ten tebėra 42.000 amerikiečių karių, bet JAV kongresas vargu ar benorėtų savo kraštą įvelti į naują karą. Į šią prielaidą aštriu įspėjimu reagavo krašto apsaugos sekr. J. Schlesingeris "US News and World Report" žurnale paskelbtame pasikalbėjime. Jis priminė S. Korėjos komunistams, kad JAV Vietnamo kare turėjo gerą pamoką. Jeigu S. Korėja pultų P. Korėją, JAV karinės pajėgos būtų priverstos atsisakyti Vietnamo taktikos ir smogti į pagrindinius komunistų jėgos šaltinius, užuot įsiveldamos į ištęstus karinius veiksmus. S. Korėjos radijas tada prašneko apie amerikiečių ryžtą panaudoti atominius ginklus. Šią teoriją betgi paneigė Valstybės Departamento atstovas R. Funseth. Galimas invazijos pavojus privertė P. Vietnamo prezidentą P. Č. Hee įvesti beveik karo stovį, remiantis jam plačias teises duodančia 1972 m. konstitucija. Jis uždraudė studentų ir kitų grupių demonstracijas, kenksmingas P. Korėjos politikai, sustiprino cenzūrą spaudai. Žvalgybos duomenimis, komunistinės Kinijos vyriausybė atmetė S. Korėjos kompartijos vado Kim Il Sungo pakištą naujo karo mintį.

H. KISSINGERIO KELIONĖS

Valstybės sekr. H. Kissingeris dvi dienas Vienoje tarėsi su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeriu A. Gromyka. Nors pasitarimas daugiausia lietė Vladivostoke sutartą strateginių ginklų apribojimą ir Europos saugumo konferenciją, buvo paliestas ir Vietnamas. H. Kissingeris įspėjo Sovietų Sąjungą būti atsargia ir nenarplioti naujų intrigų buvusioje Indokinijoje. Iš Vienos atskridęs į V. Berlyną, H. Kissingeris šį miestą paskelbė aiškiu įrodymu, kad JAV tvirtai laikosi savo pažadų sąjungininkams. Ankaroje jis tarėsi su Turkijos užsienio reikalų ministeriu I. S. Caglayangilu ir opozicijos vadu B. Ecevitu. Turkus labiausiai yra įskaudinęs JAV kongreso nutrauktas karinės paramos teikimas po Turkijos kariuomenės išsikėlimo į Kipro salą. Senatas jau patvirtino paramos teikimo atnaujinimą, bet atstovų rūmai vis dar delsia. H. Kissingeris pabrėžė, kad prez. G. Fordas ir jis pats niekada nepritarė paramos nutraukimui. Ji būtų atnaujinta, jeigu Turkija prisidėtų prie Kipro klausimo sprendimo taikiomis priemonėmis. H. Kissingeriui viešint Bonnoje, buvo paskelbta, kad jam pavyko išsiderėti iš A. Gromykos Ženevos konferencijos atidėjimą iki rudens. Ši konferencija, skirta Artimųjų Rytų problemoms, buvo numatyta birželio mėnesį.

KOLONIZUOJA ARABŲ ŽEMES

Naują problemą JAV valstybės sekr. H. Kissingeriui sudaro Izraelio premjero Y. Rabino vyriausybės paskelbtas generalinis gyventojų perkėlimo planas, kurin yra įtraukta ir Izraelio kariuomenės okupuota arabų kraštų teritorija. Per 17 metų šiose srityse numatoma apgyvendinti 60.000 žydų. Golano augštumose, vakarinėje Jordano pakrantėje, Gazos juostoje ir Sinajaus pusiasalyje jau dabar yra įsteigti 48 žydų kaimai, turintys kelis tūkstančius gyventojų. Planavimas 17-kai metų į priekį neįtikimais perša mintį, kad Izraelis nė negalvoja okupuotų sričių grąžinti arabų kraštams, nors oficialiai tokia mintis ir paneigiama. Pasak planuotojų, arabų teritorija galėtų būti grąžinta Sirijai, Jordanijai ir Egiptui, bet joje įsikūrę žydai turėtų teisę ten pasilikti. Toks sprendimas tikriausiai niekada nebus priimtinas arabams. Prez. G. Fordas, peržiūrėdamas H. Kisingerio politiką Artimuosiuose Rytuose, buvo sustabdęs karinės paramos teikimą Izraeliui. Amerikos žydų spaudimo dėka 76 senatoriai paskelbė prez. G. Fordui skirtą laišką, reikalaujantį vėl pradėti naujų ginklų tiekimą. Senatorius H. Humphrey netgi pagrasino prez. G. Fordui trukdyti JAV paramą užsienio kraštams, jeigu jis darys diplomatinį spaudimą Izraeliui ginklų tiekimo sustabdymu. Nepaprastą žydų įtaką JAV senatui liudija faktas, kad šį laišką pasirašė 76 senatoriai, o jo nepasirašyti drįso tik 23.

POLITINĖ KRIZĖ LIBANE

Atsinaujinusios kovos tarp arabų partizanų ir dešiniojo sparno falangistų privertė Libano prezidentą S. Franjieh kraštą valdymą perduoti karinei vyriausybei. Premjeru aštuonių narių ministerių kabinetui jis pasirinko atsargos brigados gen. N. Rifajų, 76 metų amžiaus. Visi ministeriai yra karininkai, išskyrus du. Šiam žingsniui pilnai pritaria krikščionys libaniečiai, o jį griežtai smerkia partizanus remiantys mahometonai ir kairiųjų partijų vadai. Kovose tarp partizanų ir falangistų jau žuvo 52 asmenys, sužeista daugiau kaip 200. Falangistai, kuriems priklauso daugiausia krikščionys, turi apie 6.000 vyrų armiją. Partizanų kontrolėje yra 15 stovyklų su 200.000 pabėgėlių iš buvusios Palestinos. Izraelio vykdomi stovyklų puldinėjimai yra pareikalavę daug gyvybės aukų. Šias nekaltų žmonių skerdynes falangistai nori sustabdyti partizanų veiklos suvaržymu.

PAKELIUI Į DIKTATŪRĄ?

Nors Portugalijos komunistai tėra mažumos partija, kaip liudija paskutinieji konstitucinio parlamento rinkimai, kraštą valdanti karininkų taryba jiems yra leidusi dominuoti spaudą, vietinę administraciją ir darbo unijas. Komunistų sukurstyti spaustuvės darbininkai užėmė socialistų dienraštį "Republica", vienintelį šios rūšies leidinį, kuris buvo išvengęs komunistų kontrolės. Karinė valdžia, pataikaudama komunistams, laikraštį uždarė ir galutinį jo likimo sprendimą pavedė teismui. Į šį nelegalų žingsnį socialistai su savo vadu M. Soares reagavo masinėmis protesto demonstracijomis ne tik Lisabonoje, bet ir kituose miestuose. Jie grasina visišku karinės tarybos sudarytos civilinės vyriausybės boikotu ir įspėja Portugaliją, kad karininkai su komunistais nori įvesti pilną diktatūrą. Socialistai šiuo metu yra stipriausia Portugalijos partija.

NETEKO PASKUTINIO POSTO

Buvęs KGB vadas A. Šelepinas, prieš mėnesį pašalintas iš kompartijos politbiuro, dabar jau prarado ir profsąjungų tarybos pirmininko vietą. Jį pakeitė kompartijos centro komiteto narys A. Viktorovas profsąjungų tarybos sekretoriaus titulu. Politinė A. Šelepino žvaigždė greičiausiai užgeso dėl varžybų su L. Brežnevu.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Prašo grąžinti vyskupą

Ištrauka iš naujausio numerio
"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos"

Užsienį pasiekė jau ir keturioliktas "LKB Kronikos" numeris. Jame skelbiami gerai dokumentuoti faktai apie Maskvos valią vykdančius lietuvius. Čia spausdiname vieną labai būdingą pareiškimą, pasirašytą Kaišiadorių vyskupijos kunigų ir skirtą religinių reikalų tarybos įgaliotiniui K. Tumėnui bei pačiai tarybai Maskvoje. Jame prašoma leisti vysk. V. Sladkevičiui grįžti į Kaišiadorių vyskupo pareigas. Mirus arkiv. T. Matulioniui, vysk. V. Sladkevičius turėjo tapti velionies įpėdiniu, bet sovietinė valdžia tų pareigų eiti neleido ir ištrėmė į Nemunėlio Radviliškį, kur ir šiandieną tebegyvena. Ištrėmimo motyvas — arkiv. T. Matulionis įšventino kun. V. Sladkevičių be sovietinės valdžios leidimo. Taip pat tebėra ištremtas vysk. J. Steponavičius, valdęs Vilniaus arkivyskupiją.

Štai pareiškimo tekstas.

Religijų reikalų tarybos
Įgaliotiniui Lietuvos TS
Respublikai

P a r e i š k i m a s

Mes, žemiau pasirašę Kaišiadorių vyskupijos kunigai, šiuo prašome Kaišiadorių vyskupui Vincentui Sladkevičiui, šiuo metu gyvenančiam Biržų rajone, Nemunėlio Radviliškyje, leisti eiti Kaišiadorių vyskupijos vyskupo pareigas. 1974 liepos 30. Siuntėjas: kun. Jonas Dzekunskas, gyvenantis Kaišiadorių rajone, Žiežmariuose.

Po šiuo pareiškimu pasirašė 45 Kaišiadorių vyskupijos kunigai: T. Akstinas, A. Alkovikas, J. Anusevičius, A. Arminas, A. Černa, Z. Červokas, J. Čiurlionis, J. Danyla, kan. J. Dzekunskas, P. Genevičius, P. Gerbutavičius, J. Gylys, Z. Gustainis, kan. J. Jonys, A. Jurgilas, J. Kaušyla, I. Kavaliauskas, J. Kazlauskas, kan. S. Kiškis, B. Klimas, E. Kraujalis, P. Leskauskas, J. Matulaitis, J. Masalskas, N. Miknevičius, A. Milašius, M. Misiūnas, Z. Navickas, Z. Neciunskas, M. Petkevičius, kan. J. Pilka, V. Pinkevičius, L. Puzonas, S. Smolinskis, Z. Stančiauskas, S. Stankevičius, R. Šalčiūnas, P. Žiugžda, J. Tomkus, P. Valadka, P. Venckus, Č. Zažeckas, J. Zubras, J. Žvinys, K. Žilys. Analoginis pareiškimas buvo pasiųstas Religijų reikalų tarybai Maskvoje.

1974 rugpjūčio 5 religijų reikalų tarybos įgaliotinis K. Tumėnas iškvietė dabartinį Daugų parapijos kleboną kan. Joną Pilką.

— Kodėl jūs esate nepatenkinti Kaišiadorių valdytoju? — paklausė įgaliotinis. — Štai čia yra raštas, kurį ir jūs pasirašėte. Mums yra žinoma, kad šio rašto iniciatorių tarpe jūs užimate nepaskutinę vietą.

— Šitas raštas nenukreiptas prieš valdytoją, — aiškino kan. Pilka. — Mes turime vyskupą V. Sladkevičių, kuriam valdžios pareigūnai neleidžia eiti pareigų. Todėl mes, Kaišiadorių vyskupijos kunigai, prašome, kad vyskupui būtų leista eiti pareigas, nes, kai vyskupiją valdo valdytojas, padėtis yra nenormali.

— Taip, — pritarė K. Tumėnas, — padėtis tikrai nenormali, bet jūs tokiais raštais darote didelį nemalonumą Kaišiadorių vyskupijos valdytojui.

Toliau K. Tumėnas aiškino, kad vysk. V. Sladkevičius yra pakonsekruotas be valdžios sutikimo ir todėl negalįs eiti Kaišiadorių vyskupo pareigų.

— Ar vyskupas Sladkevičius prašė, kad kunigai prašytų valdžios leidimo jam eiti pareigas? — klausė įgaliotinis.

— Ne, neprašė.

— Gal jis nenori eiti vyskupo pareigų, o jūs, su juo nepasitarę, darote tokius žygius.

— Jei vyskupas prisiėmė vyskupo šventimus, tai tuo pačiu ir nori eiti vyskupo pareigas.

— Kada jūs sugalvojote parašyti šitokį raštą?

— Per kan. Povilo Bakšio laidotuves.

— Kodėl tame rašte nėra jokių argumentų, kodėl norite, kad vyskupas V. Sladkevičius eitų vyskupo pareigas?

— Kokių čia reikia argumentų! — atkirto kan. Pilka. — Jis yra Kaišiadorių vyskupas, ir mes, kunigai, prašome, kad jam būtų leista eiti pareigas.

— Vatikanas padarė klaidą, — aiškino K. Tumėnas, — ir tegu ją ištaiso.

— Vysk. J. Steponavičius buvo konsekruotas suderinus su valdžia, tačiau jam neleidžiama eiti pareigų . . .

— Jis nesilaikė tarybinių įstatymų.

Įgaliotinis klausinėjo, kas organizavo raštą, kas parašė tekstą, rinko parašus ir pan. Kan. Pilka atsisakė būti informatorium.

Baigdamas pokalbį, Tumėnas paaiškino, kad į šį raštą nebus raštu atsakyta, ir liepė pasirašyti, jog supažindintas, k o d ė l vysk. V. Sladkevičiui neleidžiama eiti vyskupo pareigų.

— Tokiu raštu jūs darote didelį nemalonumą valdytojui, kenkiate vyskupui, ir tokių raštų civilinė valdžia nepageidauja.

PERKI ŠEVĮ AR OLDSMOBILĮ?
Visų rūšių vartotas arba naujas mašinas gausite per
VIC ADAMS (Viktoras Adomavičius)
CHEV-OLDS
courtesy — 2749 Lakeshore Blvd.
• Raštinė: 255-9151 TORONTO • Namai 767-7820

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Iš vienos tremties į kitą

Pasakoja kardinolas Mindszenty savo atsiminimuose apie priverstinį išvykimą iš tėvynės

1971 m. birželio 23 d. kardinolas Koenig pranešė, kad mane iš Romos aplankys mons. Jozsef Zagon. Jis atvyko kaip asmeninis Šv. Tėvo pasiuntinys, lydimas mons. Giovanni Cheli, ir man prisistatė birželio 25 d. 10 v.r. Cheli man įteikė popiežiaus dovaną — pirmą tomą naujojo brevijoriaus ir, perdavęs kardinolo Vatikano valstybės sekretoriaus sveikinimus, išėjo iš mano buto.

Kai likome vieni du, monsinjoras Zagon man išdėstė Šv. Tėvo rūpestį manąja padėtimi ir išaiškino priežastis, kurios paskatino Šv. Tėvą duoti man patarimą palikti ambasadą.

Pasiuntinio siūlymas

Susidariau įspūdį, kad JAV valdžia, turėdama galvoje pasikeitusią padėtį ir mano amžių, išsikraustymą iš ambasados laikytų pageidautinu. Mons. Zagon taipgi priminė mano ligą ir kokios susidarytų komplikacijos, jeigu aš mirčiau ambasadoje. Jis tęsė: "Todėl Šv. Tėvas padarė sprendimą, kuris Jūsų Eminencijos auką pastatys naujoje šviesoje taip, kad Jūsų moralinė svarba viešojoje pasaulio opinijoje dar padidės. Jūs nieko neprarasite ir kartu galėsite pasitarnauti kaip pavyzdys visai K. Bendrijai. Šv. Tėvas nori daryti visa, kad tai pavyktų".

Mons. Zagon pabrėžė, jog labai maža vilties, kad mano atsiminimai būtų išleisti man gyvam tebesant, nebent aš pats pasiimčiau savo rankraščius užsienin ir rūpinčiaus jų išleidimu. Aš taipgi galėčiau ten daug pasidarbuoti vengrų Bendrijai ir tautai. Kaip Vengrijos primas dalyvaučiau išeivių švenčiamame Vengrijos katalikybės tūkstantmetyje ir taip prisidėčiau prie užsienyje esančių vengrų moralinio bei religinio gyvenimo atnaujinimo.

Mano abejonės

Aš išdėsčiau priešingą savo nuomonę, kurios pagrindinė mintis buvo, jog nenoriu palikti savo kaimenės ir savo Bendrijos sunkiose valandose. Be to, norėjau baigti gyvenimą gimtajame savo krašte, savo ganomųjų tarpe. Mano išvykimas pasitarnautų tiktai režimo interesams ir būtų kenksmingas Bendrijai. Galima būti tikriem, tvirtinau aš, kad bolševikai išnaudos betkokį mano padėties pasikeitimą savo propagandai. Todėl aš norėjau, kad Šv. Sostas, dar prieš man apsisprendžiant, išnaudotų mano išvykimo galimybę derybose ir reikalautų iš režimo bent dalinio atitaisymo visos tos žalos, kurią yra padaręs Bendrijai. Mons. Zagon mane užtikrino esą Šv. Sostas pasirūpins, kad komunistai negalėtų panaudoti mano išvykimo iš krašto savo propagandai. Dėl atitaisymo žalos, kurią Bendrija patyrė, Vatikanas atkakliai kovosiąs derybose. Esą jau dabar daugeliu atžvilgiu matyti atoslūgio viltis.

Aš pats pirmoj vietoj kėliau teisę laisvai mokyti tikybos ir panaikinimą "taikos kunigų" sąjūdžio, Tačiau popiežiaus pasiuntinys šiose dviejose svarbiose srityse nematė atoslūgio galimybės.

Po pietų tęsėme diskusijas toliau. Išreiškiau padėką Šv. Tėvui už jo palankumą Vengrijos Katalikų Bendrijai ir mano asmeniui, tačiau prašiau laiko permąstymui, kad galėčiau sąžiningai pasverti visas aplinkybes ir padaryti savąjį sprendimą. Tokiame svarbiame reikale jaučiau pareigą ir Vengrijos K. Bendrijai, ir savajai tautai nepadaryti sprendimo rimtai neapgalvojęs. Be to, man dar reiktų tuo atveju sutvarkyti asmeninių reikmenų pervežimą ir pasirūpinti šeimos reikalais savo sesėrs, kuri tuo metu gulėjo ligoninėj. Buvo eilė dalykų, kurių nebuvo galima tvarkyti atsitiktinai. Tam tikras laiko tarpas buvo reikalingas. Tačiau aš pažadėjau, kad savo sprendimo neatidėsiu ilgiau kaip vieneriem metam. Sakiau, esu pasiruošęs, kaip ir visuomet, palenkti savo asmeninius norus bendram K. Bendrijos gėriui, bet norėjau sužinoti kokiomis sąlygomis turėsiu palikti ambasadą ir galbūt net savo kraštą.

Pasiūlytos sąlygos

Zagon tada man išdėstė visas sąlygas.

1. Mano, kaip arkivyskupo ir primo, titulai būtų nepaliesti, bet teisės ir pareigos, surištos su mano vieta gimtajame krašte, būtų atšauktos. Mano vietoon būtų Romos paskirtas apaštališkasis administratorius ir valdytų mano vyskupiją. Aš išreiškiau norą tuo atveju apsigyventi Pazmanaeum seminarijoje Vienoje ir prašiau, kad ji būtų grąžinta mano jurisdikcijai. Aš taipgi prašiau, kad popiežiškajame Metraštyje ir toliau kvalifikacija "impeditus" (sukliudytas eiti pareigas) būtų dedama prie mano pavardės, kaip tai buvo daroma visą laiką nuo 1949 m.

2. Antroji sąlyga buvo: negalėsiu skelbti viešų pareiškimų ir ganytojiškų laiškų, turėsiu palikti kraštą "visai ramiai". Aš priėmiau šią sąlygą, tikėdamasis, kad Šv. Sostas pats painformuos visuomenę apie tikrąsias mano iš Vengrijos išvykimo priežastis bei sąlygas. Zagon pasiūlė, kad aš laiške surašyčiau savo išvykimo priežastis. Tada Vatikano spaudos agentūra galėsianti panaudoti mano laišką kaip pagrindą informacijai didžiųjų pasaulio spaudos agentūrų ir užbėgsianti klaidingoms informacijoms už akių.

3. Trečioji sąlyga man sudarė rūpestį. Buvau prašomas, atsidūrus užsienyje, nedaryti jokių pareiškimų, kurie "galėtų sudrumsti Šv. Sosto santykius su Vengrijos valdžia ar būtų užgaulūs Vengrijos valdžiai bei liaudies respublikai". Aš pareiškiau aiškiai (mano pareiškimas buvo įrašytas diskusijų dokumentan), kad negaliu leisti komunistiniam Vengrijos režimui, kuris naikina Vengrijos K. Bendriją ir tautą, būti teisėju to, ką aš galiu sakyti ir ko negaliu. Aš atmečiau betkokias panašias sąlygas ir iš režimo reikalavau, kad būčiau visiškai rehabilituotas po "teisminės žmogžudystės", kuri man buvo įvykdyta. Dar pridėjau, kad tik Šv. Sostas gali spręsti, ar mano pareiškimai gali būti kenksmingi santykiams su Vengrijos valdžia. Kaikurie Vatikano sluogsniai vėliau šį mano pasisakymą interpretavo kaip priėmimą trečiosios sąlygos.

4. Ketvirtoji sąlyga lietė dabartinę knygą. Iš manęs buvo reikalaujama laikyti savo atsiminimus slaptai ir jų nespausdinti. Būčiau turėjęs atiduoti savo rankraščius kaip testamentą Šv. Sostui, kuris tada būtų nusprendęs, kada tinkamas laikas juos spausdinti. Aš pareiškiau, kad esu labai nustebintas tokiu reikalavimu. Juk tarp vilionių išvykimui Zagon anksčiau buvo minėjęs galimybę išleisti atsiminimus dar man gyvam esant. Peržiūrėjęs mano rankraščius, jis pareiškė (tai irgi įtraukta į diskusijų dokumentą), kad nematąs jokių kliūčių mano atsiminimų išspausdinimui dar man esant gyvam, bent "pačių svarbiausių dalių". Jis dar buvo pridūręs, kad aš galėsiu savo rankraščius laikyti su savimi, patikėjęs kokiam nors kunigui mirties atveju, kuris turi ir mano, ir Šv. Sosto pasitikėjimą. Jis netgi buvo pažadėjęs, kad Vatikanas apmokės visas reikalingas spausdinimo išlaidas.

Nepasirašytas protokalas

Mūsų pokalbiai truko tris dienas. Tuo tarpu aš aptariau su Zagon ir laiško popiežiui metmenis, kuriame trumpai paminėjęs kančias, kurias teko iškentėti, išdėsčiau savo nuomonę dėl tvirtinimo, jog esu "didžiausia kliūtis normaliems santykiams tarp Bendrijos ir valstybės". Aš pasiunčiau tą laišką Šv. Tėvui per pasiuntinį.

Mons. Zagon surašė mūsų pokalbių protokolą ir prašė mane pasirašyti. Aš atsisakiau. Svarbiausia, aš buvau nepatenkintas paskutiniuoju sakiniu, kuris įtaigojo, jog esame pasiekę susitarimą, kad aš vykstu užsienin kaip laisvas žmogus be jokių suvaržymų, "išskyrus sąlygas, suminėtas keturiuose punktuose".

Zagon skatino mane apsispręsti, bet aš toliau laikiausi nuomonės, kad man dar reikia laiko pagalvoti.

Laiškas Niksonui

Kai Zagon išvyko, aš parašiau laišką prez. Niksonui, painformuodamas jį apie savo padėtį ir klausdamas ar nebūtų galima man pasilikti Amerikos ambasadoje. Jo atsakymas atėjo greit. Jis siūlė, kad pasiduočiau savo likimui. Nežiūrint mandagaus tono, supratau iš prezidento atsakymo, kad nuo dabar būsiu nepageidaujamas svečias ambasadoje. Todėl man liko dvi galimybės: arba išeiti iš ambasados ir pasiduoti politinei policijai, arba palikti kraštą ir vykti į Vakarus, kaip popiežius nori.

Žinia iš kard. Stepinač

Jei būčiau buvęs tikras, kad būsiu patalpintas kalėjiman ar laikomas namų arešte, kaip kad buvau laikomas anksčiau Felsoepsteny, būčiau mielai pasilikęs Vengrijoje. Bet aš bijojau, kad režimas man paskirs likimą panašų į kardinolo Stepinač, kurį Tito "iš pasigailėjimo" įsakė internuoti gimtajame kaime. Amerikietis žurnalistas man vieną kartą atgabeno žinių apie to kardinolo padėtį. Jis dalyvavo vienose mano sekmadieninėse Mišiose ambasadoje. Po jų jis pasiliko kambary, man prisistatė ir perdavė tiesioginę žinią iš kard. Stepinač. Mano brolis kardinolas, kuris jau vieną koją buvo įkėlęs karstan, skatino mane jokiu būdu nesutikti su namų areštu savajame kaime, kad kartais nepatekčiau į jo padėtį. Pasak žurnalisto, šešiolika policininkų atvyko su kardinolu į jo gimtinę prie Zagrebo. Jo našlė sesuo užleido broliui kardinolui vieninteli savo kambarį, o pati su vaikais išsikraustė virtuvėn. Kalinamojo sargai apsigyveno sandėlyje. Kai kardinolas eidavo šventovėn atnašauti Mišių, būdavo lydimas policijos. Visa tai dar nebūtų buvę blogai, bet . . . grupė policininkų vieną kartą pasiėmė vyriausiąjį sesers sūnų, kuris dar nebuvo sulaukęs karinės prievolės amžiaus, ir nusitempė į kariuomenės barakus. Už dviejų mėnesių jis buvo sugrąžintas motinai visai išprotėjęs. Namuose jis nieko nedirbdavo, dieną ir naktį bastydavosi po miškus, laukus. Kaimelio ir apylinkės žmonės žiūrėjo į visa tai su gailesčiu, matydami kokia nelaimė buvo atnešta tai vargingai šeimai vien dėl giminystės su kardinolu. (Toks buvo žurnalisto pasakojimas. Tremtyje sužinojau, kad to užsienio korespondento pasakojimas nebuvo visiškai tikslus. Pavyzdžiui, kardinolas gyveno ne savo sesers name, bet buvo laikomas gimtojo kaimelio klebonijoje).

Panaši būklė

Baiminausi, kad Kadar gali visai panašų dalyką padaryti mano atveju, nes aš irgi turėjau našlę seserį, motiną kelių vaikų, savo gimtajame kaimely. Jie jau pakankamai kentėjo dėl manęs. Argi aš turėjau teisę jiems užkrauti dar didesnę savo kryžiaus naštos dalį? Mano dviejų jaunesnių seserų šeimose Mindszent kaimelyje buvo keturiolika vaikų ir keletas anūkų. Argi aš turėjau teisę juos visus pastatyti į kroato kardinolo sesers sūnaus padėtį? Aš tikėjau tuo pasakojimu ir branginau savo brolio kardinolo "perspėjimą" tarsi kokį šventą palikimą. Tai galų gale ir buvo pagrindinė priežastis, kuri vertė mane pasirinkti ne vien ambasados palikimą, bet ir priėmimą visiškos tremties. (Antraštės tekste — "TŽ" redakcijos). (B. d.)

Išvertė **kun. J. Staškus**

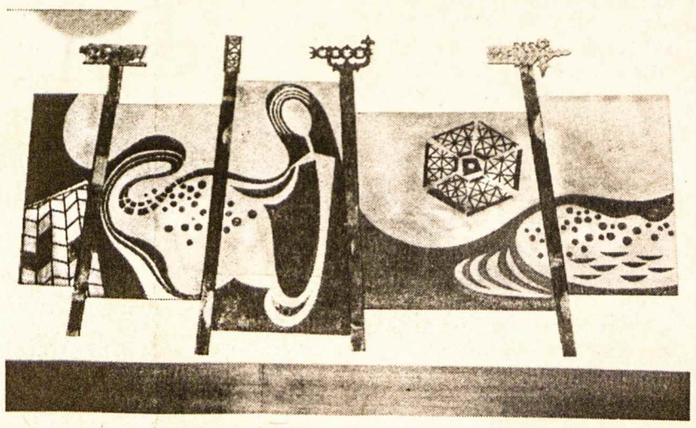

Melburno Lietuvių Namuose įrengta svetainė. Nuotraukoje — priekinė svetainės siena su dail. A. Vingio bareljefu "Jūratė ir Kastytis"

Kardinolas Mindszenty atnašauja Mišias JAV ambasadoje Budapešte

KELIAUJANTIEMS JAUNUOLIAMS

Kanados Valstybės Departamento sekretorius Hugh Faulkner paskelbė, kad šią vasarą atnaujinamos trys jaunimui specialios programos: Studentų Bendruomenės Patarnavimo (Student Community Services), Jaunimo Bendrabučių (Youth Hostels) ir Kelionių bei Pasikeitimo (Travel and Exchange).

Studentų patarnavimo programa stengiasi parūpinti darbų bent 2.100 studentų. Per ją jaunimas įjungiamas į šalpos organizacijas. Joms duodamos lėšos, kuriomis pasinaudodamos jos gali vasarai pasisamdyti studentus. Praėjusią vasara jos biudžetas siekė $4 milijonus. Šiai vasarai biudžetas siekia $5.7 milijono. Programa prasideda š.m. gegužės mėnesį ir veiks iki rugsėjo 19 d. Organizacijos, kurios mano pasinaudoti šia programa, prašomos kreiptis į Valstybės Departamento raštines apylinkėse.

Bendrabučių programa parūpins apie 100 bendrabučių, kuriuose bus galima ne tik apsistoti, bet taip pat įsijungti į kultūrinius užsiėmimus. Tikimasi aptarnauti bent 10.000 jaunų keliautojų per Kanadą. Apsistojimo kaina — $1 į dieną. Tie, kurie nori dirbti ir kartu keliauti po Kanadą, teseka Canada Manpower skelbimus. Jie skelbs specialiai keliaujantiems pritaikytus darbus bei nurodys darbų galimybes kitose Kanados dalyse. Šiai vasarai ta programa turi $1.300.000 biudžetą. Norintys atidaryti tokius bendrabučius prašomi pateikti savo prašymus Valstybės Departamentui iki gegužės 1 d. arba bent 6 savaites prieš bendrabučio atidarymą.

Kelionių programa turi $1.756.000 biudžetą, kuris skiriamas savanoriško tipo organizacijoms bei grupėms (volunteer groups), siekiant padėti jaunimui susipažinti su skirtingomis Kanados dalimis bei gyvenimo būdais. Visos kelionės yra grupinės. Pirmenybė duodama grupiu prašymams iš vargingesnių daliu bei izoliuotų Kanados apylinkių. Pinigai naudojami kelionės išlaidoms padengti — jie neduodami paskiriems asmenims, kad sumokėtu už keliones. Kreiptis į Valstybės Departamento raštines apylinkėse.

Šios trys programos yra dalis federacinės valdžios $67 milijonų biudžeto vasaros programoms jaunimui.

Canadian Scene

A†A
JUSTINUI LAURECKUI
mirus, jo žmonai PETRONELEI, dukrai DANUTEI, žentui ir kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia —

A. B. Arūnai — *H. Kairienė*
A. B. Stonkai ir šeima — *V. V. Treigiai*
O. J. Stonkai — *S. V. Zadurskiai*

Buvusiam Lietuvos kariuomenės pulkininkui leitenantui
A†A
VLADUI STANULIUI
mirus, likusius didžiam liūdesy — jo dukrą ANGELĘ KULNIENĘ, sūnus — TEODORĄ ir VYTAUTĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame —

K. H. Vygantai
Dr. V. ir M. Vygantai
Dr. M. ir Dr. A. Vygantai

VLADUI STANULIUI
mirus, liūdinčius — dukterį ANGELĘ KULNIENĘ, sūnus TEODORĄ ir VYTAUTĄ su šeimomis nuoširdžiausiai užjaučiame —

Petras Latauskas
Antanas Mingėla

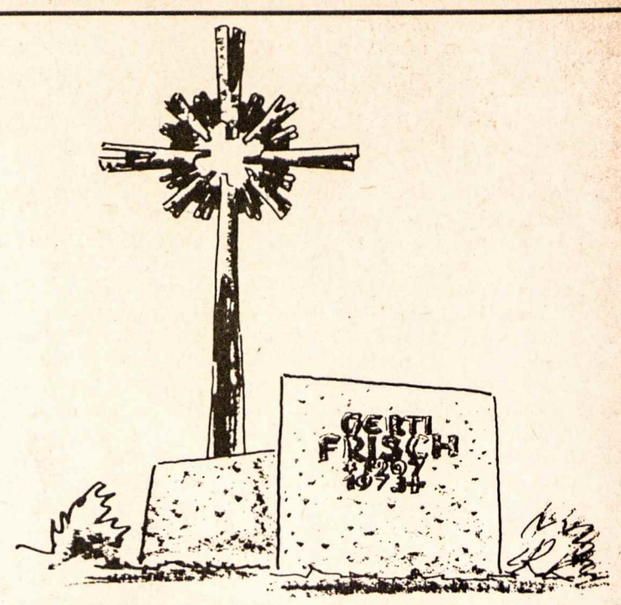

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

ANĄ PAVASARĮ VILNIUJE

S. ŠETKUS

1939 m. pavasarį žingsniuoju puošnia Vilniaus gatve ir netikiu, kad tai nėra tik sapnas. Prieš pusmetį Lietuva priėmė Lenkijos ultimatumą, įsisteigė Kaune jos konsulatas. Buvau gavęs vizą ir štai žygiuoju, mano manymu, gražiausio pasaulyje miesto gatve.

Lenkiški ženklai ir užrašai. Aplink daug žmonių, daug uniformuotų. Jaučiama pakili, kariška nuotaika. Artėja karas su Vokietija. Gausūs plakatai vienur rodo Mateikos Žalgirio mūšio paveikslą, kitur — mišką patrankų vamzdžių, nukreiptų į dangų, spiečius lėktuvų su kvadratiniais ženklais.

Prieš mane, plačiai išsiskleidę, žygiuoja liekni, jauni lenkų karininkai, pakreipę augštas kampuotas kepures. Jie žengia tvirtai, kad gerai žvangėtų pentinai. Studenčių bei gimnazisčių būriai nenuleidžia nuo jų savo akių. Malonu jiems čia vaikštinėti. Oras švelnus kaip šilkas. Žavingi gegužės mėnesio pavakariai šiame kalnų bei kloniu apglėbtame Vilniaus mieste.

Čia pat ir katedros sodas, už jo — Gedimino kalnas, tarytum lengva ranka apibarstytas vos tik prasiskleidusiais gelsvai žalsvais lapeliais. Augštumoje stiebiasi tamsiai rausvas pilies bokštas. Nykiai jis atrodo šiame maldingame pavasario grožyje. Užmirštas. Nereikalingas.

Štai girdžiu minioje aiškią lietuvių kalbą. Kažkas net juokiasi. Kaip pastumtas šoku į tą pusę ir pamatau, kad tai lietuviai ūkininkai — trys vyrai ir dvi moterys. Atrodo puikiai. Baltos šilkinės skarelės gaubia sveikus, žvalius veidus. Vyrų gero milo sermėgos. Pripuolu, kratau jų rankas, sakau esu studentas iš Kauno. Ūkininkai žiūri nustebę, lyg ir abejoja ar tikrai, bet po to puolame į glėbius tarytum seniai, seniai nesimatę giminės.

Jie veda mane į lietuvių studentų valgyklą, kuri buvo pilnutėlė gerai nusiteikusių tautiečių, nes jie laukia prasidedančio karo. Jiems aš atrodau kaip reikšmingas ženklas. Vos spėju atsakinėti klausimus. Čia pat gaunu ir vietą apsistoti pas p. Dasį, Vytauto Didžiojo gimnazijos inspektorių. Viza duota tik porai dienų. Laikas bėga kaip žaibas.

* * *

Dėl laiko stokos nebuvo galima visur pabuvoti. Pasitaikė visokių įvykių. Įstrigo į galvą tolokas žingsniavimas į Rasų kapines aplankyti Jono Basanavičiaus, M. K. Čiurlionio, Petro Vileišio ir kitų žymiųjų lietuvių kapų.

Štai einame būrelis lietuvių. Dar nepriėję kapinių, matome netoli vartų supiltą kalną gėlių. Liepsnoja žibintai. Ramiai stovi garbės sargyba prie milžiniško, juodo granito bloko, paguldyto ant žemės. Po tuo granitu palaidota maršalo Pilsudskio širdis. Tuo būdu paženklintas jo prisirišimas prie gimtosios Lietuvos žemės. Kūnas palaidotas Krokuvoje.

Palei tą vietą eina šaligatvis, kuriuo iš lėto vaikšto policininkas. Jis prižiūri, kad praeiviai nusiimtų kepures. Bet vilniečiai nenusiima. Pripuolusiam policininkui jie griežtokai išaiškina, kad apie tai nieko nesako Lenkijos konstitucija. Policininkas nueina, perspėdamas, kad grįždami praeitų be kepurių, bet tie ir grįždami nesilaiko perspėjimo. Policininkas stengiasi nematyti. Pastebėjęs ateinant, nusisuka.

* * *

Sėdime Vytauto Didžiojo gimnazijos kieme, stebėdami krepšinio rungtynes su lenkų gimnazija. Žaidimas vyksta puslygiai. Kai puola lenkai, tai gausūs jų žiūrovai rėkia "napšud" — pirmyn. Kai puola lietuviai, tai visi tyli. Vienu momentu puola lenkai ir kone meta krepšį. Žiūrovai pašoksta nuo suolų ekstazėje, bet lietuviai pagriebia sviedinį, perbėga aikštę, ir sviedinys... krepšyje. Nė nepamatau, kai pašokstu ir sušunku "napšud poliacy!" Prieina du civiliai ir reikalauja parodyti dokumentus. Įteikiu pasą, išduotą studijų reikalams Estijoje ir Suomijoje. Šalia lietuviško įrašo yra ir prancūziškas, nurodantis, reikalui ištikus, padėti šio paso turėtojui. Atsiranda vertėja, išverčia lenkiškai. Civiliai nueina, inspektoriui Dasiui išdrožus pamokslą apie lenkų fanatiškumą kitų tautų žmonėms. Baigiame žiūrėti rungtynes, kurias lietuviai laimi prieš stipriausią Vilniaus moksleivių lenkų komandą dideliu krepšių skirtumu.

* * *

Žingsniuoju į stotį. Dar kartą sustoju Aušros Vartuose. Saulėtas rytas. Žmonių nedaug. Netoli stovi senyvas lenkų pulkininkas. Laiko jis rankose ilgą Rožinį ir, sustingusiu žvilgsniu žiūrėdamas į garsųjį šventą paveikslą, iš lėto judina lūpas. Dešinėje, prie sienos prisiglaudusi, ant šaligatvio sukniubusi moteris. Kartas nuo karto ji atsitiesia ir sunkiai atsidūsta. Iš šono matau jos raukšlėtą, sunykusį veidą. Staiga nugirstu lietuviškus maldos žodžius: "Sveika, Marija, mylistos pilna..." Norėtųsi prieiti prie jos ir, palietus petį, paklausti, ko ji taip dejuoja, bet ne tam čia vieta. Skubu tolyn.

* * *

Lygiai po metų vėl stoviu šioje pat vietoje. Siaura gatvelė pilna lietuvių. Minia nusitęsia iki Filharmonijos Rūmų. Lietuviška vėliava, gražiai užtiesta ant altoriaus grotų. Kun. Alfonsas Lipniūnas laiko gegužinės pamaldas. Žinoma giesmė čia skamba ypatingai gražiai ir jautriai. Vilnius vėl Lietuvos. Stoviu prie sienos, klausausi tos giesmės, bet pasąmonėje girdžiu tos moteriškės maldos žodžius: "Sveika, Marija, mylistos pilna..."

Stockholmas. Čia gautas dokumentas paliudytas ir pasirašytas A. Aucevis, Latvijos SSR pareigūno Rygoje 1974. IX. 3. Jame rašoma: "Mes, žemiau pasirašę, liudijam, kad šios rugpjūčio mėnesį gautos siuntos iš užsienio yra sunaikintos—1. "Latvijos istorija 1710-1800" E. Dunsdorfa, 1 egz.; 2. Biblija, 1 egz.; 3. A. Egličio poemų rinkinys, 1 egz.; žurnalai ir kiti spaudiniai — 16 egz.; iš viso — 19 egz. Visi jie buvo patikrinti ir rasti tvarkoje jų sudeginimo momentu. Pasirašė: V. Zile, Latvijos SSR Glavlit vyr. red., V. I. Bogolanova, vyr. spec. reikalų pareigūnė".

• Metinė "T. Žiburių" prenumerata — $10, rėmėjo — $15. Ar jau sumokėjote?

Toronto Maironio mokyklos mokytojai, 1975 m. išleidę gausią dešimtą skyrių baigusių laidą. Iš kairės: X skyriaus auklėtoja S. Bubelienė, A. Kuolienė, D. Viskontienė, D. Pranaitienė, kun. A. Prakapas, OFM, antro X sk. auklėtojas V. Bireta, mokyklos vedėjas J. Andrulis Nuotr. S. Dabkaus

Lietuvos teatras, Kalanta, jaunimas

Pasakoja režisorius Jurašas Muencheno lietuviams

"Europos Lietuvis" š.m. 20 nr. išspausdino atpasakojimą pasikalbėjimo su režisorium J. Jurašu, laikinai apsigyvenusiu Muenchene. Į pobūvį, kurį suruošė moterų klubas, susirinko gana daug tautiečių. Jie pabėrė daugybę klausimų, į kuriuos režisorius gana išsamiai atsakinėjo. Čia pateikiame būdinguosius klausimus bei atsakymus.

— Kaip publika reaguodavo į spektaklius — juk ji būdavo labai nevienoda, nevienalytė?

— Būna įvairių atvejų: kartais švilpia, kartais visiška tyla. Yra buvę tokių spektaklių, kad publika sėdi, kaip numirusi, — ji negali patikėt, kad girdi tokius dalykus, už kuriuos tuoj pat gali areštuoti... Valdžia labai nenorėjo, kad išeitų Sajos "Mamutų medžioklė". Visdėlto didelių pastangų dėka spektaklis gimė. Saugumas buvo atsiuntęs specialius provokatorius, kurie, atsistoję vidury veiksmo, šaukė ir plojo "bravo autoriui, bravo režisoriui", bet publika neprisijungė, nes iš karto suprato, kad tai yra provokacija. Ir aš pats išvedžiau iš salės kelis tokius žmones. Aktoriai sakė, kad jie jautėsi, jog gali būti tuoj areštuoti.

Yra toks nematomas ryšys tarp aktorių ir publikos. Aktoriai labai supranta tą dalyką. Kai buvo statomi "Grasos namai", visas teatras dalyvavo chore ir visi giedojo Strazdelio "Pulkim ant kelių". Aš stebėjausi, kad ir nelabai uolūs aktoriai dalyvauti masinėse scenose, ar kokiuose pagalbiniuose veiksmuose, kiekvieną dieną rinkdavosi visi ir giedojo, nes jautė, kad čia yra kažkas, kas išeina už šito veikalo ribų, kad čia beveik paslėptas protestas. Tiems, kurie seniai išvykę iš Lietuvos, arba joje nebuvę, galbūt sunku suprasti, kaip dabar įvairiais būdais pasireiškia gyvenimo prasmės suvokimas.

— Juk teatro kolektyvas buvo labai įvairus, nevienalytis. Tad turėjo būti sunku režisuoti?

— Tikras menininkas nori viską daryti geriausiai. Bet kai iš visų pusių, pradedant profsąjungomis ir baigiant kokia nors partine valdžia, kolektyvas yra skaldomas įvairiais pažadais (jei taip darysi, tai gausi butą ar kokį daržą), ir palaipsniui pavyksta suskaldyti. Aš buvau naivus ir tikėjau, kad jei mes visi esame tikri menininkai, tai mums niekas nebaisu, jei mane išmes, tai kiti protestuos. Bet kai išmetė, tiktai du aktoriai protestuodami išėjo iš teatro kartu su manim. Visi kiti tylėjo ir pasislėpė į krūmus, nors mes tarsi viską darėme kartu.

— Kiek surežisavot veikalų ir kuris, Jūsų manymu, augščiausio meninio lygio?

— Trylika veikalų per šešerius metus. Maskvoje stačiau du, bet vieną uždraudė po generalinės repeticijos... Ir tai buvo keisčiausia — klasikinis veikalas, Šekspyro "Makbetas"... Stipriausiu savo pastatytu veikalu skaitau Juozo Glinskio "Grasos namus".

— Ar būtų įmanoma kokią lietuvišką dramą pastatyti Vakaruose? Ar suprastų?

— Vakarų teatras yra pažengęs, manau, kad suprastų ir net tokius "Grasos namus". Aktuali tema. Iš mano statytų veikalų Lietuvoje tik "Barbora Radvilaitė" tebestatoma, bet be pavardės ir tikriausiai sužalota...

— Kiek teatrų yra Lietuvoje?

— Rodos, aštuoni(?). Vilniuje — dramos, operos, jaunimo, rusų dramos; Kaune — lėlių, dramos, muzikinis teatras; Klaipėdoje — dramos; Panevėžyje ir Šiauliuose — dramos. Seniau buvo ir Marijampolėje teatras, bet užsidarė. Neturėjo pakankamai publikos, gero režisoriaus. Pagal poreikį tokių pastatymų, kokių žmonės norėtų, labai mažai gaunama. Mažai pjesių, pastatymų, kuriuos publika mielai lanko. Eina ne vien dėl snobizmo, kad inteligentas turi nueiti du kartu per mėnesį į teatrą. Žmonės pakenčia šlamštą, sėdi, laukia kartais tik vienos frazės, kuri patenkina. Išėję sako: "Žinai, girdėjau tokią frazę, kad baisu..."

Yra reikalaujamų pjesių apribojimas. Pavyzdžiui, mano teatras turėjo pastatyti 5-6 spektaklius į metus. Iš jų turėjo būti viena drama lietuviška, viena rusiška, viena klasikinė, viena šiuolaikinė, viena brolišku tautų... Jeigu nori pastatyti vakarietišką šiuolaikinę pjesę, tai tenka labai kovoti, nes faktiškai galima statyti tik mirusio autoriaus veikalus, kuris negali prabilti, priekaištauti... Man, pavyzdžiui, nedavė trejus metus leidimo pastatyti seno veikalo Jean Anouilh "Antigonės". Lietuvos teatras gerokai atsilikęs nuo Vakarų dramaturgijos.

— Kas cenzūruoja?

— Yra labai daug cenzūros; pačiame teatre yra meno taryba, partinė organizacija, miesto valdžia, ministerija, CK. Kartais net nežinai, iš kur draudimas ateina.

— Ar teko išgyventi Kalantos įvykius, jaunimo demonstracijas Kaune?

— Labai daug kas vyko mano akivaizdoje. Sunku patikėti, kad tai galėjo atsitikti. Susideginimas turėjo didelį atgarsį, poveikį jaunimui. Tai buvo tikra jaunimo manifestacija. Aš tuo metu buvau su gastrolėm Vilniuje. Atvažiavo aktoriai ir pasakojo, kad vakar susidegino jaunuolis. Pastebėjau, kad jie kalbasi, lyg vienas kito privengdami. Kitą dieną nuvažiavau į Kauną ir ten visą savaitę sekiau neramumus. Dramos teatras, kuriame dirbau, yra kaip tik kalantinių įvykių centre. Matėm, kaip kariuomenė vaikė demonstrantų daugybę gatvėse. Laisvės alėja nebuvo galima per visą savaitę praeiti. Nuo ryto iki vakaro stovėjo minios žmonių ir laukė kiekvieną dieną naujų įvykių. Buvo skelbiama ateiti rytoj, rinktis ten ir ten. Aš mačiau, kaip Kalantos susideginmo sodelyje ištisom dienom, vakarais ir per naktį stovėjo minios žmonių. Pradžioje nešė gėles visi; bet kai tik jaunuolis ar mergaitė padeda gėles, tuoj pat iš minios saugumiečiai griebia ir veža. Kiekvieną naktį tiesiog karučiais vežė iš ten gėles.

Mane labai sujaudino ir liko atminty toks atsitikimas. Stovi minia žmonių, o milicija visą laiką vaikščioja aplink ir liepia skirstytis. Nesugeba visų išvaikyti. Iš minios išeina maža mergytė. Tada kitos jaunos mergaitės atneša gėles ir paduoda tai visai mažai mergytei, prašydamos padėti Kalantos susideginimo vietoj. Mergaitei dedant gėles, visi ploja ir šaukia, o ją išsiveda milicija.

Mokyklos ir komjaunimo organizacijos su pijonieriais priešaky ėjo į Laisvės alėją ir šaukė prieš Vykdomąjį Komitetą. Gimnazistės su juodais kaspinais mosikavo, išdaužė visus rozariumus ir, šaukdami įvairius šūkius, žingsniavo iki Soboro. Daug kariuomenės buvo sutraukta: lakstė malūnsparniai ir sekė iš viršaus, kareiviai su dujokaukėm atskirdavo kvartalus ir juos išvalydavo. O, žiūrėk, ir vėl pilna prisirenka iš kiemų, iš skersgatvių — ir vėl eina. Taip darėsi kelias dienas. Pagaliau sušaukė visus auklėtojus ir mokytojus ir jiems parodė nufilmuotas demonstracijas. Mokytojai turėjo atpažinti mokinių veidus. Po savaitės buvo pasakyta, kad jei dar rinksis, tai įsakyta šaudyti.

Demonstracijų metinėse turėjo būti minėjimas. Bet visos mokyklos buvo išvežtos keliom dienom į užmiesčius, į ekskursijas. Buvo sumobilizuotas visas miesto transportas, kuris sukrovė po pamokų mokinius ir išvežė. Kaunas liko tuščias, kaip iššluotas. Kiekvienoj krautuvėj ir vaistinėj budėjo pasiruošę persirengę policininkai. Niekas nedrįso nosies iškišti. Susibūriavus daugiau kaip dviem-trim, tuoj griebė ir vežė. Prie Kalantos kapo iki šiol nuolat budi saugumas ir tik giminėm leidžia prieiti. Mokiniai pasigamino ženkliukus su Kalantos atvaizdu liepsnose ir su užrašu "Romas".

Niekas netikėjo, kad taip elgsis jaunimas, užaugęs jau naujoj santvarkoj. Kiek buvo suimta, išvežta demonstracijose, niekas tiksliai nežino. Kaikurie sako, kad pirmą dieną buvo susemta apie pusantro tūkstančio. Sunkvežimiais buvo vežami už kokio 10 km ir paleidžiami pėsti. Kaunas nuo Vilniaus buvo atskirtas kelias dienas, neleido išvažiuoti, nei įvažiuoti.

O kokios bangos ėjo per mažesnius, provincijos miestus! Kar darėsi Panevėžy! Nuvažiavom gastrolių į naują pastatą. Ant pastato buvo užrašyta didžiausiom raidėm: "Laisvės Lietuvai". Tai buvo kažkoks sportinis internatas, mokykla. Sudėmė 300 vaikų 16-17 metų amžiaus. Ant asfalto mačiau įrašus "Rusai, lauk iš Lietuvos". Turėjo visą tą plotą asfalto išimti ir naują įdėti, nes dažai neišgramdomi. Iš kur ir gavo tokių gerų dažų!

Po Kalantos įvyko dar 11 susideginimų.

Kaikas bando šnekėti, kad Kalanta buvęs beprotis. Jei taip, tai kodėl visas miestas sukilo dėl bepročio? Buvo toks sukrėtimas, kad ir dabar dar negali atsipeikėti. Čia ne beprotystė. Kas pažinojo, sako, kad Kalanta buvo labai doras, pažangus, gražiai rašinius rašąs, idealistas. Be abejo, tokiam žygiui reikia kažkokios augštesnės nervinės struktūros žmogaus. Kalantos užrašų knygutę paėmė saugumas. Sako, jis palikęs savo testamentą.

— Ar pakenkė visa tai Kaunui ir apskritai Lietuvai?

— Čia toks atvejis, kad negalima tikrai pasakyti — pakenkė ar padėjo. Dvasia, kuri po tiek metų slopinimo atrodė jau sužlugdyta, pasirodė gyva. Nežinai, pro kurį plyšį, kaip garo katilas, ji prasiverš. Tai parakas. Kas apskaičiuos, kiek tai turėjo reikšmės visam lietuviškam jaunimui...

Motinos Dienos minėjime ir Maironio mokyklos X skyriaus mokinių išleistuvėse Toronto Anapilio salėje programą pranešinėja R. Girdauskaitė, deklamuoja duetą R. Rinkutė ir A. Paliulytė Nuotr. S. Dabkaus

Saugiausia vieta – Rasų kapinės

STEPAS VARANKA

Savo atsiminimuose dail. Edward Pawlowicz, žiūrėdamas į Vilniaus Rasų kapines kaip meno žinovas, išsireiškė, kad tai vienos gražiausių kapinių visame pasaulyje. Ten auga šimtametės pušys ir ąžuolai. Kalneliai, kalvos, pakalnės, raizgyti keliai ir takeliai sudaro paslaptingumo bei ramybės nuotaiką. Medžių ir kryžių šešėliai ją dar labiau pabrėžia.

Kitataučių žodžiai

Ne tik menininkai žavisi Rasų kapinių grožiu. Vokiečių profesorius dr. Paul Weber iš Jenos rašė X armijos leidinyje Vilniuje 1917 metais: "Wilna — eine vergessene Kunstaette. Friedhof Rossa, der sich systemlos aber hoechst malerisch mit seinem von hohen und niederen Kreuzen in einem Kiefernwalde ueber Berg und Tal hinzieht..." Rasų kapinės, kurios atrodo esančios be jokio plano, yra labai spalvingos savo mišku augštų ir žemų kryžių, einančiu per pušyną, kalną ir kloni...

Lenkė Halina Chocianowiczowa knygoje "Pamiętnik Wileński", išleistoje Londone, Anglijoje, 1972 m. rašo: "Nė vienos kapinės Lenkijoje nebuvo taip gražios ir žinomos kaip Rasų, nes ten ilsisi lenkų tautos vado maršalo Juozapo Pilsudskio širdis urnoje. Nenuostabu, kad Vėlinių dieną visi lenkai, kur jie bebūtų, tada skrieja mintimis į Vilniaus Rasų kapines. Tai nėra paprastos kapinės. Tai Panteonas mūsų buvusios Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos žemės, kur yra kapai vadų, karių, literatų, mokslininkų, veikėjų, menininkų, kovojusių už kraštą su rytų priešais".

Vardas ir pradžia

"Rasų" (Rossa) vardo kilmė nėra žinoma. A. Honory Kirkor leidinyje "Pasivaikščiojimas Vilniuje", išleistame 1856 m., tvirtina, kad pagonybės laikais tame rajone birželio 23 d. vykdavo sportiniai žaidimai, pašvęsti dievaitei Lada, kuriai pagarbinti buvo deginamos aukos — balti gaidžiai. Su laiku tie pagoniški papročiai dingo. Iki 19 šimtmečio buvo rengiamos gegužinės. Šv. Jono naktį čia susirinkę žmonės linksmindavosi ir žaisdavo.

Rasų kapinių pradžia siekia 1769 metus. Taip rašo prof. J. Klos "Przewodnik Krajoznawczy" (Vilnius, 1937 m.). Tuo metu miesto augimas privertė rasti vietą mirusiems laidoti. Vilniaus miesto burmistras Bazilius Milleris paskyrė nedidelį plotą žemės Rasų pakalnės rajone. Iš čia ir kilo kapinių pavadinimas.

Rasų kapinės buvo pavestos kunigams misijonieriams, kurių šventovė buvo netoli kapinių — Subačiaus gatvėje. (Vokiečių laikais ten buvo porą kartų daromos kratos jieškant žydų, ginklų ir lietuviškos pogrindžio literatūros). Tos mažos kapinės greitai buvo užpildytos. 1801 m. misijonieriai buvo priversti pirkti daugiau apylinkės žemės, kuri buvo prijungta prie esamų kapinių ir aptverta. 1812 m. Napoleono armija, traukdamasi nuo Maskvos, sudegino visą tvorą. Jos vietoje buvo pastatyta mūrinė siena-tvora, kuri buvo baigta tik 1820 m. Ji išliko iki šių dienų.

Paskutinis misijonierių vizitatorius kun. J. Bohdanowicz 1841 m. pradėjo koplyčios statybą, kuri buvo baigta 1850 m. Pirmas Mišias toje koplyčioje laikė ir šventinimo apeigas atliko prel. Fijalkowskis. Prie koplyčios statybos daug prisidėjo Vilniaus universiteto rektorius J. Waszkiewicz. Vėliau, 19 š., prie koplyčios buvo pastatyta varpinė. Jos fundatorium buvo Hiliaris Raduszkiewicz. Po koplyčia buvo laidojami žymūs žmonės. Viršuje buvo įrengtos nišos karstams įmūryti.

Ilgainiui kapinės buvo pavestos Šv. Jono šventovei. Antrą kartą buvo nupirktos apylinkės žemės kitoje kelio pusėje, vedančios iš Rybiškių iki "geležinės bakūžės". Naujoji dalis gavo vardą Naujosios Rasų kapinės. Kapai nebuvo numeruoti. Apleistų vietoje vėl buvo laidojama. Šalia turtuolio ir nežinomo žmogaus kapo gulėjo paprastas vilnietis.

Saugiausia vieta

Rasų kapinės ne tik teikė prieglaudą bei ramybę mirusiems rusų ir vokiečių okupacijos metais — ten prieglobstį ir šioki tokį saugumą rasdavo besislepią šimtai nekaltų žmonių, kuriem grėsė suėmimas, kalėjimas bei žiauraus Sibiro tolimieji plotai.

Rašančiam šias eilutes po motinos ir brolio suėmimo 1941 m. birželio 14 d. kaimyno perspėjimo dėka pavyko išvengti NK VD, kurie laukė manęs namuose. Motina Uršulė po 5 mėnesių buvo nukankinta Altajaus krašte. Ji net nebuvo palaidota, kaip pridera krikščionei. Man teko praleisti keletą naktų aną baisųjį birželį Rasų kapinėse, kur tikrai jaučiausi visai saugus, lyg artimųjų giminių tarpe.

Rasų kapinės teikė ramybę bei prieglobstį ne tik lietuviams, bet ir kitataučiams. Kapinės nevieną išgelbėjo nuo baisaus likimo. Tai buvo viena saugiausių vietų Vilniuje. Rusai kažkodėl jų vengdavo. Ten mirusiųjų lietuvių — dr. Jono Basanavičiaus,

(Nukelta į 6 psl.)

Sako sudiev Toronto Maironio mokyklai baigusiųjų vardu R. Smolskis ir A. Vaitkutė Nuotr. S. Dabkaus

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SUGRIUVO TILTAS

Neoficialiais keliais užsienį pasiekė žinios, kad š.m. balandžio pabaigoje Vilniuje sugriuvo laikinis pėsčiųjų tiltas per Nerį. Tuo momentu iš sporto stadijono po rungtynių ėjo minios žmonių per tą tiltą. Yra daug žuvusių. Vienas liudininkas savo akimis matė ištrauktą iš vandens 21 lavoną. Ši nelaimė vietinėje spaudoje nebuvo pranešta. Toronto radijo stotis CKEY visai neseniai apie ją pranešė savo užsienio žinių programoje, bet nenurodė smulkmenu.

NAUJOJI ENCIKLOPEDIJA

K. Poželos spaustuvėje jau pradėtas rinkti naujos "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" I tomas. Ši universali enciklopedija bus aštuonių tomų, 480 spaudos lankų, turės apie 75.000 straipsnių, 10.000 iliustracijų. Jos vardyno struktūra jau buvo svarstyta 1972 m. kovo 7 d. Vilniuje įvykusiame posėdyje. Taigi, I tomo paruošimas užtruko trejus metus. "Literatūros ir Meno" š.m. balandžio 12 d. laidoje rašoma: "Tai universalus informacinis leidinys apie Tarybų Lietuvos ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, naujausius mokslo laimėjimus, lietuvių tautos istoriją, jos ryšius su kitomis tautomis, apie Komunistų partijos veiklą. Naujoje enciklopedijoje bus galima rasti daug žinių apie žymiuosius mūsų valstybės ir visuomenės veikėjus, mokslininkus, kultūros ir meno atstovus . . ." Ši informacija, be abejonės, bus pateikiama pro sovietinio komunizmo kontroliuojamus raudonus akinius. Indijos bičiulių sekcijos pirm. Ričardas Mironas to paties savaitraščio kovo 22 d. laidoje enciklopedijos redaktoriams pažėrė aštrių priekaištų dėl kitų tautų vardų nevykusio transliteravimo. Jam nepatinka, kad Bhasas paverčiamas Basa, Dharmas — Darma, Ghošas — Goša. Toks "h" raidės išmetimas kartais net pakeičia žodžio prasmę. Pvz. sanskrito kalboje gata yra daininink as, o ghata — žudikas, data — davėjas, dhata — nešiotojas, bindus — lašas, bhindus — skaldytojas. Į šiuos bei kitus netikslumus dėmesio nenori kreipti žodyno tranliteravimą tvarkanti komisija.

SVEČIAS IŠ BALSTOGĖS

Kauno Adomo Mickevičiaus vidurinėje mokykloje lankėsi politinių mokslų dr. J. Kovalčikas, Varšuvos universiteto Balstogės skyriaus dėstytojas. Ši vidurinė mokykla nepriklausomoje Lietuvoje buvo žinoma kaip Kauno jėzuitų berniukų gimnazija. Kadangi tose patalpose prieš 176 metus buvo gyvenęs, dirbęs ir kūręs A. Mickevičius, kompartija leido mokyklos vadovybei pasirinkti poeto vardą. Dr. J. Kovalčikas susipažino su A. Mickevičiaus muzėjumi, mokyklos istorija, didžiojo poeto atminimą saugojančiomis tradicijomis, susitiko su mokytojais ir mokiniais.

LIETUVOS GYVENTOJAI

"Tiesos" korespondentas L. Braziulis balandžio 9 d. laidoje paskelbė pasikalbėjimą su statistikos valdybos viršininko pavaduotoju Petru Adliu apie pastarųjų 5 metų gyventojų skaičiaus pasikeitimus. Šių metų pradžioje Lietuva turėjo 3.290.000 gyventojų, kurių 47% sudarė vyrai, 53% — moterys. Lyginant su paskutiniuoju gyventojų surašymu 1970 m. pradžioje, jų skaičius padidėjo beveik 170.000. Statistika betgi yra užregistravusi aiškų gimimų skaičiaus mažėjimą. 1960 m. tūkstančiui gyventojų naujagimių teko po 22,5, o 1974 m. — tik po 15,9. Šeimos dydžio vidurkis 1970 m. buvo 3,4 nario. Tada 57% visų šeimų sudarė trijų ir dviejų žmonių šeimos. Šeimų, turinčių daugiau kaip 10 narių, Lietuvoje tėra apie 1.700, t.y. vos 0,2% bendro šeimų skaičiaus. Vidutinis žmogaus amžius dabar pakilo iki 72 metų: vyrams—67 m., moterims—76 m. Šimtamečių Lietuvoje yra daugiau kaip 300, vidutiniškai — po 10 iš kiekvieno 100.000. Kaimo gyventojų skaičius per pastaruosius 5 metus sumažėjo 120.000. Kaimas sensta, nes į miestus daugiausia išvyksta jaunimas. Dėl šios priežasties per 15 metų kaime net penkis kartus sumažėjo natūralus gyventojų prieaugis. Lietuvos miesteičiai 1975 m. pradžioje jau sudarė 56% bendro gyventojų skaičiaus. Vilnius tada paaugo iki 433.000 gyventojų, Kaunas — iki 344.000, o 12 miestų peržengė 20.000 gyventojų skaičių.

LAKŪNAI IŠ PRANCŪZIJOS

Pergalės prieš Vokietiją trisdešimtmečio proga Vilniuje ir Kaune viešėjo grupė prancūzų lakūnų, priklausiusių sovietų pusėje kovojusiam aviacijos daliniui "Normandija-Nemunas". 1944 m. jiems teko kautis ir Lietuvos padangėje, kai nacius okupantus pakeitė sovietai. Svečius globojo ir lydėjo buvęs sovietų politrukas gen. mjr. J. Macijauskas, respublikinės karo veteranų tarybos pirmininkas.

SAUGO AERODROMUS

Aerodromams nemažą problemą sudaro juos pamėgę paukščiai, kurių susidūrimas su keleiviniais lėktuvais gali baigtis didele nelaime. Paukščiams baidyti triukšmo ir šviesos žybsnių priemonės nėra labai veiksmingos, nes prie jų paukščiai pripranta. Šias problemas tyrinėja Kauno zoologijos ir parazitologijos instituto ornitologinė laboratorija. Jos inž. Viktoras Valius, medžioklės su sakalais mėgėjas, aerodromų apsaugai nori panaudoti vanagus ir suopius, kurių bijo ir nuo kurių bėga mažesnieji paukščiai.

SPALVOTASIS "TAURAS-701"

Šiaulių televizijos priimtuvų gamykla sekančiais metais pradės gaminti naująjį "Taurą-701", kuris yra skirtas spalvotoms televizijos laidoms. "Komjaunimo Tiesos" 63 nr. vyr. gamyklos technologas Vytautas Petronaitis paskoja: "Tauro - 701" principinę schemą sudarė Maskvos "Rubino" susivienijimo specialistai. Tai lempinis tranzistorinis aparatas su 59 cm ekrano įstrižaine. Jis įkomponuotas į medinį futliarą, kurio modelį paruošė gamyklos meninio konstravimo biuro darbuotojai, vadovaujami Teodoro Jagmino. Naujasis "Tauras" daug kuo skirsis nuo savo pirmtakų. Aparatas puikiai derinsis prie šiuolaikinių baldų . . ." Su spalvotų priimtuvų gamyba šiauliečių atstovai susipažins Maskvos ir Lvivo gamyklose. Pirmieji bandomieji spalvotų laidų lietuviški priimtuvai Šiauliuose bus pagaminti 1976 m. pradžioje.

"RŪPESTIS-75"

"Komjaunimo Tiesa" 85 nr. paskelbė pranešimą apie vilniškio komjaunimo centro komiteto biuro ir vidaus reikalų ministerijos kolegijos suprojektuotą operaciją "Rūpestis - 75", kuri buvo pradėta gegužės 1 d. ir truks iki spalio 1 d.: "Jos tikslas — stiprinti auklėjamąjį darbą su paaugliais vasarą, užkirsti kelią nepilnamečių nusikalstamumui. Operacijos metu reikia išanalizuoti priežastis bei sąlygas, sukeliančias nepilnamečių neužimtumą ir nusikalstamumą. Apgalvoti priemones, kaip mažinti vaikų traumatizmą keliuose, aktyvinti individualų profilaktinį darbą su paaugliais . . ." Gegužės-birželio mėnesiais bus susipažįstama su visuomeniniu politiniu kiekvieno nepilnamečio užimtumu. Nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 1 d. pagrindinis dėmesys bus skiriamas paauglių poilsiui vasarą, jų įtraukimui į aktyvų darbą. T.e, kurie pasilieka miestuose, bus įjungiami į techninius ir meno ratelius, sporto sekcijas. Rugsėjo 1 — spalio 1 d.d. bus stengiamasi nepalikti nė vieno paauglio už vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos sienų, parūpinti darbus jos nelankantiems. Šį išskirtiną dėmesį paaugliams padiktavo jų didėjantis nusikalstamumas, girtuokliavimas, vengimas mokslo, dykaduoniavimas.

TEISMAS VILNIUJE

Vilniaus rajono liaudies teismas balandžio 1-3 d.d. Zigmantą Valiūną nubaudė laisvės atėmimu šešeriem metam, o Irenai Šturai ir Valerijui Buceniekui paskyrė po dvejus metus kalėjimo. Z. Valiūnas, jau anksčiau šešis kartus baustas už vagystes bei plėšimus, pabėgęs iš įkalinimo vietos, prieglaudą susirado pas Nikolajų Žerobkiną, Jakovą Naftalovičių ir Valeriją Bazinovą. Per pusę mėnesio jis pavogė pinigus iš penkių keleivių, važiavusių traukiniais, ir juos pragėrė su savo draugais. Per N. Žerobkiną Z. Valiūnas susipažino su buvusiu "Nemuno" parduotuvės krovėju Valerijum Bucenieku ir buvusia P. Eidukevičiaus odos-avalynės įmonių susivienijimo darbininke Irena Štura, gyvenančia Maišiagaloje. Pastaroji jam papasakojo, kad Maišiagalos kultūros namuose yra niekeno nesaugomų muzikos instrumentų. Z. Valiūnas, įlindęs pro langą į kultūros namus su abiem jaunuoliais, pavogė muzikos instrumentus, juos pardavė, o pinigus su jais pragėrė. Vagių trijulė buvo nubausta, bet jokios bausmės nesusilaukė niekur nedirbantys rusai — N. Žerobkinas, J. Naftalovičius, V. Bazinova, parūpinusieji pastogę ir globą Z. Valiūnui.

V. Kst.

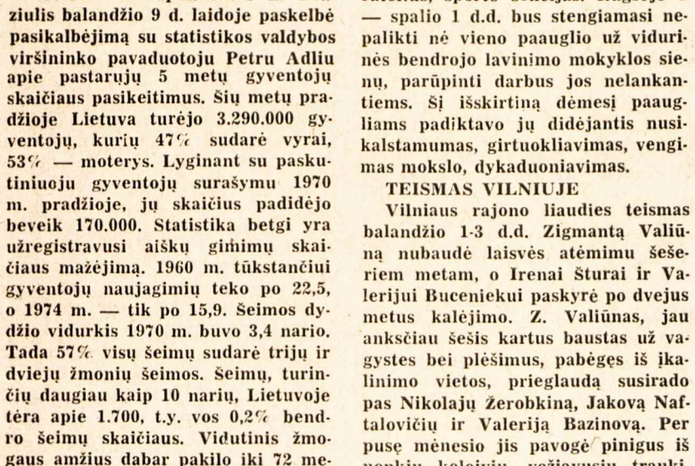

Klevelando ateitininkų šeimos šventėje 1975. V. 4 kalba Federacijos vadas dr. P. Kisielius. Prie garbės stalo iš kairės: moksleivių pirmininkas A. Razgaitis, "Giedros" korporacijos atstovė R. Širvaitytė, sendraugių pirm. K. Vaičeliūnienė, dvasios vadas kun. G. Kijauskas, SJ, PLB garbės pirm. St. Barzdukas

Nuotr. Vl. Bacevičiaus

Lankytojai lietuvių paviljone Humberside gimnazijoje Toronte, kur buvo surengtas tautybių festivalis "Kanadiškoji mozaika"

Nuotr: B. Tarvydo

DELHI, ONTARIO

MOTINOS DIENA. KLK Moterų Draugijos skyrius gegužės 11 parapijos salėje surengė Motinos Dienos minėjimą, kuriame dalyvavusios motinos buvo apdovanotos raudonomis rožėmis. Paskaitą skaitė jauna studentė Laima Beržinytė. Meninę programą, Birutei Vytienei vadovaujant, atliko Delhi jaunimas: Nijolė Vytaitė paskambino pianinu, Rimantas Jakubickas pagrojo akordeonu, R. Jauneikaitė, Audra Beržinytė, Nijolė Vytaitė ir Rimantas Jakubickas deklamavo eilėraščius. Programos pranešėju buvo Algis Ratavičius. KLB apylinkės pirm. Stepas Jakubickas apgailestavo, kad nepasisekė apylinkėje surasti mokytojo. Dėlto šis mūsų jaunimas negalėjo mokytis lietuviškoje mokykloje. Šiandiena, kaip per daugelį metų, neturime mokyklos mokslo metų užbaigimo. Taipogi priminė, kad Algis Ratavičius ir Rimantas Jakubickas važinėjo net į Londono lietuvių mokyklą. Iš Lietuvių Fondo gauta Delhi mokyklai parama $100 perduota Londono lietuvių mokyklai. Išreikšta viltis, kad gal ateinančiais metais mokyklėlę vėl bus galima atgaivinti.

STUDENTĖ LAIMA BERŽINYTĖ skaito paskaitą Motinos Dienos minėjime Delhi, Ont., Šv. Kazimiero parapijos salėje. Nuotr. S. Jakubicko

A.A. JUSTAS LAURECKAS, 58 m., mirė gegužės 12 d. Kilęs iš Žemaitijos. Aktyvus lietuvių bendruomenės veikloje. Buvo pirmųjų eilėse kaupiant lėšas Kanados Lietuvių Fondui. Gegužės 14 d. palydėtas į Mississaugos lietuvių kapines. Delhi šventovėje šv. Mišias atnašavo 3 kunigai — J. Gutauskas, Toronto Prisikėlimo parapijos klebonas A. Simanavičius ir J. Staškus (abu iš Toronto). Kapinėse religines apeigas atliko kun. dr. J. Gutauskas ir kalbas prie kapo pasakė KLB ir Kanados Lietuvių Fondo vardu Stepas Jakubickas, parapijos choro vardu — K. Lukošius, artimųjų bei draugų — p Daniliūnas ir kat. moterų draugijos — J. Žiogienė. Po laidotuvių p. Laureckienės visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į Anapilio salę pietums.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS" APLANKIUS. Dalis laidotuvių dalyvių aplankėm ir naujas "TŽ" patalpas. Jose dirbantieji mus supažindino su naujomis mašinomis ir moderniška spausdinimo technika. Patalpos dabar yra gražios, erdvios ir malonu į jas apsilankyti. Tačiau iki jų atėjimo kelias nebuvo lengvas. Dar man leidžiant ir redaguojant Toronte "Laisvąją Lietuvą", teko dažniau lankytis "TŽ" redakcijoje. Tada redaktoriumi buvo labai malonus ir tolerantiškas dr. A. Šapoka. Jis dirbo labai sunkiose sąlygose, nes ir rinkykla ir redakcija buvo požeminiame rūsyje. Kun. P. Ažubalio pastangomis "TŽ" darbuotojai atkeliavo į gražias ir erdvias patalpas, prie kurių lango planuojama statyti šventovę. Geros sėkmės "TŽ", visam jų štabui augti, stiprėti ir kovoti už Lietuvos laisvę bei lietuvybę.

Stepas Jakubickas

BIRUTĖ IR BRONIUS DIRSĖS gegužės 17 d. savo ūkyje paminėjo 25 m. vedybinio gyvenimo sukaktį, susirinkus gausiam būriui giminių, draugų ir pažįstamų jų pasveikinti. Jų ūkis labai gražiai sutvarkytas, išpuoštas retais dekoratyviniais medeliais bei medžiais. Aplinka tokia patraukli, pilna pavasario žiedų. Vaišės pradėtos malda, kurią sukalbėjo Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. J. Gutauskas. Vaišių vadovas buvo dr. Br. Povilaitis.

Savo mielus tėvelius šiltu žodžiu lietuviškai ir angliškai pasveikino sūnus Edis savo ir sesutės Ritos vardu, kurios tuo metu nebuvo namie. Ji puikiai kalba lietuviškai, moka kelias kalbas ir šiuo laiku siekia magistrės laipsnio. Iš abiejų vaikų p. Dirsės gavo puikią rožių puokštę. Kun. J. Gutauskas pasidžiaugė, kad sukaktuvininkai yra pavyzdingi parapijiečiai, nuoširdūs katalikai, labai vaišingi ir geri žmonės. Bronius yra ilgametis parapijos komiteto narys, jau 16 m. giedąs chore, nuolatinis palydovas kunigo, lankančio parapijiečius plačioje apylinkėje. Jis rūpinasi ekonominiais parapijos reikalais, užsakydamas trąšas ūkininkams parapijos vardu. Ponia Birutė, nors kilme latvė, puikiai kalba lietuviškai, moka keletą kitų kalbų, plataus išsilavinimo moteris, liet. kat. moterų draugijos Delhi skyriaus narė, didelio takto asmuo, turinti plačių ryšių su kanadiečių organizacijomis.

Ponia Dz. Nemeth, sukaktuvininkės giminaitė, pasveikino sukaktuvininkus poetiniu žodžiu latviškai. Taip pat Birutės giminaitis A. Amolinš išreiškė savo linkėjimus net kelių kalbų žodžiais. M. Povilaitienė, kat. moterų Delhi skyriaus steigėja, iškėlė mintį, kad p. Birutė yra visais atžvilgiais skyriaus narėms pavyzdys. P. Augaitis apžvelgė sukaktuvininkų nueitą gyvenimo kelią, jų pirmą pažintį Heidelbergo universitete, susitikimą Kanadoje, sunkoką pradinį įsikūrimą, jų šeimos socialumą, džiaugsmą turint puikią dukrą ir sūnų, sėkmingas Broniaus žvejones ir medžiokles, jo darbą šeštadieninėje mokykloje, jų namų mažąją kanadišką mozaiką. Sukaktuvininkai nuoširdžiai padėkojo svečiams už atsilankymą ir gausias dovanas. Protarpiais skambėjo latviškos ir lietuviškos dainos. Ilgiausių, laimingiausių metų mieliems mūsų sukaktuvininkams! **J. G.**

Stayner, Ontario

STAYNER-WASAGOS bei apylinkių lietuviai Motinos Dieną šventė gegužės 10 d., 7 v.v., "Golden Apple" restorane Stayneryje. Po įžanginio žodžio buvo pagerbtos mirusios motinos atsistojimu. Turiningą paskaitą skaitė M. Garbačiauskienė. Deklamavo mūsų jaunimas: Benius, Vincas, Jonas Birštonai ir Daina bei Zita Gurklytės. Tris dainas solo dainavo I. Pakarna ir tris dainas, skirtas motinoms, kvartetas — p.p. Juozaitienė, Juodišienė, Petkevičienė, Sekonienė. Programa baigta Tautos himnu. Prie gėlėmis papuoštų stalų vakarieniavom. "Tėviškės Žiburiams" suaukota $25. **T. S.**

Red. prierašas. "TŽ" už duosnią auką mieliems tautiečiams reiškia nuoširdžią padėką.

Hamilton, Ontario

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ laikraščių rinkimo vajus vyksta pilnu tempu. Prašome paskambinti 389-5112 arba 549-8042 dėl laikraščių paėmimo. **Dalia Pajarskaitė**

MOKSLEIVIAI IR STUDENTAI! Hamiltono ateitininkai birželio 7, šeštadienį, autobusu vyks į "Ontario Science Centre" Toronte. Laisvų vietų dar yra. Tad paskubėkite ir užsiregistruokite pas R. Šiūlytę telefonu 389-5112. Autobusas išvažiuos nuo parapijos salės 10 v. ryto ir grįš ten pat 6 v. vakaro. Kviečiame jus prisijungti prie mūsų ekskursijos!

"AIDO" TĖVŲ KOMITETO organizuotos loterijos traukimas įvyks birželio 1 d. tuoj po 11 v. pamaldų parapijos salėje. Visi, kurie turi paėmę šios loterijos knygutes, prašomi jas grąžinti iki š.m. gegužės 31 d. ižd. J. Stankui arba administratoriui J. Pleiniui. Ta proga bus įteikta plokštelė "Keliaujam su daina" kiekvienai choristei, kuri dalyvavo plokštelės išleidime. Tėveliai, choristės ir visi, besidomį "Aido" veikla, kviečiami dalyvauti loterijos traukime ir plokštelės įteikime. **J. P.**

Liucija Skripkutė, KLB Hamiltono apylinkės pirmininkė, laimėjusi pirmąją premiją už tautinius drabužius tautybių festivalyje O'Keefe Centre Toronte 1974 m.

Delhi, Ont., lietuviai savo parapijos salėje klauso paskaitos Motinos Dienos minėjime

Nuotr. S. Jakubicko

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125

"TALKA"

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $5.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) .. 6%
santaupas 7%
term. depozitus 1 m. 7½%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas .. 12%
nekiln. turto pask. 10½%

Mesos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VII tarybos III sesija šaukiama Klevelande, Ohio, š.m. birželio 20-21 d.d. Paruoštą darbotvarkę JAV LB tarybos prezidiumas išsiuntinės visiems tarybos nariams ir padarys galutinius pakeitimus, gavęs jų pastabas bei pageidavimus. Sesiją globos LB Ohio apygardos valdyba.

LOS ANGELES LIETUVIŲ DIENA, rengiama Šv. Kazimiero parapijos, bus birželio 22, sekmadienį. Pamaldoms laikyti pakviestas kun. B. Markaitis, SJ. Koncerte dalyvaus jaunoji sol. Anita Pakalniškytė, Kanados lietuvaitė, iš Hamiltono, Ont., vietiniai solistai, kompoz. Br. Budriūno vadovaujamas parapijos choras ir pianistė R. Apeikytė. Lietuvių Dienos renginius papildys individualios ir kolektyvinės dailės parodos. Dalyvių lauks vertingų laimikių loterija. Vienas jų — kelionė lėktuvu į Meksikos Akapulko kurortą arba $250. Tikimasi turėti daug svečių ir iš kitų Kalifornijos vietovių.

VELIONIES DR. B. MATULIONIO atminimui skirtas fondas turi sąskaitą Nr. 8-03003764 Superior and Loan Association, 798 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119, USA. Ši sąskaita bus uždaryta liepos 1 d. Norintys savo auka paremti fondą prašomi pinigus siųsti iki minėtosios datos banko adresu. Velionies šeimos pageidavimu, fonde sutelktos lėšos bus paskirtos lietuviškiems reikalams.

BALFO DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIME Waterbury, Conn., pagrindinį pranešimą padarė centro valdybos pirm. Marija Rudienė, pateikdama įdomių duomenų, liečiančių BALFo veiklą nuo 1974 m. liepos 1 d. iki š.m. kovo 31 d. Šiame laikotarpyje šalpos reikalams BALFas išleido $78.450,16. Į šią sumą įeina: už $44.898,60 pasiųsti 246 siuntiniai anapus geležinės uždangos, už $6.732,73 — 213 dėvėtų drabužių siuntinių į Suvalkų trikampį, mėnesinė $200 parama Vasario 16 gimnazijai, $1.400 lietuvių studentų stipendijoms Brazilijoje, $7.879,61 lietuvių šalpai kituose kraštuose. Adresus lietuvių, kuriems reikėtų dėvėtų drabužių Suvalkų trikampyje, galima gauti BALFo centre, 2606 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Surinktų dėvėtų drabužių prašoma BALFo centrui nesiųsti, nes jų perrūšiavimas ir perpakavimas pareikalautų perdidelių išlaidų. Siuntinių muito į okupuotą Lietuvą nepavyko sumažinti, nes jį tvarko ne JAV, o Sovietų Sąjunga. Giminėms siunčiami siuntiniai JAV valdžios įstaigų yra laikomi dovanomis — jų neleidžiama nurašyti nuo pajamų mokesčio, bet tai galima padaryti su negiminėms skirtais siuntiniais per BALFą, turint kvitus. Mirės rytinio JAV pakraščio BALFo direktorius a.a. dr. B. Matulionis suvažiavime buvo pakeistas Jonu Brazausku. BALFo veiklai plėsti nutarta steigti Hartfordo, Bostono, Waterburio, Niujorko ir Filadelfijos apskritis.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS Niujorko židinio metiniame susirinkime išsamų pranešimą apie vysk. Motiejų Valančių padarė Pranas Naujokaitis, o su židinio pastarųjų dvejų metų veikla supažindino kun. dr. V. Gidžiūnas, OFM. Perrinkta ta pati valdyba: pirm. dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, vicepirm. kun. dr. V. Jaskevičius, SJ, ižd. kun. dr. V. Gidžiūnas. Susirinkimo dalyvius pavaišino LKM Akademijos mecenatė Elena Mickeliūnienė.

ČIKAGOS "PIRMYN" CHORO naująją valdybą sudaro: pirm. A. Brazis, vicepirmininkai A. Snarskis ir V. Liorentas, ižd. Josephine Miller, sekr. Z. Pocienė, korespondentės A. Snarskienė ir E. Zapolienė; parengimais rūpinsis J. Vieraitis ir V. Lazauskas. Sekantį pavasarį "Pirmyn" choras čikagiečiams pateiks vokiečių kompoz. F. Leharo "Grafo Liuksemburgo" operetės spektaklius.

TRADICINĘ JAUNIMO ŠVENTĘ birželio 1, sekmadienį, 5 v.p.p., Culver City veteranų salėje rengia Los Angeles LB jaunimo ansamblis. Programoje — šokiai, dainos, vaidinimai. Dalyvaus apie 200 įvairaus amžiaus jaunuolių. Tautiečiai kviečiami sekmadienio popietę ir vakarą praleisti su jaunimu.

Kolumbija

KARDINOLAS J. MINDSZENTY, lankydamas Kolumbijos vengrus, priėmė ir lietuvių delegaciją, kurią sudarė LB Bogotos apylinkės ir Moterų Draugijos atstovai. Lietuvių vardu jį lotyniškai pasveikino apylinkės pirm. prof. dr. Juozas Zaranka, prašydamas maldose prisiminti ir lietuvių tautą, kuri, kaip ir vengrai, kenčia tą pačią vergiją. Daina Trejutė kardinolui J. Mindszenty įteikė lietuvišką liaudies kryžių. Lotynų kalba padėkojęs lietuviams už atsilankymą, jis pabrėžė, kad savo maldose prisimena visas pavergtąsias tautas. Jis esąs tikras, kad ir lietuviai, ir vengrai atgaus laisvę. Audienciją kardinolas J. Mindszenty užbaigė visų lietuvių palaiminimu, ne tik gyvenančių Bogotoje, bet ir visame pasaulyje, ypač sovietų okupuotoje Lietuvoje. Lietuvių delegaciją kardinolas J. Mindszenty priėmė ir Venecueloje. Tai buvo jo paskutinieji susitikimai su lietuviais prieš mirtį, abiem atvejais užbaigti visai lietuvių tautai skirtais palaiminimais.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRO narių visuotiniame susirinkime Buenos Aires veiklos apžvalgą padarė pirm. A. Ruplėnas. Centras 1974 m. turėjo 3.907.000 pezų pelno, buvo gavęs 600.000 pezų aukų. Jis taipgi perskaitė 45 naujų narių sąrašą bei juos rekomenduojančių asmenų pavardes. Susirinkimo dalyviai naujų narių priėmimą patvirtino karštu plojimu. Mėnesinį nario mokestį nutarta padvigubinti iki 200 pezų. AL Centro naujon valdybon išrinkti: pirm. J. Mičiūdas, vicepirm. E. Rudytė, I sekr. Z. Tamošiūnaitė, II sekr. R. Rukšėnaitė, I ižd. A. Džiugis, II ižd. J. K. Galčius, nariai — A. Ruplėnas, V. Misiūnas ir R. Rudis. Revizijos komisiją sudarė: pirm. inž. J. Gaidimauskas, sekr. N. Zavickaitė, narys O. Jonušis.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS, surengtas Argentinos Lietuvių Centro, buvo pradėtas S. Cristo šventovėje kun. J. Petraičio atnašautomis Mišiomis už gyvas ir mirusias motinas. Centro salėje įvadinį žodį tarė naujoji vicepirm. E. Rudytė. Programai vadovavo R. Rukšėnaitė, o ją atliko AL Centro jaunųjų ansamblis, paruoštas N. Zavickaitės. Programa pradėta vaizdeliu "Kačiukai", užbaigta "Gėlyčių puokšte mamytei". Vidurį užpildė mažasis sol. A. M. Mosaico, ansambliečių "Suktinis", "Bitelė", S. Ruplėnaitės ir D. Aglinsko argentinietiški liaudies šokiai. Trumpą žodį tarė buvęs ALC pirm. A. Ruplėnas, perduodamas pareigas naujajam pirm. J. Mičiūdui. Pastarasis, vadovaudamasis gražia ALC tradicija, visoms motinoms atstovauti pakvietė senosios kartos atstovę E. Ruplėnienę ir jaunosios — p. Urbanavičiūtę-Saraga. Joms skirtų gėlių įteikimu buvo pagerbtos visos motinos. Gėlių puokštę gavo ir mažųjų ansambliečių vadovė N. Zavickaitė, o jie su gėlėmis pasveikino minėjime dalyvavusias savo motinas.

Australija

MOTINOS DIENĄ Kanberos lietuviai paminėjo gegužės 4 d. kun. P. Butkaus atlaikytomis pamaldomis bei pamokslu Šv. Juozapo šventovėje, menine dalimi Lietuvių Klube. Savaitgalio mokyklos vedėjo A. Švedo iniciatyva visos mirusios motinos buvo pagerbtos atsistojimu ir susikaupimo minute, o gyvąsias pasveikino ALB apylinkės pirm. A. Balsys. Programą atliko mokiniai, kurių gretas buvo praretinusios atostogos: mažoji balerina ir deklamatorė C. Kemežytė, skaitovė V. Perlibachaitė, pianistės N. Bruzgaitė, L. Žilinskaitė, R. Gružauskaitė. Keletą tautinių šokių pašoko D. Saženytės valovaujama grupė su akordeonisto P. Žilinsko palyda.

BALTIEČIŲ KARIŲ VETERANŲ KOMITETĄ Sydnėjuje sudarė dviejų estų veteranų organizacijų pirmininkai F. Ernits, R. Kalamae, latvių "Dauguvas Vanagi" pirm. P. Upenieks ir LKVS "Ramovės" Sydnėjaus skyriaus pirm. A. Skirka. Bendrojo baltiečių komiteto pirmininku išrinktas A. Skirka. Komitetas planuoja kasmet turėti bent porą posėdžių. Steigiamasis komiteto posėdis įvyko Sydnėjaus lietuvių klube.

Britanija

TAUTODAILĖS PARODĄ balandžio 21 — gegužės 10 d.d. Bradfordo centrinės bibliotekos salėje surengė Vyčio klubas ir vietinis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos skyrius. Parodą atidarė Bradfordo burmistras. Lankytojus, kurių kasdien buvo apie 400-500, stebino lietuviškieji audiniai, gintariniai papuošalai, gintaro skulptūrėlės "Jūratė ir Kastytis", "Kęstutis ir Birutė", medžio drožiniai, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos herbai, dr. J. Basanavičiaus, Vytauto Didžiojo bareljefai, lietuviškos koplytėlės. Šiuos rodinius papildė Lietuvos popierinių bei metalinių pinigų rinkinys, tautiniai vyrų ir moterų drabužiai, spalvotas Lietuvos žemėlapis, stalas su lietuviška spauda bei leidiniais. Parodos atidarymė Bradfordo burmistrui ir bibliotekos vedėjui buvo įteiktos lietuviškos juostos. Informaciją apie Lietuvą parūpino DBL Sąjungos centro valdybos leidinėlis "Lithuania", paruoštas inž. A. Vilčinsko.

Vokietija

PARLAMENTINĖS DRAUGIJOS patalpose Bonnoje dr. A. Gerutis, svečias iš Šveicarijos, skaitė paskaitą apie pokarinį Baltijos valstybių trisdešimtmetį sovietinėje okupacijoje. Klausytojai buvo vokiečiai, nes paskaitą surengė buvusių Baltijos kraštų vokiečių organizacija, vadovaujama R. von Wistinghauseno, kuris pusseptintų metų yra praleidęs Maskvoje kaip V. Vokietijos ambasadorius. Paskaitininkas dr. A. Gerutis atkreipė klausytojų dėmesį į rusinimą, kuris ypač aštriai yra palietęs Estiją ir Latviją. Lietuvos būklė šiuo atžvilgiu yra geresnė, bet Lietuva yra atsidūrusi replėse tarp sparčiai rusinamos Latvijos ir Kaliningradu pavadintos Karaliaučiaus srities, kurioje jau yra beveik milijonas rusų.

BALTIEČIŲ DRAUGIJOS ligšiolinis centro valdybos pirm. dr. H. Kehren, buvęs Š. Reino-Vestfalijos socialinės ministerijos direktorius, pasitraukė iš pareigų dėl silpnos sveikatos. Draugija jį paskelbė savo garbės pirmininku. Naujuoju centro valdybos pirmininku išrinktas buvęs federacinės vidaus reikalų ministerijos direktorius dr. Rudolfas Toyaka, gyvenantis Koeningswinteryje prie Bonnos.

Torontiškio "Gintaro" veteranai dvidešimtmečio koncerte. Iš kairės: Liuda Leknickienė, Juozas Karasiejus, Irena Baziliauskienė, Leonas Baziliauskas, Roma Sapijonienė, Viktoras Narušis Nuotr. O. Burzdžiaus

Su streiku ar be streiko?

Darbdavio ir darbininko santykiai retai kada būna geri. Dažniausiai darbdavys skriaudžia darbininką arba rečiau darbikas išreikalauja daugiau, negu jis padaro. Nepriklausomos Lietuvos ūkininko šeimoje vaikai dirbo su tėvais, visi kartu valgė, gyveno, kol kuris, sukurdamas savo šeimą, išeidavo, gaudamas savo dalį. Dalies didumas priklausydavo nuo tėvo (rečiau motinos) duosnumo bei turto ir vaikų gausumo šeimoje. Svetimi darbininkai buvo samdomi, mokant pinigais ar daiktais už darbo laiką ar padarytą darbą. Darbo kaina priklausė nuo samdomų darbininkų apylinkėje gausumo.

Istorijoje žinome vergus, kai turto savininkas buvo ir žmonių savininkas. Darbdavys - savininkas su vergu kaip su gyvuliu ar daiktu galėjo elgtis pagal savo norus be jokių vergo - darbininko pageidavimų. Vergas nebuvo laikomas žmogumi. Vėliau žinome baudžiauninkus, kurie tik dalį laiko turėdavo atiduoti savo ponui be jokio atlyginimo. Tokios baudžiavos buvo panaikintos prieš šimtą metų.

Streikai

Darbininkai susiorganizavo prieš išnaudotojus darbdavius ir visi bendrai nutraukia darbą, reikalaudami geresnių darbo sąlygų bei augštesnio atlyginimo, neleisdami pakeisti savęs naujai samdomais darbininkais. Tais laikais darbininkai negaudavo nedarbo pašalpos, sveikatos draudos, atostogų, senatvės pensijos ir galėjo būti pašalinti iš darbo kiekvienu momentu. 1824 m. pirmą kartą streiko teisė buvo pripažinta Anglijoje. Po 45 metų streikai buvo pripažinti Vokietijoje. Šiais laikais streiko teisės yra pripažintos visame pasaulyje, išskyrus "darbininkų rojaus" valstybę, kur streikus tvarko tankai ir kulkosvaidžiai.

Darbininkai streikuoja visiškai nutraukdami darbą, sulėtindami darbo atlikimą visame krašte ar tik krašto dalyje, legaliai ir nelegaliai. Darbininkai streikuoja, kad priverstų darbdavį duoti geresnes darbo sąlygas ir didesnį atlyginimą. Dažniausiai nuo streikų nukenčia ne tik darbdavys, patys darbininkai, bet ir visuomenė, kuri nustoja jau apmokėto būtino patarnavimo. Kiekvienais metais kraštas nustoja milijonus darbo dienų.

Per šį laiką darbininkai sukūrė stiprias profesines sąjungas, kurių pirmininkai gauna šimtais tūkstančių metinio atlyginimo. Jie rūpinasi tik darbininkų nauda, neatsižvelgdami į visuomenės ar krašto ekonominius reikalavimus. Šių laikų darbininkui yra garantuotas dalinis atlyginimas — valdžios parama už nedarbo laiką, už sužeidimus darbe, sveikatos draudimas, senatvės pensija, atostogos, vaikų priedai, atitinkamas skaičius nedarbo — šventų dienų, apie 40 valandų ar mažiau darbo savaitė.

Darbdavių ir darbininkų santykius saugo valstybės įstatymai. Kaikurių profesijų darbininkų sąjungos nepagrįstai išreikalauja didesnių atlyginimų. Darbininkai, kurie dirba prie visuomenei gyvybiškai svarbių patarnavimų, nors nereikalingi mokslo ar specialaus patyrimo (pvz. šiukšlių surinkėjai), gauna geresnius atlyginimus net už kitus darbininkus, kuriems reikalingas mokslas ir specialus pasiruošimas. Tokiu būdu vieni darbininkai skriaudžia ne tik visuomenę, bet ir kitų sričių darbininkus. Kaikurie darbininkai reikalauja streikų, kad būtų krašte netvarka dėl politinių motyvų.

Tuo būdu einama prie ekonominės ir valstybinės netvarkos. Laisvė yra gera, bet ji nėra laisvė skriausti kitus savo naudai. Visuomenėje kiekvieno laisvė turi turėti ribas, kad visuomenė galėtų laisvai gyventi. Tam yra pvz. judėjimo tvarkos šviesos, nuosavybės teisės ir kt. Stovėti prie vandens čiaupo ir reikalauti neteisingo atlyginimo už čiaupo pasukimą (ne už vandenį!) yra moderni piktnaudojimo nesąmonė, piktnaudojimas demokratinės laisvės. Prie tokių nesąmonių neturėtų prileisti darbininkų sąjungos, bet jų pirmininkams rūpi kuo didesnis asmeninis pelnas. Jie to gali pasiekti tik per sukaustytus darbininkus. Taip ir eina vienas paskui kitą, brangindami darbo valandą ir prekę, kurios paskiau nepajėgia nupirkti eilinis vartotojas.

Be streikų

Šiais laikais darbo santykius reikėtų tvarkyti pagal visų darbininkų, visuomenės, valstybės ir darbdavių bendrus interesus, kurie būtų pagrindu darbo sutartyse. Kiekvienas darbo vaisius ar patarnavimas nėra vien tik darbdavio ar darbininko reikalas. Jis liečia visuomenę, kitų sričių darbininkus ir viso krašto ekonominę bei socialinę santvarką. Darbo santykiams tvarkyti nepakanka darbo ministerijos, vien darbdavio ar vienos profesinės darbininkų sąjungos.

Darbo santykius turėtų tvarkyti visoje provincijoje ar valstybėje bendra taryba iš atstovų: 1. darbininkų profesinių sąjungų, kurie gintų visų darbininkų reikalus, 2. visuomenės, kad nebūtų skriaudžiami asmenys, kurie nėra darbdavio ar darbininko pusėje, 3. prekybininkų, kurie atsakingi už darbo gaminių kainas, 4. valdžios, kuri tvarko provincijos ar viso krašto ekonominį bei socialinį gyvenimą, 5. darbdavių, kurių kapitalas užtikrina darbus, 6. įvairių žinovų darbo bei prekybos santykių. Taryba turėtų būti sudaryta bent 20 asmenų, panaši į dabar esančią savivaldybių reikalams (Municipal Board of Ontario), kad plačiau ir teisingiau spręstų bendrus darbo - prekių klausimus. Taryba nuspręstų darbininko atlyginimo santykį pagal darbo rūši bei pragyvenimo lygį, pagal įmonę ar įstaigą, darbininko patyrimą bei jo specialų pasiruošimą. Ji neleistų skriausti darbininkui darbininko, visuomenės ir tuo būdu keltų viso krašto gerovę, užtikrindama teisingą socialinį gyvenimą. Tarybos nutarimas būtų galimas apeliuoti tik teismui. Darbininkų atlyginimas ar prekių kainų pakėlimas turėtų būti rimtai pagrįstas, o ne atsitiktinis noras daugiau pasigriebti.

Streikai buvo labai naudingi ir reikalingi, kol buvo iškovotos geresnės darbo sąlygos, įstatymai, socialinės draudos, suvaržyti darbdavių savivaliavimai. Dabar streikai beveik visuomet yra nukreipti prieš visuomenę, kitų sričių darbininkus, visą kraštą. Streikai yra savo laiką atgyvenę. Dabar darbo santykius reikia nustatyti pagal geresnę socialinę darbo santykių sistemą, kurios pagrinde būtų lygių santykių (darbdavių ir darbininkų) ir krašto gerovės reikalai. Šią sistemą vykdytų darbo ir prityrę krašto vadovai, nedarydami niekam skriaudos ir užtikrindami ekonominę bei socialinę krašto gerovę.

M. Vitalius

ST. CATHARINES, ONTARIO

MOTINOS DIENOS minėjimas įvyko gegužės 11, sekmadienį, tuoj pat po pamaldų, kurias atlaikė kun. Juvenalis Liauba, OFM. Jis ta proga pasakė jautrų, gilios prasmės pamokslą. Paskaitą skaitė Pranė Norušienė, kartu paskaitydama savo sukurtą eilėraštį lietuvei motinai. Paskaitininkė pabrėžė, kad vaikų lietuvybė priklauso nuo tėvų. Net labai mylėdama savo sūnų, išaugintą pavergtoje Lietuvoje, auklėjo jį tvirta ranka. Jos nuoširdi ir atvira paskaita buvo klausytojų priimta stipriais ir nuoširdžiais plojimais. Meninę programos dalį atliko šeštadieninės mokyklos mokiniai. Gražiai padainavo, padeklamavo; bufalietė Laužikaitė pagrojo akordeonu tris lietuviškus dalykus. Visos motinos ir paskaitininkė gavo po gražią gėlę. Gėlėm buvo pagerbti ir trys šeštadieninės mokyklos mokytojai. Ta proga visi dalyviai pasirašė sąrašuose, prašančiuose popiežių Paulių užtarti Vilniuje kalinamą kilnų rusų tautos kovotoją už laisvę Kovaliovą. Minėjime dalyvavo gana daug žmonių. Viską gerai tvarkė apylinkės pirm. J. Šarapnickas.

MIRĖ DIDELIS LIETUVIŲ DRAUGAS miesto tarybos narys John Martin, dar jaunas, daug žadantis žmogus. Miestas jį gražiai pagerbė. Pakirto staigi vėžio liga. Jis dalyvaudavo visose lietuvių viešose iškilmėse. **Kor.**

JONINĖS RENGIAMOS ir šiemet St. Catharines mieste birželio 21, šeštadienį, Royal Canadian Legion Hall, 111 Church St. Rengėjai — Niagaros pusiasalio Povilo Lukšio šaulių kuopa. Šventės pradžia — 6 v.v., programos — 6.30 v.v. (salė bus atidaryta anksčiau). Meninę programą atliks Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vadovaujamas sol. V. Verikaičio. Šokiams gros lietuviškas orkestras "Atspindžiai", vadovaujamas M. Chainausko, iš London, Ont.

Joninių šventė perkels visus dalyvius į Nemuno šalį, primins garsųjį Rambyną, kur tos šventės proga suplaukdavo daugybė tautiečių pagyventi lietuviška praeitimi.

Rengėjai stengiasi paruošti tokią programą, kuria būtų patenkintas ir senimas, ir jaunimas. Dėlto jie kviečia dalyvauti visus tautiečius iš artimų ir tolimų apylinkių. **Št.**

LIETUVOS bei lietuvių vardas šiame mieste vis labiau yra minimas. Aną dieną "St. Catharines Standard", aprašydamas dabar vykstančio tautybių festivalio programą, platokai parašė ir apie lietuvių veiklą, ją pavadindamas gerai ambicinga. Kad ta veikla yra tikrai ambicinga, parodo š. m. lietuvių parodinis langas. Iš tikrųjų tai visas stiklinis priekis pačios moderniausios mieste parduotuvės. Ši paroda pasižymi rodinių gausumu, jų grožiu ir skoningu išdėstymu. Algis Zubrickas yra lietuvių atstovu prie "Folk Arts Council". Tai jo ir jo šeimos nuopelnas. Dabar šis miestas lietuvius pažins iš arčiau ir pamatys, kodėl mes taip didžiuojames savo tėvyne.

Red. pastaba. Gaila, kad nepažymėtas nei parduotuvės pavadinimas, nei gatvė. Gal vietiniai ir žino, bet to negali žinoti toliau gyvenantieji arba pravažiuojantys tautiečiai.

"THE QUEENS BALL" įvyko gegužės 18 d. ukrainiečių salėje, kur programoje pasirodė ir pagarsėję Trinidado bei Tobago šokėjai. Buvo pristatytos tautybių karalaitės, jų tarpe ir "Miss Lithuanian Community". Tai pats didžiausias tautybių festivalis iki šiol surengtų. Dalyvauja 25 tautybės. Festivalis užtruks 15 dienų. **Kor.**

• **Laisvos spaudos siekis — laisva Lietuva**

LONDON, ONTARIO

DVIGUBOS ISKILMĖS. Gegužės 11 d. paminėta Motinos Diena ir lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaiga. Šventė, surengta mokyklos vadovybės ir skautų pastangomis, susilaukė daug dalyvių, užpildžiusių Šiluvos Marijos parapijos salę. Minėjimą pradėjus, mokyklos vedėjui L. Eimantui ir B. Pacevičiui sukalbėjus maldą, motinas sveikino apyl. valdybos pirmininkė Irena Jakubaitytė, prisegdama po rožytę motinoms. Dienos tema gerai parengtus rašinius skaitė Rūta Dragūnevičiūtė ir Rita Genčiūtė — gimnazijos XIII klasės lietuvių kalbos kurso abiturientės. Įvairi meninė dalis, atlikta mokyklos auklėtinių, maloniai nuteikė žiūrovus daina, žodžiu, šokiu ir muzika. Kadangi mokykla savo globoje turi dar ir lietuviškai nekalbančių mažųjų skyrių, buvo malonu matyti jų entuziazmą ir pažangą.

Po meninės dalies sekė baigiamoji mokslo metų dalis. Čia savo pastabas dėstė energingasis mokyklos tėvų komiteto pirm. Stasys Keras, kartu padėkodamas mokytojams ir juos apdovanodamas "pažymėjimais" bei gėlėmis. Buvo įteikti perkėlimo pažymėjimai mokiniams, kurie tęs savo studijas sekančiais metais augštesniuose skyriuose.

Mokyklos istorijoje šie metai buvo išskirtinai ypatingi, nes prieš metus apylinkės valdybos pastangomis buvo gautas Ontario švietimo ministerijos lietuvių kalbos kurso patvirtinimas, pagal mokytojos Gražinos Petrauskienės parengtą programą. Tuo būdu gauta užskaita čionykštės gimnazijos 13 klasės baigminiam diplomui įsigyti. Kurso pradžioje turėta 17 studentų, kurių 2 dėl universiteto studijų turėjo palikti. Penkiolikos grupė, tarp jų ir universiteto studentai, nusprendę pagilinti savo lietuvių kalbos ir literatūros žinojimą, buvo pagerbta, įteikiant "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką" su atitinkamu įrašu. Šios klasės abiturientai: Eugenijus Bersėnas, Zita Bersėnaitė, Jonas Butkus, Julija Čegytė, Rūta Dragūnevičiūtė, Saulius Dragūnevičius, Vitolis Dragūnevičius, Daiva Gaputytė, Rita Genčiūtė, Vida Pociūtė, Rasa Ratavičiūtė, Jurgis Valaitis, Vida Valaitytė, Antanas Vyšniauskas, Raimundas Zabulionis. Jie pasinaudojo pirmuoju tokiu kursu, nepaisydami ilgo ir nelengvo darbo, kuris vien tik klasėje truko po 3 valandas kiekvieno antradienio vakarais per 30 savaičių. Į juos buvo kreiptasi eile gražių sveikinimų, linkint jiems lietuviškojo kelio neprarasti, vis tobulėti. **K.**

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ minėjimas rengiamas bendrai su latviais birželio 15 d. Bendros pamaldos — 11 v.r. Šiluvos Marijos šventovėje. Vainiko padėjimas prie žuvusiųjų paminklo Viktorijos parke 12.30 v.p.p. Dufferin ir Wellington gatvių sankryžoje. Prisimindami sovietų žiauriai nuskriaustus lietuvius ir kaimynus baltiečius, visi, palikę asmeninius reikalus porai valandų, gausiai dalyvaukime. Maloniai prašome paraginti kaimynus priminti savo pažįstamiems, nes asmeniniai kvietimai nesiuntinėjami. **KLB London apylinkės rinkiminė komisija**

St. Petersburg, Fla.

LIETUVIŲ KLUBE gegužės 11 d. paminėta Motinos Diena. Jaunimas atliko gražią programą. Tą pat dieną, 4 v.p.p., turėjome lietuviškas pamaldas Holy Name šventovėje, kurias suorganizavo veiklus katalikų komiteto pirm. K. Kleiva. Mišias atnašavo kunigai — S. Kireilis ir Č. Auglys iš Čikagos, kurie atostogavo lietuviškam "Miramar" motelyje (savininkai — Ant. ir El. Baciai-Bacevičiai, St. Petersburg Beach, Gulf Blvd. #4200). Pamokslą pasakė kun. Kireilis. Tai buvo bene paskutinis lietuviškas renginys prieš išsiskirstant, nes ateina didieji karščiai Floridoje. Nemažai čia atostogavusių kanadiečių irgi baigia išvažinėti iki rudens. Čia gerai žinomiems ir duosniems lietuviškų reikalų rėmėjams Ang. ir Alf. Šmigelskiams buvo suruoštos išleistuvės dail. Antano ir p. Rūkštelių rezidencijoje. Jiems buvo sugiedota "Ilgiausių metų" ir palinkėta rudeniop vėl sugrįžti bei įsijungti į lietuvišką veiklą.

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ minėjimą numatyta surengti birželio 22 d. Lietuvių Klube. Programoje dalyvaus ir choras, turįs apie 30 narių, kurių dauguma — vyresnio amžiaus tautiečiai. Pasirodys ir moterų būrelis, vadovaujamas p. Rūkštelienės, žinomas savo pasirodymais ne tik čia, bet ir Miami.

ŠIOJE VIETOVĖJE veikia jau apie 10 organizacijų. Prieš metus buvo tik viena organizacija — Lietuvių Klubas, kurioje visi sutilpo, nes tebuvo apie 100 narių, o dabar jau yra apie 350. **Koresp.**

Niagara-on-the-Lake

ŠIAME MAŽAME, istoriniame miestelyje veikia keturi teatrai, į kuriuos atvažiuoja žiūrovų iš viso pasaulio. Pavasario šventės atidarymo proga gegužės 10 d. atsilankė žymus Kanados politikas John Diefenbaker. Jis vaikštinėjo po vienintelę didesnę miestelio gatvę, sveikindamasis su žmonėmis, kurie džiaugėsi jį matydami po sunkios ligos sveiką ir gana energingą. Tai vienintelis buvęs Kanados premjeras, daug pasidarbavęs Lietuvos laisvės reikalui. **Kor.**

TORONTIŠKĖS "DAINOS" VEIKLA

Šis aprašymas liečia dar prieškalėdinį susirinkimą 1974 m. Pirmiausia su dėkingumu prisimename aukotojus ir prieškalėdines aukas seneliams Vokietijoje; po $10 aukojo: E. Stepaitienė, V. Dunderienė, Sof. Styrienė, J. Rukšienė; $5 atsiuntė S. Kudulis su prierašu: "Praeitais metais "Daina" davė man Kalėdų šventėms daug maisto. Šiais metais aš laikausi daug geriau, tai pasiunčiu Tamstoms, kad suspėtumėt sušelpti už mane blogiau besilaikančius". Šiame susirinkime buvo nutarta paskirti $200 Brazilijos Sao Paulo Lietuvių Studentų Fondui per kun. H. Šulcą. Dar esantiems Vokietijoje seneliams ir silpnos sveikatos šeimoms paskirta — po $8 pavieniams ir po $15 šeimoms. Po tokią dovanėlę skirta ir Velykų bei vidurvasario metui. Verutei Moklickaitei, ilgametei ir darbščiajai narei, po širdies operacijos dar gerai nesustiprėjusios, buvo nupirkta tinkama dovanėlė.

Šiame susirinkime susilaukėme naujos narės — L. Butėnienės. Džiaugiamės. Sveikiname Laimą B., laimingai atlaikiusią sunkią operaciją ir gražiai besveikstančią.

Pirmasis susirinkimas buvo pas J. Kulikauskienę vasario 23 d., antras — pas L. Pocienę balandžio 20 d. ir prieš Kalėdas — pas L. Novogrodskienę. Visoms susirinkimų rengėjoms nuoširdžiai dėkojame už labai šiltą priėmimą.

Minėtuose susirinkimuose beveik ištisai buvo tariamasi apie naują "Dainos" veiklos linkmę. Tuo klausimu "D." pirm. K. Butienė parašė straipsnį, kuris išryškina tolimesnę veiklą. ("T2" nr. 19). Be to, "D." rengia vakarą š.m. lapkričio 22 d. Liet. Namuose. Sekantis susirinkimas bus šį rudenį pas M. Karkienę. Geriausių atostogų visiems nuo mūsų visų —

M. F. Yokubynienė

Sudbury, Ontario

LAIMĖJO TAURĘ. Daugiakultūriame festivalyje lietuvių tautinių šokių grupė "Ramunėlė" puikiai pašoko "Grandinėlę" ir "Sadutę". Rengėjų komisija gerai įvertino lietuvių šokius. Visi šokėjai gavo po diplomą su vadovu ir miesto burmistro Giuseppe Fabbro parašais, o grupės vadovė Giedrutė Poderytė — didžiausią taurę. **K. A. S.**

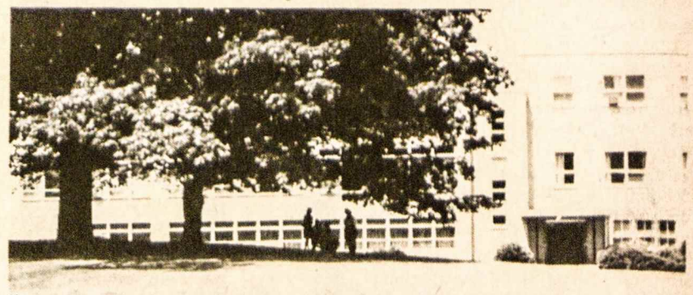

ATOSTOGOS MAINE

Lietuviai pranciškonai visus maloniai kviečia atostogauti jų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine. Ši graži kurortinė vieta prie pat Atlanto vandenyno yra tapusi savotišku lietuvybės centru vasaros atostogų mėnesiais, kai iš visos Amerikos ir Kanados suvažiuoja šimtai lietuvių. Čia žmogus atsigaivina ne tik grynu oru, kaitria saule, švariu jūros ir baseino vandeniu, geru maistu bei kitais žemiškais patogumais, bet taip pat koncertais, literatūros vakarais, meno parodom, paskaitom ir labai meniška aplinka, pilna lietuviškų šventovių. Čia kiekvienam teikiama proga ir pasilinksminti, ir susitelkti. Buvęs gimnazijos pastatas paverstas patogiais kambariais. Taip pat ir kiti svečių pastatai nuolat gerinami. Kainos neaugštos.

Sezonas prasideda birželio 28 ir baigiasi rugsėjo 2.
Visais atostogų reikalais rašykite: **Rev. Superior, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046, USA. Telefonas (207) 967-2011.**

Parkai ir stovyklavietės yra vienos didžiausių gamtos įdomybių

Ontario kaip tik ir stengiasi jas plėsti bei globoti

Ontario vyriausybė yra tvirtai nusistačiusi steigti ir išlaikyti provincinius parkus ir stovyklavietes.

Pavyzdžiui, šiais metais yra ruošiami keturi nauji provinciniai parkai ir per 600 naujų stovyklavečių Ontario gyventojų džiaugsmui bei poilsiui. Tai padidins veikiančių parkų skaičių iki 120, o stovyklaviečių — iki 21,000.

Štai naujieji parkai:

Silent Lake Provincial Park, 1860 akrų, 13 mylių į šiaurę nuo Apsley, prie 28 vieškelio. Yra 85 stovyklavietės irklavimui, pasivaikščiojimui, bet motorinės valtys neleidžiamos. Imamas reguliarus mokestis.

Ferris Provincial Park, viena mylia į pietus nuo Campbellfordo, prie 31 vieškelio, susilaukė papildomų 87 stovyklaviečių, paslaugų stoties, laivelių prieplaukos, įjungtos į Trento upės sistemą. Imamas reguliarus mokestis.

Bronte Creek Provincial Park, prie Karalienės Elzbietos greitkelio ir 25 plento, pusiaukely tarp Toronto ir Hamiltono. Juo šiemet leidžiama nemokamai naudotis įvairioms išvykoms dienos metu. Tarp specialių parko paslaugų yra vaikų ūkis, takai gamtos mylėtojams.

Ouimet Canyon Provincial Park, netoli Doriono, prie 27 plento, 35 mylios į rytus nuo Thunder Bay, turi pasivaikščiojimo takus tarpeklio pakrantėje, lankytojams suteikiančius nepaprastą "Grand Canyon of Ontario" vaizdą. Įvažiavimas nemokamas.

Kitos stovyklavietės yra įrengiamos keliuose provinciniuose parkuose — Algonquin, Bon Echo, Killbear, Fairbank, Remi Lake ir Ivanhoe.

Jei norite daugiau informacijų apie provincinius Ontario parkus ir stovyklavietes arba žemėlapio, nurodančio jų vietas, rašykite:

Ontario Parks Division,
Ministry of Natural Resources
Whitney Block
99 Wellesley Street West
Toronto, Ontario M7A 1W3

Ministry of Natural Resources
Leo Bernier, Minister

Government of Ontario
William Davis, Premier

Valančiaus minėjimas Otavoje

Vyskupo Motiejaus Valančiaus 100 metų mirties sukakties minėjimas Otavoje balandžio 27 d. pradėtas specialiomis pamaldomis. Kun. dr. V. Skilandžiūnas savo pamoksle nagrinėjo religinę sukaktuvininko veiklą, pabrėžė planingą jo kovą prieš lietuvių pravoslavinimą, kuris turėjo vesti ir į surusinimą. Minėjimą salėje pradėjo aplinkės pirm. Vytautas Radžius. Simpoziumui vadovavo Ladas Giriūnas. Kalbėtojais buvo prof. Genius Procuta, Juozas Danys ir Kristina Brazlauskaitė. Pastaroji padarė vysk. Valančiaus biografijos apžvalgą, pabrėždama eilę svarbesnių įvykių jo gyvenime. Vysk. Valančius ne tik administravo vyskupiją, bet ir švietė ją steigdamas mokyklas bei rašydamas knygas. Ir dabar tenka stebėtis nepaprastai dideliais tiražais jo leidinių. Pvz. "Istorijos švento Senojo Istatymo" pirmiausia buvo išleista 10,000 egz. ir pakartota keturis kartus. Kitos knygos tiražas buvo net 45,000 egz. Rusų valdymo laikais pastatė 25 naujas šventoves ir atnaujino 20.

Prof. Procuta nagrinėjo vysk. Valančiaus veiklą kaip rašytojo ir mokslininko. Buvo rašytojų ir anksčiau, bet jie kažkaip buvo vieniši, jų raštai, spausdinami kartais labai pavėluotai, nepasiekė platesnių sluogsnių. Galima sakyti, kad vysk. Valančius pradėjo sistemingą lietuvių raštiją, kuri pasiekė ir plačiąją liaudį. Ką rašė, tuoj ir spausdino. Rašė gyvąja tų laikų liaudies kalba. Gausūs religiniai ir beletristiniai raštai padėjo spirtis prieš rusinimą ir lenkinimą. "Palangos Juzė", "Vaikų knygelė", "Paaugusių žmonių knygelė" ir "Antano tretininko pasakojimai" buvo tų laikų savotiška klasika. Valančius rašė vaizdinga kalba, sukūrė gyvus charakterius, kaip Juzė Viskanta, guvus Vincė, Mikė Melagėlis. Pažymėtinas didelis 600 psl. istorinis veikalas "Žemaičių vyskupystė", paruoštas per keletą metų.

J. Danys, kalbėdamas apie vysk. Valančiaus visuomeninę veiklą, pabrėžė jo nepaprastus administratoriaus ir organizatoriaus gabumus, kurie buvo visada nukreipti lietuvių tautos išlikimo linkme. Valdė vyskupiją su 1½ milijono žmonių. Nepaprastai gretai suorganizavo dvasiškius ir pasauliečius skleisti lietuviškajai ir bendrajai literatūrai, įsteigė 200 lietuviškų mokyklų, labai sėkmingai ir greitai naikino beraštiškumą. Jo vadovaujama blaivybės akcija per porą metų turėjo per 100,000 narių.

Muravjovui pradėjus žiaurias baudas, persekiojimą už lietuviškus raštus, Valančius bandė siekti susitarimo ir padėties palengvinimo. Matydamas, kad tai nepadeda, organizavo kovą už lietuvišką spaudą — įsteigė lietuvišką spaustuvę Mažojoje Lietuvoje ir kartu su Jurgiu Bieliniu pradėjo knygnešių epochą, trukusią 40 metų, bet iškovojusią laisvę lietuviškai spaudai.

Vysk. Valančius pradedamas vadinti mūsų tautos milžinu. To vardo jis nusipelno. Prof. M. Biržiška, rašydamas apie Valančiaus laikus, pareiškė: "Liaudis virsta tauta "Aušrai" dar nepasirodžius". Kazys Binkis tinkamai papildo šį pareiškimą, sakydamas: "Valančius išmokė lietuvius skaityti ir jie skaityti nepamiršo".

Juozas Danys

KRISTINA BRAZLAUSKAITĖ kalba vyskupo M. Valančiaus minėjime Otavoje Nuotr. B. Čeponkaus

Simpoziumas Otavoje vyskupo M. Valančiaus minėjime. Iš kairės: prof. G. Procuta, inž. J. Danys, pirm. L. Giriūnas, K. Brazlauskaitė Nuotr. B. Čeponkaus

Saugiausia vieta – Rasų kapinės

(Atkelta iš 3-čio psl.)

dr. Vileišio, M. K. Čiurlionio ir kitų vėlės saugojo gyvus tautiečius nuo baisaus priešo.

1919 m. prieš pagrindinius vartus, lauko pusėje, buvo pašventintas didokas sklypas žemės, kuriame buvo kukliai palaidoti kariai, kritę kovose už Vilnių 1919-1920 m. Tai buvo simbolinės karių kapinės. Ta proga 1935-1936 m. pertvarkytos karių kapinės pagal prof. Wojciech Jastrzebowski projektą. Kapinės aptvertos žema mūro tvora. Prie įėjimo yra Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas mažoje koplyčioje. Tose karių kapinėse 1928 m. buvo įmūryta paminklinė architekto J. Borowski lenta pagerbti 1919 m. ten sušaudytiems asmenims.

Pilsudskio širdis

1936 m. gegužės 12 d. Rasų kapinėse įvyko didelės iškilmės: buvo atgabenta ir palaidota lenkų maršalo Pilsudskio širdis. Jo motinos palaikai buvo atgabenti iš Lietuvos (Sugintų). Ji vadinosi Marija Bilevičiūtė. Iškilmėse dalyvavo vyriausybė, senatas, seimas, kariuomenė ir visos Lenkijos organizacijos, išskyrus komunistus. Urna su širdimi buvo padėta į mauzolėjų prie Pilsudskio motinos kapo kojų. Mauzolėjų dengia marmurinė lenta, ant kurios iškaltas užrašas: "Motina ir sūnaus širdis".

Kodėl Lenkija atgabeno savo tautos vado širdį į Vilnių, į Vilniaus Rasų kapines? Tam, kad Vilnių stipriau susietų su Lenkija. Daugelis protingai ir teisingai galvojančių lenkų manė, kad Vilnius turėtų būti grąžintas Lietuvai. Juk kaip galima savintis kitos valstybės sostinę! Kad praeityje turėta daug bendro tame mieste, tai dar nereiškia, kad jis ir turi priklausyti lenkams.

Daug garbingesnė vieta Pilsudskio širdžiai būtų Krokuvoje prie lenkų karalių. Vilnius Lenkijai buvo tik tolimas provincijos miestas, apie kurį nevisi žinojo. Tuo lenkai savo tautos vadą tik pažemino. Kad ten ilsisi lietuvių tautos patriarchas dr. J. Basanavičius ir kiti Lietuvos didvyriai, dideli patriotai, yra normalu. Jiems dera būti palaidotais savo valstybės sostinėje, savo žemėje. Lietuva nė nesvajojo vieną iš savo vadų gabenti į Varšuvą ir ten jį ar jo širdį palaidoti.

• **Nelaimėje šaukiamės Dievo ir kario pagalbos; nelaimei praėjus, Dievą pamirštam, o karį keikiam.**

WINSTON CHURCHILL

Ūkininkas ir karys iškeliavo

A.a. Justinas Laureckas

Gegužės 12 d. Londono ligoninėje mirė Justinas Laureckas. Jis buvo gimęs 1916 m. birželio 27 d. Žemaitijoje, Šauklių km., Mosėdžio valsčiuje, nedideliame ūkyje. Atėjus karo tarnybos laikui, išėjo į dragūnų pulką. Atlikęs karinę tarnybą, grįžo namo. Kadangi augštesnio mokslo nebuvo pasiekęs, o ūkį paėmė brolis, tai reikėjo galvoti, kaip toliau tvarkytis. Tuo laiku Lietuvą užėmė rusų armija. Gerai apsižvalgęs savo apylinkėse, nutarė palikti savo gimtinį kaimą. Atsidūrė Dzūkijoj prie melioracijos darbų. Gal tada jame ir kilo pasiryžimas veržtis pirmyn.

1944 m. karas ėmė artėti prie pabaigos. Raudonoji armija, kaip ištvinusios upės vanduo, užliejo vis naujus žemės plotus. Jau ėmė plūsti ir į Lietuvos žemę. Kilo lietuviuose mintis susiorganizuoti ir su ginklu rankose bandyti pasipriešinti komunistams. Savanorių skaičius buvo negausus, nes pavojus prarasti gyvybę buvo labai didelis. Justinas daug negalvojo apie pavojus — jei reikia gelbėti tėvynę, tai reikia eiti. Ir išėjo jis, atsisveikinęs su namiškiais. Gretos buvo retos, ginklai menki. Stojo jie į kovą prie Sedos prieš tankais, lėktuvais ir artilerija ginkluotą milžiną. Nedaug jų iš ten gyvų grįžo, bet Justinas liko gyvas ir laisvas. Tada jis pasirinko kelią į Vakarus.

Gyvendamas Vokietijoje, vedė iš savo apylinkės mergaitę Petronelę Lipšaitę. 1948 m. atvyko į Kanadą. Norandos ir vėliau Sudburio kasyklose pradėjo sau duoną pelnytis. 1952 m. paliko kasyklas ir pirko tabako ūkį. Per savo ištvermę, pasiryžimą ir sugebėjimą ūkyje tvarkytis pasidarė gana turtingas žmogus. Užaugino lietuvišką dukrą Danutę, išleido į mokslus, išleido už vyro. 1967 m. atsikvietė iš Lietuvos savo mamą, kuri jau ketveri metai ilsisi lietuviškose kapinėse.

Šioje apylinkėje Justinas darbavosi visuomenėje, dalyvavo valdybose, lankė lietuviškus parengimus. Kai lietuvių tarpe labai įsigalėjo nesutarimai ir net piktumai tarp skirtingo įsitikinimo, išsimokslinimo ir net turtingumo žmonių, tai Justinas to nepripažino. Jis visus pažinojo, su visais kalbėjo, visų parengimus lankė ir jaudinosi dėl kitų pasyvumo. Jo namai buvo visada atviri — kiekvienas į juos užėjęs buvo nuoširdžiai priimtas. Už visa tai jis buvo lietuvių tarpe mylimas.

Velionis buvo tik 58 metų, beveik niekada nesirgęs, žmonos, dukters ir draugų mylimas. Taip sunkiai uždirbtu turtu ruošėsi senatvėje pasinaudoti, savo šeimai geresnį ir gražesnį gyvenimą duoti, bet mirtis visa tai suardė. Vietoj šeimos džiaugsmo šeimai teko sielvartas ir liūdesys.

Giminės ir draugai meldėsi per 2 dienas prie pašarvoto jo kūno, dalyvavo iškilmingose pamaldose šventovėje, palydėjo į lietuviškas kapines, kur eilė lietuvių pasakė atsisveikinimo žodį, išlydėdami jį amžinybn. Kai gamta su pirmaisiais pumpurais kilo iš po žiemos miego, tu, Justinai, užmigai amžinu miegu. Tad ilsėkis ramybėje!

Mečys

FELJETONAS *RIMAS AMALVIŠKIS*

Atominis reportažas

Taigi, gerbiamieji ir gerbiamosios, gyvename atominius laikus... Paprastais žodžiais sakant, žmonija visu įsibėgėjimu skaldo atominę energiją ne tik mūsų varganos planetos plotuose, bet ir begalinėse augštybėse — mėnulyje, o gal ir dar toliau...

Prieš geroką krūvą metų amerikiečiai pradėjo atominę epochą ant Hirošimos ir Nagasaki miestų. Ir nuo tada visam pasauliui atsivėrė plačios ir neribotos galimybės atominės energijos praktiniam pritaikymui visos žmonijos labui ir patogumams. Rusai, anglai, prancūzai, net kiniečiai jau prisigamino atominių, ir tuoj visas pasaulis pajuto didelį jų naudingumą. Jeigu tik kuris kaimynas kiša nosį į tavo interesų daržą, tuojau jam ir drebi:

— Liaukis, o jei ne — skaldysiu atomą...

Kaimynas susigraudina, lyg kolchozininkas prieš kompartijos sekretorių, ir konflikto kaip nebūta.

Žinoma, karų neišvengiam — jie buvo nuo žmonijos pradžios ir pasiliks iki pabaigos. Kariauja valstybės, tautos, bendruomenės, organizacijos, šeimos...

Kariauja vyras su žmona, vaikai su tėvais, mokiniai su mokytojais, parapijiečiai su klebonais, žydai su arabais, bet daugiausia kariauja lietuviai su lietuviais...

Atominių laikų karai turi tendencijos grįžti į senus primityvius laikus: mušasi lazdomis, išsiplaka liežuviais. Labai jau rimtų tarptautinių karų, bent kol kas, nelaukime, nes visagalis atomas nuo jų sulaiko.

Senesnių laikų žmonija nė poros metų be didesnių karų neišsiversdavo — lupdavosi iš peties. Dabar gi visi susirenka į vieną bendrą trobą, išsiplaka liežuviais, išsidirba visomis pasaulio kalbomis. Kiti net batu stalą daužo, kad juos geriau girdėtų, o jeigu ir tas nepadeda, užtenka paminėti atominę bombikę — visi klausytojai sušvelnėja, lyg ramiausi ganyklos avinėliai. Visi meiliausiai ploja kokiam ten kruščiausko ar brežniausko batui.

Tikrai nuostabūs šitie atominiai laikai! Tautų jaunimas kultūrėja tokiu greičiu, kad net su šimtamyliais pasakos batais jo nebepavysi. Nors imk ir apsiverk iš džiaugsmo, koks šaunus mūsų laikų jaunimas. Pasakytum, sugrįžo Jokūbo Jaunesniojo laikai, kada neskuto barzdų ir nekirpo plaukų, anei pirtyje kūno nemazgojo, už tai nevienas palaimintu stojo...

Aną vakarą sėdžiu ant suoliuko Respublikos parke, kvėpuoju visais plaučiais, gėriuosi vakaro vėsa po sunkaus dienos darbo, žvalgausi į praeivius. Staiga ant suoliuko prisėdo grakšti, plonu liemenėliu mergaitė: batukai augštais kulnais, plačiausios kelnės, plaukeliai šauniai ant pečių banguoja, lūpytės padažytos, paakiai patamsinti. Iš rankinuko išsiėmė prikvėpintą nosinę ir sau veiduką vėdina.

Na, sakau sau, negi jau būsiu toks kelmas ir praleisiu progą užmegzti mielą malonią pažintį? Atsikrenkštęs ir sakau:

— Gražus vakaras, panele, ar ne?

— Eik peklon... — "ji" man storu balsu subliovė. Vyriškai nusispjovė ir pašokusi piktai nukaukšėjo augštakulniais batukais, grakščiai mosuodama rankinuku ir plevėsuodama ilgomis garbanomis...

Apsirikau, gerbiamieji! Tai būta vyro! Šita atominė epocha viską sumaišė. Apsirikau jau nepirmą kartą.

Aną dieną, norėdamas įsiteikti mažai pažįstamai poniai sakau:

— Gražiai nuaugęs jūsų berniokas, malonioji ponia.

O ji atrėžė:

— Jeigu esi žlibas, tai nusipirk akinius. Mano mažąją Onutę bernioku laikai...

Kažkurią dieną stoviu eilėje. Laukiu autobuso. O jis lyg tyčia — juo daugiau nekantrauji, juo ilgiau neatsivelka. Pikta darosi. Žvalgausi į praeivius. Žiūriu, lyg tai buvęs mano mokslo dienų draugas Aloyzas. Jau norėjau šūktelėti, tik laiku susigriebiau, nes jis kažkokią ištįsusią blondinę tvirtai apsikabinęs. Būčiau sutrukdęs jų idiliją.

Arklys, — pagalvojau. Namuose žmona su keturiais vaikučiais, o jis čia tau demonstruoja... Staiga, prisiminiau, kad mano buvęs kolega, jau gimnazijos laikais buvo gerokai praplikęs, o šito garbanos net plevėsuoja. Aiškiai būsiu apsirikęs. Nespėjau taip pagalvoti, kai pūstelėjo vėjas. Žiūriu — mano prieteliaus garbanos lekia tiesiai po pro šalį burzgiančio autobuso. Blondinė kvatodama spruko į priešingą pusę, o Aloyzas žiopso, lyg Pilypas iš kanapių. Vos neverkia vėjo nupūstų garbanų...

Taigi, gerbiamieji, kas besupras mūsų jaunimą!

Ogi, šių dienų menas, muzika, dainos...

Senesniais laikais sunku būdavo įsidėmėti dainos žodžius, melodiją... Mūsų senelių laikais koks nors kaimo kriaučius patraukdavo smuiku bent šimtą kartų tą pačią "Oi, varge, varge, vargeli mano..." ir visiems nuo to galvas imdavo skaudėti. O dabar — mažiausiai šimtą tūkstančių sykių pakartoja tą pačią melodiją. Ir dargi staugiančiu balsu tau į ausį riaumoja:

— Einu, einu... einu, einu... — Myliu, myliu... myliu, myliu... — Tave, tave... tave, tave...

Žmogus klausaisi, gėriesi ir, jeigu esi gerai užsigrūdinęs, tikrai žarnos nesusisuka. Nors po šitokio "koncerto" kokias tris dienas lyg kas plaktuku smilkinius daužo ir visą laiką girdi: "einu, einu... myliu, myliu..."

Tiesiog stebuklingai žmogus įsidėmi atominės eros melodijas, kad nė su kanabėku jų neišlupsi...

O literatūra? Net broliukams Mekams tenka raudonuoti kaip atsilikėliams kvadrate.

Poezija? Užsimerkite, gerbiamieji, prieš atomines mūzas. Tai ne anų laikų supelėjęs hegzametras. Atominės eros ir poezija turi būti atitinkama. Gal netikit, norite gyvo pavyzdžio? Štai, ką tik gautas iš Lietuvos rimčiausios atominės poezijos šedevras:

Manyje
Trys raganosiai badosi...

Manyje
Du dinozaurai bastosi...

Šuo į mėnulį kaukia...
Sibiro katės kniaukia...

Ne tavyje,
Manyje...

Manyje...
Manyje...

Dievaži,
Manyje...

Patys matote — net kvapą užima. Toks nuostabus, toks pasigėrėtinas subtilumas atominės poezijos kūriniuose. Pasigailėtinai atsilikęs kvadratinis žmogus nemokėtų ja džiaugtis. Tiesiog už dūšios griebia tokie gilūs lyriniai posmai, kai manyje ir dinozaurai, ir raganosiai badosi, o šuo į mėnulį lyg pasamdytas staugia...

Ir visa tai turime atominės energijos dėka. Dabar jau ne tie laikai, kada visokie ten Paparoniai ir Maironiai poezijoje jieškojo prakilnaus jausmo, dvasinio grožio...

O tapyba, skulptūra, grafika... Tikiu, praėjusio amžiaus hotentotai per galvas verstųsi iš džiaugsmo, kad mes jau beveik juos pasivijome...

VAIZDELIS *ANTANAS MOTSKAPETRIS*

Nuošalioje šalikelėje

Pasaulio tankumynuose yra daug nuošalių kampelių. O jeigu užsuktume į Lietuvą, pamatytume daug nuošalių šalikelių.

Vienoje pačioje nuošaliausioje šalikelėje sėdėjo senelis, o gal tik trumpam prisėdo pailsėti, padėti ryšulėlio, kurį taip rūpestingai nešėsi iš miestelio.

Buvo labai karšta pačios vidurio vasaros diena. Saulė taip kepino, kad net oras mirgėjo nuo karščio. Kvepėjo dulkėmis. Kažką tolimo, gaivaus atnešdavo vėjelio dvelktelėjimas. Lyg koks nesuprantamas gaivumas užliedavo senelio krūtinę, lyg netoliese esančio liūliuojančio ežero dvelkimas, lyg jau praėjusios ir daugiau niekada nebegrįžtančios jaunystės toliai.

Ne tik tas ryšulėlis slėgė jo pečius, slėgė juos visi ryšulėliai, kuriuos visada ištikimai nešdavo. O gal jau ir ištisa metų našta, kurios negalima padėti šalia kaip ryšulėlį.

Dažnai prisėsdavo senelis: tai pamiškėje netoli kelio, tai po beržu pusiaukelėje. Ne tik norėdamas pailsėti, bet ir pasigėrėti netoli savo pirkelės niekada neužmirštamu laukų geltonomis purienomis, žaliais miškais ir tolumoje dunksančiais sklidinais melsvavandeniais ežerais. Sėdėjo jis parėmęs galvą savo nudiržusiomis nuo kieto darbo rankomis, kurios jį maitino, rengė ir... nešė ryšulėlius.

Ilgai sėdėjo senelis — tikrai ilgai, kaip niekada. Ilsėjos ant dulkėmis nusėsto gerai pažįstamo griovio krašto. Jo primerktos akys stebėjo vieną tašką tolumoje, o mintyse bėgo jaunystės ir netolimos praeities vaizdai. Matė jis ir šienpjovius lankoje, kurie ankstyvą rytą palikdavo rasotą brydę ir jau apdžiūvusias gubas. Prisiminė ir tolimas mėlynas jūras, kurias matė būdamas jaunas. Tada su neišsemiama energija verždavo stipriai burių virves stipriomis ir nagingomis rankomis.

Šitaip jis būtų sėdėjęs ilgai, ilgai ir su taip aiškiai ir mielai iškylančiais praeities vaizdais, tarytum tik ką praėjusiais. Jie buvo tokie ryškūs, brangūs ir artimi jo, tik jo vienai krūtinei.

Kažkas tolumoje subarė arkli, tikriausia nenorėjo traukti žagrę tokią kaitrią ir jau nebe pirmą vasaros dieną. Pasigirdo dalgio pustymas kitoje pusėje. Šis gerai pažįstamas skambesys priminė, kad ir jo dalgis nepustytas kabo daržinėje. Aplinkui triūsė darbščiosios bitelės, rinkdamos iš dulkėtų žiedų nektarą.

Giliai atsiduseš senelis nubraukė prakaita marškinių rankove, perbraukė nudiržusiais pirštais savo sidabrinius plaukus. Pakilo, kvėptelėjo gaivaus vėjelio, kuris taip retai pasirodydavo mirguliuojančiame ore.

O, kad taip būtų lietus, mąstė jis, ir jam praūžus garuotų išilusi žemė! Oras būtų gaivus ir prisisunkęs drėgmės. Tokiu metu malonu žingsniuoti basam puriomis kelio dulkėmis.

Taip mąstydamas užsegė sagą, kurią buvo neseniai taip rūpestingai įsiuvęs į savus dryžuotus baltinius, lyžtelėjo sukepusias lūpas ir žengė pirmyn.

Nebetoli buvo ir pirkelė — taip pat sena, kaip ir senelis. Įėjo į kiemą. Jį pasitiko ištikimasis Margis, kuris unksdamas trypčiojo aplinkui ir džiaugėsi, kad vėl nebe vienas. Prie durų slenksčio padėjo ryšulėlį taip atsargiai ir taip įgudusiai. Margio lydimas priėjo prie rugių lauko, kuris brendo visai šalia, nuskynė varpą ir sutrynė tose pačiose nudiržusiose rankose. Išpūtė akuotus ir auksinius grūdus vienu mostu supylė į burną. Ilgai kramtė, gardžiavosi, tarytum duona ar pyragu.

Ir tikrai — pagalvojo — rytoj laikas pustyti dalgį ir guldyti pribrendusius javus.

Pamažu temo, čirškėjo žiogai palangėse. Sustiprėjęs vėjelis švelniau judino medžių lapus. Senelis kažką triūsė trobelėje. Margis, pasidėjęs galvą tarp priekinių kojų, gulėjo šalia savo buveinės. Pamažu viskas susiliejo su tamsuma — ir trobelė, ir medžiai, ir laukai. Tik trobelėje matėsi mirksintis rausvas žiburėlis, kuris ilgainiui irgi užgeso.

Kitą rytą, vos praaušus, girdėjosi toks aiškus dalgio pustymas, toks vienodas, tolumon nuskambantis. Girdėjosi ir rugių čežėjimas — staigus, vienodas ir vėl dalgio pustymas.

Tai triūsė senelis, tas pats vienišas senas senelis.

$1500
PAŠALPA ONTARIO NAMŲ PIRKĖJAMS

Kas ją gaus? Kaip? Kada? Kodėl?

Ontario supranta, kaip svarbu turėti savo namą. Mes kaip tik ir norime padėti jums nusipirkti pirmąjį namą su $1500 pašalpa. Tai dalis bendro plano, siekiančio, kad būtų daugiau prieinamų namų Ontario provincijoje. Ir kad pagyvintų ekonominį gyvenimą. Taigi, jis yra geras mums visiems.

Norintieji gauti atsakymus į savo klausimus tegu kreipiasi telefonu į mus (Ministry of Revenue, Queen's Park, Toronto). Skambinimas yra nemokamas; reikia tik išsukti "0" ir paprašyti telefonistę numerio Zenith 8-2000. Gyvenantieji metropoliniame Toronte vietinio telefono srityje teskambina 965-8470.

Ontario

William Davis
Premier

W. Darcy McKeough
Treasurer of Ontario

Arthur Meen
Minister of Revenue

ANTROJI "AIDO" PLOKŠTELĖ

KAZYS MILERIS

Švęsdamas savo penkmetinę sukaktį, Hamiltono mergaičių choras "Aidas" išleisdino lietuviškajai visuomenei jau antrą savo dainų plokštelę. Nuo pirmosios jų plokštelės "Baltos gėlės" pasirodymo nepraėjo nė dveji metai, o aidietės vėl dainuoja naujausias savo dainas stereo garsais mūsų salonuose. Ši 12 dainų plokštelė pavadinta "Keliaujam su daina". Tuo norėta įamžinti savo neužmirštamas 1974 m. vasaros choro gastroles Europoje. Apie tai kalba plokštelės viršelis su Kolizėjaus vaizdu, kurį mergaitės apžiūrėjo paskutinį prieš skrisdamos atgal į namus. Kitoje pusėje — kelionės nuotraukų eilė. Nežinia, kiek chorui teko dainuoti dainų iš savo plataus repertuaro kelionėje, bet plokštelėje surinktos pačios skambiausios, įdomiausios ir naujausios dainos, kurioms pritaikyta gera orkestracija ir duotas geras įrašymas. Plokštelėje tris dainas su choro palyda atlieka sol. V. Verikaitis.

Pirmoji plokštelės pusė prasideda su daina "Tėvynė Lietuva". Tai lyg pradžia kelionės albumo, kuris turės užsibaigti su giesme "Parveski, Viešpatie, ir mus". Pastaroji yra ilgesinga savo krašto, savo mėlyno dangaus ir laukų vyturių daina su pasikartojančiu refrenu: "Žydėk plati, laisva, balta gėlė piliakalnių šventų". Po to eina daina "Apie Joną ir molio uzboną" su sol. V. Verikaičiu. Mėgsta ar nemėgsta šitokio žanro dainas, bet kiekvienas susidomės šia daina, sekdamas žodžių humorą ir labai įdomią orkestrinę palydą. "Kelelis dunda sutemoj" — ilgiausias įrašymas plokštelėje. trijų ketvirčių, kaip ir dauguma valso takto dainų plokštelėje. Gražiu dainos skambesiu apdainuojamas bernelio susitikimas prie vartų. "Lauksiu tavęs ateinant" A. Raudonikio yra tikras šokių muzikos šlageris, tango, su labai gražiais žodžiais, kurį pasikeisdamas su choru dainuoja sol. V. Verikaitis su labai gera 7 muzikantų kapelos palyda. Jei "Capitol" bendrovė šį dalyką būtų sau įrekordavusi, neabejotinai būtų susilaukusi milijoninio tiražo. Plokštelės deimančiukas yra daina "Pienė", lyg ir sukurta "Aido" mergaitėms. Teko girdėti ir kitų tos dainos įrekordavimų, bet aidietės su ta daina neša visus. Pirmoji plokštelės pusė užsibaigia su "Pasėjau kanapę, rūtą", kur pavadinimas sugestijonuoja ją esant paprastą ir labai girdėtą. Tikrumoje ji yra gana komplikuotos harmonizuotės ir netaip jau lengva daina. Ją padainavo choras Šv. Tėvo audiencijoj.

Antroje pusėje "Devynbalsė" savo melodiniu charakteriu išsiskiria iš visų kitų. Taip pat valsas — ramus, su kylančiu pulsavimu. "Nemunas atves" — jau labai puošnus ir gracingas mergaitės su daina pasisakymas berneliui: "Mano tėviškę rasi be kelio, tave Nemunas senas atves . . ." Trečioji daina — "Ten mano tėvynė" yra daina apie gimtuosius namus, apie savo brangiąją tėvynę su giliais patriotiniais žodžiais ir jausminga kompozicine išraiška. "Mėgstu vasaros vakarą tylų" — daina labai augštų gaidų, kiekvienam besiklausančiam sukelianti malonų šiurpulį. "Kur nemunai jaunų dienų" yra kita T. Makačino daina, lietuvių čia labai mėgstama ir jau kitų bandyta įrekorduoti. Paskutinis plokštelės įrašymas užsibaigia su I. Strolios "Parveski, Viešpatie, ir mus". Tai jau giesmė, kurią atlieka choras su sol. V. Verikaičiu. Graži ir didinga užbaiga.

Lyginant pirmąją "Aido" plokštelę "Baltos gėlės", kuri buvo išleista 1973 m., su dabartine "Keliaujame su daina", nėra jau taip lengva pasakyti, kuri geresnė savo dainų parinkimu bei jų atlikimu. Lietuviškos dainos mėgėjui jos abi turėtų patikti. Panašumas turi būti, nes nepraėjus nė dvejiem metam jau turime ir kitą plokštelę. Tas pats chorvedys, tas pats choras, dauguma tų pačių ir dainininkių; abiejose to paties Bill Richards muzikinė orkestracija. Kaikam gal nepatiks, kad plokštelės viršelis nieko lietuviško neturi. Bet čia juk yra lyg ir choro Europos kelionės ir tų gastrolių atsiminimų albumas. Žvilgterėjęs į betkurio albumą, tuoj matai kam jis priklauso. Nemėgsta kaikas, kai į dainų plokštelę įdedamos giesmės, kadangi dainų klausomasi vienaip, giesmių kitaip. Du skirtingi dalykai, sukeliantys skirtingas nuotaikas. Besiklausant plokštelės skambių ir naujausių lietuvių dainų, nevienam gali kilti mintis: kažin kaip skambėtų "Aido" mergaičių choro dainuojama sena, bet lietuviams visada ašarą ištraukianti "Lietuva, brangi"?

Plokštelės metrika: dirigentas ir solistas — V. Verikaitis; orkestracija, patariant J. Govėdui, Bill Richards; gamyba — Manta Sound Co. Išleista "Aido" tėvų komiteto ir administratoriaus — J. Pleinio (84 Balsam Ave. So., Hamilton, Ont. L8M 3B3, Canada). Ten galima plokštelę ir užsisakyti.

Hamiltono mergaičių choras "Aidas" koncerto metu su vadovu sol. V. Verikaičiu. Neseniai išėjo jų antroji plokštelė "Keliaujam su daina". S. Dabkus

Atsiųsta paminėti

Andrius Norimas, MIRŠTA TIK ŽMONĖS. Romanas. Viršelis — dail. Marijos Žymantienės - Biržiškaitės. Išleido 1975 m. Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovė, Los Angeles skyrius, 4422 Oakwood Ave., Los Angeles, California 90004, USA (šiuo adresu siųsti užsakymus). Spausdino "Viltis", Cleveland, Ohio. Tiražas — 750 egz. Kaina — $6, 328 psl.

Alfonsas Grauslys, ŠVIESA TAMSOJE. Įrašus piešė Telesforas Valius. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1974 m. Atspaudė "Immaculata Press", ICC Putnam, Ct. 06260, USA. Kaina — $8 (kietais viršeliais), 455 psl.

Arėjas Vitkauskas, UŽ TĖVYNĘ. Eilės ir apysakos iš kovų už Lietuvos nepriklausomybę metų 1919 - 1921. Kaunas 1926, 64 psl. Perspausdinta 1975 m. Cagey Historials, Independence, Mo.

FILATELISTŲ DRAUGIJOS "LIETUVA" BIULETENIS 1975 m. sausis - kovas nr. 1(163). Spaudos reikalų tvarkytojas — Eugenijus Petrauskas, administratorius — Kazys Rožanskas, 6941 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

LAIŠKAI LIETUVIAMS. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. 1975 m. nr. 1 ir 2. Redaktorius — kun. J. Vaišnys, SJ, leidėjas — Tėvai jėzuitai, 2345 W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA.

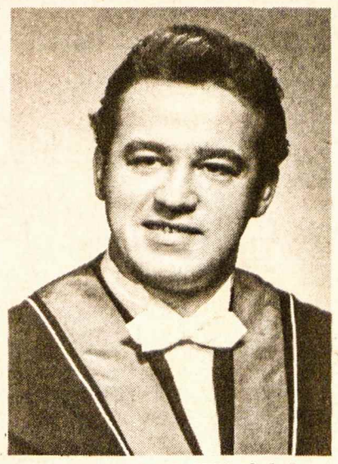

ALGIRDAS BLEKAITIS, bakalauro laipsniu baigęs Waterloo universitete 4 metų elektros inžineriją. Turi atsakingą darb Hamiltone "Westinghouse" bendrovėje. Lankė Vysk. M. Valančiaus šeštadieninę mokyklą, dalyvavo skautų organizacijoje. Šį pavasarį sukūrė lietuvišką šeimą su Elma Dulkyte, kuri yra baigusi Londono universitete gailestingųjų seserų skyrių. Šiuo metu ji dėsto gailestingųjų seserų mokykloje Toronte. Jaunieji po vestuvių buvo išvykę į Havajus. Linkime šiai jaunai lietuviškai šeimai gražiausios ateties ir kartu kviečiame įsijungti į lietuvišką veiklą

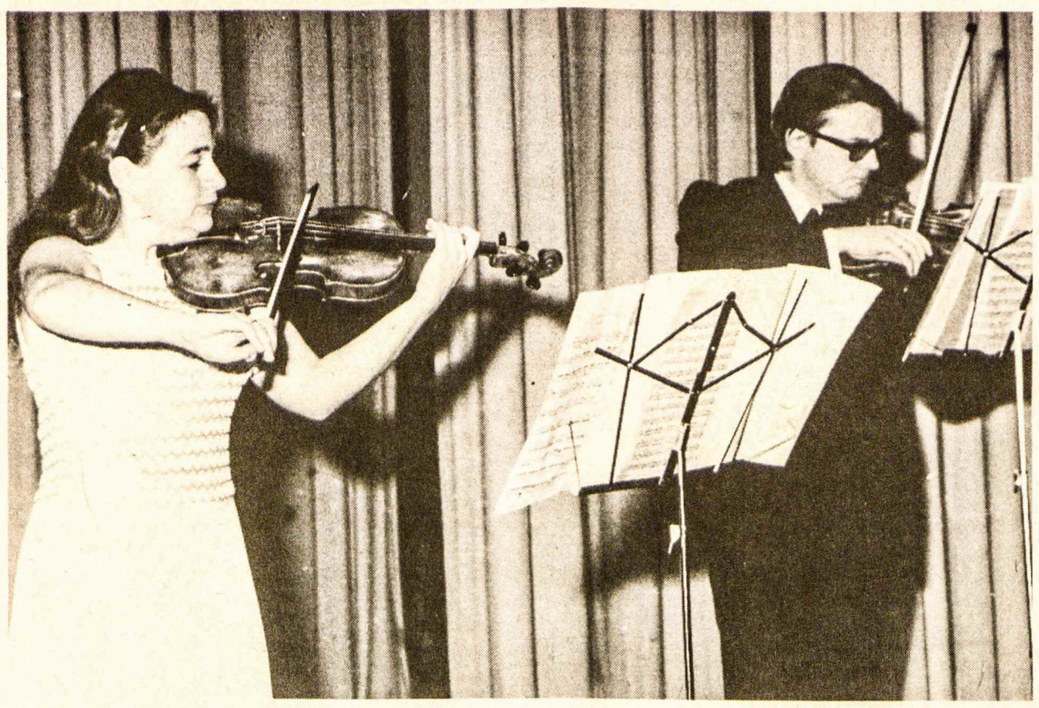

Garsieji smuikininkai, neseniai imigravę iš okupuotos Lietuvos Kanadon. Kairėje — Dana Pomerancaitė - Mazurkevičienė, dešinėje — Juri Mazurkevič. Jiedu jau atliko visą eilę koncertų Kanadoje ir Amerikoje. S. Dabkus

Antroji Bronio Railos "Paguoda"

A. RINKŪNAS

Rašydamas apie Br. Railos "Paguodos" pirmąją dalį, buvau sustojęs prie veikalo pavadinimo klausimo: kur šiame surizgusiame išeivijos gyvenime autorius jieško paguodos? Pirmoje dalyje aiškesnio atsakymo į tą klausimą nesimatė. Nėra jo nė antrame. Tuo būdu peršasi išvada, kad išeivijos kultūrininkui, peržengusiam rimtesnio amžiaus ribą, pagrindinė paguoda yra eiti į praeities prisiminimus ir tais prisiminimais su kitais dalintis. Railos garbei virdėlto reikia pasakyti, kad jo mintys nėra lėkšti prisiminimai, kurių taip pagausėjo dabartinėje išeivijos literatūroje. Jie turi visuomeninius ir literatūrinius rėmus, asmeniniai prisiminimai nuobodžiai neviršija kitokios medžiagos.

Jeigu kalbėti apie rėmus, į kuriuos autorius įstato savo išvedžiojimus, tai pirmame tome tie rėmai buvo visuomeniniai, nemažai vietos skirią savo paties visuomeniniam lūžiui, įvykusiam dar nepr. Lietuvoje, daugelio pašaliečių nesuprastam, jo buvusių draugų pasmerktam. Antrosios dalies rėmai yra literatūriniai. Šioje 374 puslapių knygoje autorius sustoja tik ties septyniais rašytojais, nuodugniau į juos pažvelgdamas, o dviem iš jų, Leonui Skabeikiui ir Jonui Aisčiui, skirdamas po maždaug 100 puslapių. Tuo būdu jis šiuos straipsnius padaro savo rūšies studijomis.

Pradėkime nuo smulkesnių rašytojų. Į jų eilę isirikiuoja keturios moterys: Marija Sims - Černeckytė, Marija Aukštaitė, Nelė Mazalaitė, Alė Rūta, ir vienas vyras — Aloyzas Baronas.

Su dviem pirmosiomis autorius nebuvo iš jaunystės pažįstamas, nes jos anksti iš Lietuvos emigravo — viena į JAV-bes, kita į Kanadą. Černeckytės poezijai būdingos ano meto lietuvio emigranto nuotaikos, pilnos tėvynės ilgesio ir patriotizmo:

Atsimenu žaliam krante Dubysos
Tokia laisva, kaip žiogas, kaip
plaštakė . . .
Man akys raibo bangomis nutysę,
Bėgas vanduo kažką putodams
sakė. (19 p.)

Panašių nuotaikų yra ir M. Aukštaitė. Ir čia daug Lietuvos pušų, berželių, ramunėlių, rožių motyvų, daug gilaus, nuoširdaus patriotizmo, bet šių laikų akimis — tai jau senoviška poezija, poezija šimtmečio pradžios mūsų gausių poetų, kurie stovėjo ant ribos tarp liaudies kūrybos ir tikrosios literatūros. Žvilgsnį į šias dvi poetes autorius baigia labai reikšminga pastaba: mes, šių dienų "didvyriai", permažai vertiname mūsų ankstyvosios išeivijos kultūrinius laimėjimus, gimusius sunkiomis sąlygomis, toli nuo gimtojo krašto.

Kitas dvi moteris autorius pažįsta geriau. Su N. Mazalaite autorius susipažino nepr. Lietuvos laikais — rado ją Palangos pajūryje kaip nedidukę žemaitukę, labai raitytais plaukais ir labai šnekią. Šnekumas yra likęs kaip neatskiriamas jos literatūros bruožas. Ji norėjo rašyti, iškilti. Nors ji "neišaugo kaip išskirtinė pionierė . . . bet šiame ieškojimų kelyje yra vingiavusi daug, daugiau už dažną kitą lietuvi rašytoją" (49 p.).

Alė Rūta, kaip ir autorius, šiuo metu gyvena Los Angeles lietuvių kolonijoje. Ji, kaip ir Mazalaitė, yra šneki. Tą savybę panaudojo dideliam kiekiui rašytų sukurti. Visa savo būtybe ji yra kaimo dukra. Tiesa, kaime ji neilgai gyveno, greitai "išėjo į miestus, į kitą socialinę klasę, bet jos širdis ir dvasia liko sodžiuje, su valstiečiais, su darbininkais" (61 p.). "Atskiruose romanų siužetuose, net septynių šimtmečių nuotoliuose, pagrindinis veikėjas liko tas pats — lietuvis sodietis, artojas". (63 p.).

Menkiausiai parašytas skyrelis yra apie Al. Baroną. Autorius jo raštuose beveik nieko gero neranda. Jis esąs ne tiek rašytojas, kiek publicistas, neatskratęs laikraštininko stiliaus, neišplėtojąs charakterių, vietoje to dažnai ramstąsis skambiomis frazėmis, "alkanomis mintimis".

Tiek apie mažesniuosius, kuriems skirta nepilna pusė knygos. Antroji knygos dalis skirta tik dviem — Leonui Skabeikai ir Jonui Aisčiui.

Daugeliui išeivijos skaitytojų Skabeika parodomas pirmą kartą. Įdomu tuos puslapius skaityti, nes juose gana būdingai atsispindi vienas iš Kauno universiteto studentų tipų: pasiturinčio ūkininko sūnus, kuris nieko universitete neišmoko, išskyrus prabangingai laiką leisti su alaus bonka rankoje ir moterimi glėbyje. O kai tėvo pinigai pasibaigė — desperacija, juodų dėmių matymas visur, pagaliau mirtis jaunystėje dėl vienokios ar kitokios priežasties (Skabeika anksti mirė džiova). Ypatingai atsidėjęs Skabeika niekino Kauno miestą, kaip visokių landynių ir nedorybių bokštą. Čia jau perdaug. Net ir Raila su tuo nebesutinka, o mums, buvusiems Kauno studentams, ten universitetą baigusiems, neteko šiame mieste jokių vaiduoklių ar raganų matyti, nes ištisus vakarus prasėdėdavome . . . universiteto bibliotekoje.

Po Skabeikos "Paguodos" puslapių skaičiumi eina Jonas Aistis. Raila jį gerai pažino nuo senų laikų, tuo pačiu laiku studijavo ir Prancūzijoje, tad jam skirti puslapiai yra daugiau literatūriniai prisiminimai. Apie Aistį Raila kalba santūriai ir pamatuotai, iškeldamas šio pirmaeilio mūsų poeto didybę — asmenišką subtilumą kūryboje.

Tiek apie tai, kas toje knygoje telpa į literatūrinius rėmus. Bet Raila nebūtų Raila, jeigu neišeitų į politinius laukus. Kaip sakyta, tokių digresijų antrojoje dalyje yra mažiau, negu pirmojoje, tačiau jų visdėlto yra, ir netaip mažai.

Pagrindinė visuomeninė tema, keliais atvejais gana plačiai liečiama, yra Lietuvos žydų klausimas. Prisiminus žydų atvykimą į Lietuvą Vytauto laikais, bėgama per jų istoriją mūsų krašte, cituojant iš P. Klimo studijos: "Į patį lietuvių tautos darbą jie ligi šiol nesidėjo ir dargi jo visiškai nepaisė" (116 p.). Padoriųjų lietuvių nuo išnaikinimo gelbėti (duodama konkrečių pavardžių), dabar "ko lietuvių tauta trokštanti, ką ji galvojanti, kokie jos nusistatymai sovietinės okupacijos atžvilgiu, tai čia pat jautėsi įgavęs teisę lietuvių tautos vardu prabilti pats Zimanas" (117 p.).

Kita plačiau keliais atvejais liečiama visuomeninė tema yra rašytojo ir visuomenės santykis. Kaikurie rašytojai, nepriratę prie visuomenės, kuria užsidarę, tad ir jų kūriniai išeina nutolę nuo realybės, tos pačios visuomenės nesuprasti. Pavyzdžiu nurodomas jau minėtasis Skabeika, juodos minties poetas, nepritapęs prie nepriklausomos Lietuvos Kauno visuomenės ir nuėjęs į šalį taip toli, kad net jo buvę mecenatai iš varpininkų pusės nuo jo nusisukę. Kliūva nuo Railos ir dabartiniams mūsų rašytojams, kurie permažai yra sukūrę pastarųjų tragiškųjų mūsų tautos dešimtmečių temomis. "Gal užsienio lietuviai rašytojai nebesuspės šiai temai reikiamai prinokti ir niekada jos visu gyliu ir pločiu neįveiks" (90 p.). Tuo atveju autorius siūlo išeiti: iš tebesančių gyvų liudininkų kruopščiai surašyti jų prisiminimus (Sibiro kankinių, partizanų ir pan.) ir palikti tai kaip autentišką medžiagą būsimoms mūsų rašytojų kartoms — gal kada nors gims genijus, kuris iš tos medžiagos parašys augštos literatūrinės vertės ir kartu giliai patriotinių kūrinių.

Bronys Raila, PAGUODA, antroji dalis. Akimirksnių kronikos 5. Viršelio dailininkas Kostas Jezerskas. "Nidos" Knygų Klubo leidinys nr. 93, 1974 m., 380 psl. Kaina: $5, nariams — $4, kietais viršeliais — 50 ct. brangiau. Leidėjo adresas: Nida Press, 1 Ladbroke Gardens, London W11 2PU, Britain.

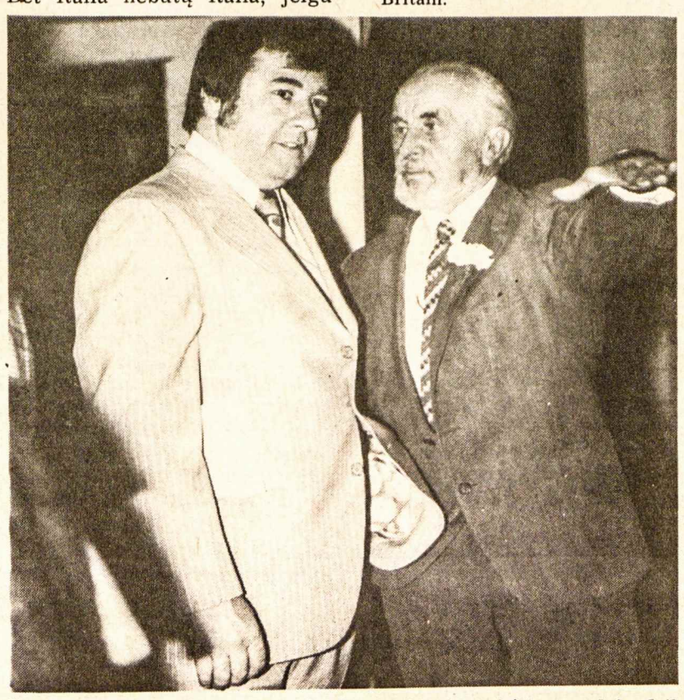

Montrealio lietuvaičių "Vaivorykštės" projekto tautodailės parodoje dail. A. Tamošaitis aiškina rodinius federacinio porlamento atstovui J. Campbell

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

POEZIJOS PAVASARIS ČIKAGOJE šiemet rengiamas gegužės 30-31 d.d. Su savo kūryba jau sutiko dalyvauti Liūnė Sutema, Vitalija Bogutaitė, Aloyzas Baronas, Rimas Vėžys.

PREL. PR. JURAS, Alkos muzėjaus steigėjas Putname, rūpinasi jo ateitimi. Iš Balch Instituto Filadelfijoje lankėsi pas jį atstovai R. Stone ir Ph. F. Mooney, apžiūrėjo muzėjų ir susidomėjo turimais kultūriniais lobiais. Instituto atstovai tikisi gauti lėšų mikrofilmuoti laikraščiams bei žurnalams. Taip pat jie paprašė siųsti jų institutui turimus Alkos duplikatus.

N. ANGLIJOS KONSERVATORIJA BOSTONE surengė studijas baigiančio tenoro Norberto Lingertaičio koncertą. Kaip jau įprasta tokiais atvejais, didžiąją programos dalį sudarė italų ir vokiečių klasikai, kuriuos N. Lingertaitis papildė prancūzų modernisto F. Poulenac lenkų dainom, rusų klasikų A. Rubinšteino, S. Rachmaninovo, P. Čaikovskio romansais. Lietuviams kompozitoriams atstovavo St. Šimkaus "Kur bakūžė samanota" ir A. Vanagaičio "Dul dul dūdelė". Bostoniečiams naujasis sol. N. Lingertaitis jau yra žinomas kaip I tenoras kompoz. Juliaus Gaidelio vadovaujamame vyrų sekstete. N. Anglijos konservatorijoje jis ketverius metus studijavo muzikos teoriją bei istoriją, dainavimą ir dainavimo pedagogiką.

LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ XXII SAVAITĖ Europoje buvo planuota rugpjūčio 3-10 d. prie Romos esančiame Frascati miestelyje. Jos betgi teko atsisakyti šioje vietovėje dėl Šventųjų Metų renginių ir numatomo gausaus lietuvių antplūdžio. Nutarta XXII savaitę rengti liepos 10-17 d.d. šiaurinėje Italijoje, prie Maggiore ežero esančio Verbania miesto kolegijoje "Santa Maria". Pragyvenimas jos dalyviams kainuos apie $80. Norintys dalyvauti prašomi tuojau pat registruotis pas A. Grinienę, Diamantstr. 7, 8 Muenchen 50, W. Germany.

DETROITO KULTŪROS CENTRE įvyko klevelandiškės dail. Nijolės Palubinskienės 25 grafikos darbų paroda, suorganizuota Lietuvių Fronto Bičiulių Detroito ir Windsoro skyriaus, kurio pirm. yra V. Petrulis. Jos kūrybai atstovavo ofortas, medžio raižiniai ir tušu atlikti darbai. Ji taipgi buvo atsivežusi didelį pluoštą parodoj neišstatytų, tik ant stalų padėtų kūrinių, kuriuos gerokai praretino juos įsigiję detroitiečiai. Dail. N. Palubinskienė yra baigusi Klevelando meno institutą, priklauso dviem amerikiečių dailininkų organizacijom, parodas rengia lietuviams ir amerikiečiams.

DR. JONAS PUZINAS Lietuvių Istorijos Draugijos metiniame susirinkime Čikagoje skaitė paskaitą "Naujausi archeologiniai kasinėjimai Lietuvoje", iliustruotą Vl. Vijeikio rodomų radinių nuotraukų skaidrėmis. Paskaita, klausytojus nukėlusi į priešistorinius laikus ir supažindinusi su jų kultūra, susilaukė gyvų diskusijų. Prof. dr. J. Puzino mokiniais yra buvę žymieji dabartiniai archeologijos specialistai Vilniuje — Regina Volkaitė-Kulikauskienė, Rima Jablonskytė-Rimantienė ir Pranas Kulikauskas. Remdamasis jų bei kitų archeologų kasinėjimų duomenimis, dr. J. Puzinas parašė plačią studiją "Švėkšnos kraštas Baltijos pajūrio archeologinių tyrinėjimų šviesoje". Ji paskelbta ką tik iš spaudos išėjusioje "Tautos praeities" XI knygoje.

OLEGO TRUCHANO Tasmanijos nuotraukų albumą "The World of Olegas Truchanas", redaguotą filmų kūrėjo Normano Laird, Australijoje išleido "Wilke and Co." leidykla. Tasmanijos gamtos tyrinėtojas O. Truchanas nuskendo 1972 m. sausio 6 d., plaukdamas baidare, Gordono upėje. Jis buvo gimęs 1923 m. Lietuvoje, Australijon atvykęs su pokario išeiviais ir 1948 m. įsikūręs Tasmanijos saloje. Čia jis lankė tokias vietas, kur baltieji dar nė kojos nebuvo įkėlę, buvo Tasmanijos gamtos apsaugos patarėju. Lietuvoje gimusį keliautoją išgarsino jo skaitytos gausios paskaitos, Tasmanijos vaizdų skaidrės. Albumo išleidimu pasirūpino specialiai šiam tikslui sudarytas jo bičiulių ir gerbėjų komitetas. Plačias gražiai išleisto albumo recenzijas jau paskelbė "The Sunday Examiner Express" ir Tasmanijos sostinės Hobarto dienraštis "The Mercury".

DAIL. ALEKSANDRA KAŠUBIENĖ susilaukė didelio dėmesio kovo 21 d. San Francisco mieste atidarytoje parodoje "Meno vaivorykštės", truksiančioje iki birželio 22 d. Parodai ji pateikė septynių nailono struktūrų "Spektro taką", persunktą vaivorykštės spalvomis. Į tą "Spektro taką" netgi yra įjungta audra su griaustiniu ir nailono pagalba sukurta priešistorinė pelkė. Apie dail. A. Kašubienės meną bei jos gimtinę Lietuvą šiltai atsiliepė laikraščiai "San Francisco Examiner" ir "Oakland Tribune".

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA Romoje netrukus išleis Konstantino Avižonio "Rinktinių raštų" I tomą, kurin yra įtrauktas jo veikalas "Bajorai Lietuvos valstybiniame gyvenime Vazų laikais". Akademijos sekantys leidiniai — "Metraščio" VI tomas, kalbininko prof. dr. A. Salio "Rinktinių raštų" I tomas, skiriamas bendrinei lietuvių kalbai.

VILNIAUS UNIVERSITETO akademinis choras specialiu koncertu paminėjo 35 metų veiklos sukaktį. Jis buvo įsteigtas 1940 m. kompoz. prof. K. Kavecko, o vėliau jam vadovavo chorvedžiai V. Arnastauskas, A. Ilčiukas, J. Motiekaitis. Nuo 1948 m. vadovauja dabartinis dirigentas docentas P. Sližys. Koncerte dalyvavo pagrindinis choras, jo kamerinė grupė, buvusiųjų narių veteranų bei jų vaikų chorai. Koncerte skambėjo T. Morlio "Madrigalas", G. F. Haendelio "Largo", Ch. Gounod "Prie Babilonijos upių", A. Bražinsko bei kitų kompozitorių kūriniai. Veteranų choras savo pasirodymui buvo pasirinkęs choro vadovo P. Sližio harmonizuotas liaudies dainas "Nudavė močiutė", "Augo girioj liepelė", J. Tallat-Kelpšos harmonizuotą dainą "Po augštus kalnus". Šiame trijų kartų dainininkų susitikime didžiausio dėmesio susilaukė jungtinis veteranų ir jų vaikų choras.

S. NĖRIES POEMĄ "Eglė žalčių karalienė" 33.000 egz. tiražu išleido Rygos leidykla "Liesma". Ją išvertė latvių poetė D. Avuotinia, iliustravo dail. G. Kruolis.

VALENTINAS ADAMKEVIČIUS, Vilniaus operos tenoras, vilniečiams skirtame rečitalyje atliko eilę V. Kariūkščio, G. Kuprevičiaus, V. Juozapaičio, G. Sviridovo, R. Rachmaninovo, A. Činasteros, E. Vila-Loboso, U. Giordano, F. Schuberto dainų, G. Donizetti, G. Verdi, R. Leoncavallo, G. Puccini operų arijų. Koncertą R. Schumanno, J. Brahmso, C. Sain-Saenso, V. Bellinio, G. Verdi, G. Rossini kūriniais papildė jaunoji Vilniaus operos sol. Danguolė Juodikaitytė, buvusi V. Adamkevičiaus mokinė Vilniaus konservatorijoje. Koncertą jiedu užbaigė duetais iš G. Donizetti operų "Dan Pasquale" ir "Lucia di Lammermoor". Akompanavo pianistė L. Kopyrina.

VILNIAUS FILHARMONIJOS simfoninis orkestras grįžo iš sėkmingų gastrolių Lenkijoje. Juozo Domarko ir Margaritos Dvarionaitės diriguojami septyni koncertai buvo surengti Poznanėje, Kališe, Torunėje ir Gdanske. Lietuviams kompozitoriams juose atstovavo M. K. Čiurlionio, E. Balsio, V. Montvilos kūriniai. Koncertuose taipgi dalyvavov solistas smuikininkas Raimondas Katilius. Vilniečių išvyka buvo įtraukta į sovietinių kultūros dienų renginius.

JONAS DIKINIS, "Dzimdzi-drimdzi" grupės veteranas, Kaune atšventė deimantinę amžiaus sukaktį. Scenos meną jis yra studijavęs 1918-19 m. Juozo Vaičkaus dramos studijose Petrapilyje ir Vilniuje, bet profesiniu aktoriumi netapo. Bene giliausius savo pėdsakus lietuviškoje scenoje yra palikęs su "Dzimdzi-drimdzi" grupe, 1924-26 m. gastroliavusia lietuvių kolonijose JAV. Šią grupę sudarė: A. Vanagaitis, V. Dineika, J. Olšauskas, J. Dikinis ir B. Paškevičiūtė-Dikinienė.

ŠIAULIŲ DRAMOS TEATRO rež. Aurelija Ragauskaitė laimėjo Sov. Sąjungos kultūros ministerijos premiją už V. Mykolaičio-Putino "Valdovo" pastatymą. Dramos ir režisūros studijas ji yra baigusi Maskvos A. Lunačiarskio teatrinio meno institute, Kauno dramos teatro scenoje debiutavusi 1952 m. A. Griciaus veikale "Išvakarėse". Režisūrinį darbą pradėjo vaikams skirtu A. Tolstojaus "Buratino nuotykių" spektakliu Kauno teatre. Talentingos režisorės pėdsakus yra palikusi Vilniaus jaunimo teatre. Pernai pavasarį ji atšventė amžiaus penkiasdešimtmetį.

LIETUVOS DRAMOS TEATRŲ FESTIVALYJE Klaipėdoje premijas už geriausius spektaklius laimėjo: Šiaulių dramos teatro rež. A. Ragauskaitė už S. Nėries poezijos spektaklį "Kaip žydėjimas vyšnios", Vilniaus rusų dramos teatro rež. V. Lanskojus už B. Vasiljevo pjesę "Sąrašuose nebuvo", Vilniaus jaunimo teatro rež. D. Tamulevičiūtė už R. Ibrahimbekovo pjesę "Prisilietimas", Vilniaus dramos teatro rež. H. Vancevičius už J. Avyžiaus romano "Sodybų tuštėjimo metas" inscenizaciją ir Klaipėdos dramos teatro rež. P. Gaidys už V. Rozovo pjesę "Amžinai gyvi". Premijos taipgi paskirtos ir geriausiems aktoriams: šiaulietėms G. Vaignytei, N. Mirončikaitei ir D. Cinauskaitei, Vilniaus dramos teatro atstovui A. Rosenui, klaipėdiečiui R. Nedzveckui, Vilniaus rusų dramos teatro atstovams V. Jefremovui, M. Jevdokimovui ir M. Chasmanui. Geriausiu scenografu pripažintas dail. S. Barchinas už "Prisilietimo" pjesę Vilniaus jaunimo teatre. Šiuo festivaliu buvo paminėtas II D. karo užbaigos trisdešimtmetis.

PRANCŪZŲ ŽURNALAS "L'Exlibris Francais", aptardamas pernai Nancy mieste įvykusią parodą "Rytų Europos knygženklių renesansas", nemažą dėmesį skyrė lietuviams dailininkams G. Didelytei, S. Eidrigevičiui, K. Ramonui, S. Katauskui, V. Antanavičiui, A. Kmieliauskui ir Paryžiuje gyvenančiam Žibuntui Mikšiui.

TAURAGĖS LIAUDIES TEATRO repertuarą papildė Antano Naraškevičiaus režisuota graikų klasiko Aristofano komedija "Debesys". Spektaklį apipavidalino dail. Aleksandras Fadinas. Pernai įvykusioje liaudies teatrų apžiūroje tauragiškiai laimėjo I vietą su Vytauto Rimkevičiaus komedija "Balius pirtyje".

V. Kst.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • **Tel. 532-3400**

AKTYVAI — virš 7 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	8½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-tas	8¼%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias - savings s-tas	7½%
Ketvirtadieniais	10 - 7	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9-12	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St W. • Tel. 533-4414

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 DUNDAS St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, **Michelin, B. F. Goodrich, Radial** ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

BEST ELECTRIC

NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 925-7716 **Petras Prakas**

Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius lakštus
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life *Raštinė: 363-7881*
2 Carlton St., suite 714 *Namai: 766-5857*

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

NORINČIUS INVESTUOTI

ar apsigyventi COSTA DEL SOL (pietinėje Ispanijos dalyje)

prašome kreiptis į: **JUSTIN RASA, Playamar 4-14-D, Torremolinos (Malaga), SPAIN. Tel. 38-72-00**

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Vidurinioji Toronto "Gintaro" grupė dvidešimtmečio koncerte Nuotr. O. Burzdžiaus

Ateitininkų žinios

Toronto ateitininkų iškyla į Albion Conservation parką įvyks birželio 15, sekmadienį. Autobusai išeis nuo Prisikėlimo šventovės tuoj po 9 v. Mišių. Norintieji vykti autobusu prašomi pranešti — paskambinti N. Čižikaitei arba R. Gustainytei. Kviečiami jaunučiai, moksleiviai, studentai, sendraugiai ir visi tėvai. Iškyloje taip pat yra pakviesti dalyvauti ir Hamiltono ateitininkai.

Vyr. moksleivių susirinkimas ir valdybos rinkimai įvyks birželio 1, sekmadienį, 5 v.p.p., ateitininkų kambaryje. Visiems moksleiviams privaloma dalyvauti. Norintieji kandidatuoti į valdybą prašomi pranešti Nijolei Čižikaitei.

Studentų sąjungos kursai įvyko praėjusį savaitgalį Ročesteryje. Smulkesnis kursų aprašymas bus vėliau.

Ateitininkų stovykla Wasagoje bus liepos 20 — rugpjūčio 2 d.d.

Galį padėti tvarkyti Wasagos stovyklavietę prašomi paskambinti kun. Tadui Degučiui. Kiekvieną savaitgalį būrys darbininkų vyksta įvairiems stovyklavietės paruošimo darbams.

Dail. M. K. Čiurlionio kūrybos vakaras rengiamas birželio 1, sekmadienį, 8 v.v., Pirsikėlimo par. Parodų salėje. Apie žymiojo lietuvių dailininko kūrybą kalbės ir skaidres rodyts dail. T. Valius. Kviečiami dalyvauti vyr. moksleiviai, studentai ir vyr. ateitininkai.

Skautų veikla

• Sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto išvyka į Vašingtoną gegužės 17-19 d.d. buvo sėkminga. Visi jos dalyviai parsivežė gražių prisiminimų. Ir gerai organizuotas miesto apžiūrėjimas, ir koncertas, ir Vašingtono lietuvių nuoširdumas, vaišingumas, su jais susipažinimas ir senų pažinčių atnaujinimas buvo maloni savaitgalio visuma. Vienetas dėkoja koncerto rengėjams už globą, vaišes, ypač R. Petrutienei, kuri buvo vyriausia šio įvykio organizatorė, p.p. Vadopalams už pakvietimą pasinaudoti jų plačia sodyba po koncerto ir vaišes.

• Į II patyrimo laipsnį išlaikė egzaminus šios "Satrijos" tunto skautės: J. Biretaitė, A. Biretaitė, R. Tamulionytė, G. Mažeikaitė ir A. Baziliauskaitė. Lakštingalų ženklą gavo jaun. skautės: D. Šlenytė, D. Šlenytė ir L. Morkūnaitė. Jaun. skautės perkeltos į skaučių "Mirgos" dr-vę: R. Jonikaitė, L. Radzevičiūtė, G. Šaltmiraitė, D. Šlenytė, L. Žilinskaitė, L. Morkūnaitė ir D. Šlenytė.

• Skautai akademikai dėkoja KLJ S-gos pirm. A. Kuolui, dalyvavusiam sueigoje ir papasakojusiam apie jaunimo kongresą.

• Korp. "Vytis" sveikina senjorą A. Simonavičių, baigusį chemijos inžineriją. Taipgi sveikinimai senj. P. Tarvydui, perėmusiam iždininko pareigas.

• Gauti skautėms austi diržai. Kreiptis į ps. A. Jankaitienę.

• Skautiški sveikinimai A. ir V. Grybams 25 metų vedybinio gyvenimo proga.

• Romuvos stovykla — liepos 19 — rugpjūčio 2 d.d. Mokestis: 1 asm. 1 sav. $40, 2 sav — $70; 2 asm. 1 sav. $70, 2 sav. $125; 3 asm. ir daugiau — 1 sav. $90, 2 sav. $150. Registruotis per vienetus iki liepos 1 d., įmokant $5. Ieškoma šeimininkių. Suinteresuotos prašomos skambinti D. Keršienei tel. 762-5521 arba I. Meiklejohn tel. 499-1092.

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas nuoširdžiai dėkoja dail. T. Valiui, sukūrusiam ženklelio projektą. Taipgi nuoširdus ačiū muz. V. Verikaičiui, talkinusiam vieneto repeticijose, ruošiantis išvykai į Vašingtoną. **Č. S.**

Rūkymas

Žiūrėk, kaip jis išsigando, išgirdęs, kad nuo rūkymo gali iškeliauti pas Abraomą . . .

— Be reikalo. Matyt, tenai tenai ne taip jau blogai, kad dar nė vienas nesugrįžo . . .

\- - -

— Vakar mano Petras vaidą kėlė.

— Dėlko?

— Reikalavo lygių teisių su moterimis.

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Violeta Nešukaitytė dešimtą kartą Kanados stalo teniso meisterė. Gegužės 19 d. Toronte įvykusiose Kanados uždarose pirmenybėse ji baigmėje nugalėjo 1974 m. Jugoslavijos meisterę I. Cordas ir 11 metų laikotarpyje dešimtą kartą tapo Kanados meistere. Tai vienas didžiausių V. Nešukaitytės laimėjimų, nes jugoslavė Europoje buvo garsi stalo teniso žaidėja, pasiekusi laimėjimų prieš geriausias Europos žaidėjas. Ji taip pat prieš tai kelis kartus buvo įveikusi V. Nešukaitytę. Baigminė 5 setų kova buvo įtempta iki paskutinio taško 21:17; 21:17; 6:21; 14:21; 21:18. Paskutiniame sete V. N. vedė 20:15, bet prieš tokią žaidėją kaip I. Cordas nereiškia, kad jau rungtynės laimėtos. Pastaroji, drąsiai puldama, pasivijo iki 20:18. Čia V. N. atlaikė kelis jos antpuolius ir prisitaikiusi paleido smūgį, kurio jugoslavė nepajėgė grąžinti. Kanados žiūrovai tokio augšto lygio ir įtampos moterų varžybų dar nebuvo matę. Be to, žaidėjos dažnai keitė taktiką. Nežiūrint, kad jos kovojo prie stalo, jų užnugaryje varžėsi Žlatko Cordas, Kanados rinktinės treneris, ir Jonas Nešukaitis, kuris savo nurodymais stengėsi šią meisterystę išlaikyti savo šeimoje. Prieš patekdama į baigmę, I. Cordas nugalėjo buvusią Indijos meisterę R. Banerju, o V. Nešukaitytė — M. Domonkos 3:1. Šalia meisterystės V. N. dar laimėjo ir $250 premiją. Augštos įtampos kova vyko ir moterų dvejete to baigmėje. Čia seserys Violeta ir Glorija pralaimėjo prieš R. Banerju ir G. Hsu 3:2. Glorijai tokioms varžyboms trūko patyrimo, tačiau lengvai nepasidavė. V. Nešukaitytė poroje su E. Caetano dar laimėjo mišraus dvejeto varžybas.

JAV atvirose stalo teniso varžybose dalyvaus Violeta ir Glorija Nešukaitytės. Varžybos įvyks Houston, Tex., ir jose dalyvaus daug pajėgių žaidėjų iš Europos. Kanada, turėdama 3 geras žaidėjas, kaip V. Nešukaitytė, I. Cordas ir R. Banerju, žada tinkamai pasirodyti. Kanados valdžia į šias varžybas taip pat siunčia G. Nešukaitytę, kuri čia turės apginti 1974 m. laimėtą 13 metų klasės meisterystę.

Izraelyje G. Nešukaitytė augščiausią laimėjimą pasiekė moterų dvejete — trečią vietą.

Mūsų rėmėjui S. Grizickui nuoširdžiai dėkojame. **A. S.**

HAMILTONO KOVAS

Mergaičių krepšinio komanda CYO pirmenybėse nugalėjo Šv. Petro ir Povilo parapijos penketuką 16:10 ir Šv. Pranciškaus — 31:0. Žaidė: L. Zubaitė 17, N. Rickutė 3, N. Kesiūnaitė 3, J. Kesiūnaitė 2, A. Lukošiūtė 4, R. Vaitonytė 2, R. Urbaitytė 2, D. Juozapavičiūtė.

Hamiltono vakarų zonos 8 gimnazijų lengvosios atletikos pirmenybėse 15 m. amž. grupėje P. Grajauskas laimėjo pirmas vietas 100 m. ir 200 m. bėgimuose, o R. Kybartas buvo antras 100 m. bėgime. **K. B.**

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

privertę tarptautinį olimpiados komitetą suabejoti. Kvebeko policija, tirianti organizuotus nusikaltimus šioje provincijoje, aptiko vartojimui netinkamos mėsos pardavinėjimą. Pasaulinėje "Expo '67" parodoje tokios mėsos buvo parduota net pusė milijono svarų.

Ontario premjeras W. Davis atleido iš pareigų "Northland Transportation Commission" pirm. E. Havrotą dėl indėnus įžeidžiančio pareiškimo. Indėnų reiškiamos pretenzijos į žemę yra sutrukdžiusios $78 milijonų vertės kurorto įrengimą Maple kalnuose, prie Heileyburio. Komentuodamas šiuos trukdymus, E. Havrot pareiškė, kad jis juos lengvai galėtų užbaigti indėnų vadams padovanota dėže samagono. E. Havrot yra konservatorių partijos narys Ontario provinciniame parlamente, buvęs transporto ministerio J. Rhodes parlamentinis sekretorius. Jo komentarai palietė labai aktualią problemą, nes Kanados indėnai dabar daug kur reikalauja milijonų dolerių už savo protėvių žemę. Kanadoje šiuo metu yra apie 275.000 indėnų, priklausančių 565-kioms gentims: Ontario provincijoje — 60.000, Britų Kolumbijoje — 50.000, Saskačevane — 40.000, Manitoboje — 38.000, Albertoje — 31.000, Kvebeke — 27.000, Atlanto provincijose — 10.000, Jukone ir Šiaurės-vakarų teritorijoje — 11.000. Iš bendro 275.000 skaičiaus 170.445 indėnai dar gyvena rezervatuose, kur dažniausiai nėra jokio darbo. Iš galinčių dirbti 75.000 indėnų dirba tik apie 40.000, bet ir jų darbo vidurkis per metus tesiekia 5,5 mėnesio.

Federacinis darbo ministeris J. Munro įsakė ištirti jūrininkų uniją SIU (Seafarers' International Union) ir komisijos pirmininku paskyrė darbo ministerijos pareigūną M. K. Carson. Jam talkins RCMP policija, jau tyrusi SIU unijos finansinę paramą politikams federacinio parlamento rinkimuose, bet neradusi įstatymo pažeidimų. Darbo ministeris J. Munro prisipažino, kad ir jam buvo duota finansinė unijos parama, kurią grąžino unijai. Šį kartą, atrodo, pagrindinis dėmesys bus skirtas nusikaltimams pačioje unijos vadovybėje — rinkimų klastojimui, narių tvarkymui diktatūriniais metodais, vadovybei nepalankių narių nelegaliam suspendavimui ir net apmušimui. SIU unijai dabar vadovauja Roman Gralewicz, kuris darbo ministerio J. Munro pranešimo išvakarėse pagrasino byla konservatorių atstovui federaciniame parlamente A. Lawrencui už neteisėtus unijos įžeidimus.

Kanadoje viešintis A. Solženicinas gegužės 9 d. susitiko su premjeru P. E. Trudeau. Pusvalandį trukęs pokalbis buvo privataus pobūdžio, nedalyvaujant valdžios atstovams. Susitikimo su P. E. Trudeau pageidavo pats rašytojas A. Solženicinas. Premjero P. E. Trudeau įstaiga patvirtino įvykusį susitikimą, bet atsisakė pateikti smulkesnių duomenų spaudai. Jos puslapiuose jau pasirodė spėliojimų, kad A. Solženicinas jieško pirkti namo ir nori įsikurti Ontario provincijoje. Toronto universitetas ir Trento universitetas Peterborе norėjo pasikviesti A. Solženiciną profesorium, bet šio sumanymo teko atsisakyti dėl lėšų stokos. Kiti šaltiniai skelbia, kad A. Solženicinas Kanadoje renka medžiagą romanų trilogijai apie I D. karą ir bolševikų revoliuciją. Jam duota svečio viza galios pusmetį.

Dirbtiniai dantys
BLOOR VILLAGE
Denture Clinic
R. Hejnowicz, R.D.T.
2223A Bloor Street West,
Toronto, Ont. **Tel. 762-2602**
Atidaryta nuo 9 v.r. - 5 v. p.p., šeštadieniais nuo 9 v.r. - 12 v.

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

PARDAVIMAI HIGH PARK RAJONE

INDIAN RD., atskiras, 9 kambarių, vandeniu šildomas; privatus įvažaivimas, dviem automobiliam garažas, atviras mortgičius.

INDIAN RD., atskiras, 14 kambarių tributis (triplex), 50' x 200' sklypas, 3 garažai.

GLENDONWYNNE ST., atskiras, gražus 7 kambarių namas, 4 kambariai pirmame augšte, platus įvažiavimas, garažas. Vienas atviras mortgičius.

INDIAN GROVE, atskiras, 14 kambarių, arti Bloor, privatus įvažiavimas, didelis sklypas.

SWANSEA, gražus, pilnai modernizuotas 5 kambarių namas per du augštus. Palieka naujus — šaldytuvą, virimo krosnį, plovimo mašiną ir džiovintuvą. Kilimai. Garažas. Prašoma kaina $49.900.

RONCESVALLES gatvėje, atskiras 12 kambarių dvibutis (dupleksas), moderniai įrengtas, vandeniu šildomas; galima naudoti kaikuriems verslams; privatus įvažiavimas; greitas pardavimas. Įmokėti apie $20,000. 9% mortgačius.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543

STASYS DARGIS Namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8½% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
7½% už taupymo s-tas	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų planą	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 10 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas **532-8723** Toronto, Ontario, M6P 1A6

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas • Parūpiname mortgičius

perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.

102 Riverwood Parkway, Toronto, Ontario M8Y 4E9 Telefonas 233-5996

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

10 pardavimo įstaigų Toronto rajonuose

Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje

1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • 537-3433

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ontario

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

CHOLKAN

R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR

REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

MISSISSAUGA, gražus, didelių kambarių, 3-jų miegamųjų, vienaaugštis, pasakiška, moderni virtuvė su įmontuota indams plauti mašina, spalvota kepimui - virimui plyta, šaldytuvas ir kiti priedai, 2 didžiuliai kambariai su baru ir kilimais rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu, kiemas su vaismedžiais. Prašoma kaina tik $89.800.

RONCESVALLES — HIGH PARK, apie $15.000 įmokėti, puikus didžiulis 11 kambarių, atskiras mūrinis namas, 2 prausyklos, 3 virtuvės, gražiai įrengtas didžiulis poilsio kambarys rūsyje su baru; gauna apie $5000 nuomos, be to, butas šeimininkui.

RATHBURN — KIPLING, atskiras mūrinis 3-jų miegamųjų vienaaugštis, didžiulis kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, galima tuojau užimti, prašoma kaina tik $64.900.

KINGSWAY, puikus vos keliolikos metų senumo, atskiras, mūrinis 6 butų pastatas (sixplex), 3 ir 2 miegamųjų, didžiuliai kambariai, balkonai, 6 garažai su privačiu įvažiavimu, netoli krautuvių bei susisiekimo, neblogas pirkinys, kaip 6 vienaaugščiai viename name.

RUNNYMEDE — BLOOR, apie $15.000 įmokėti, gražus, 7 kambarių mūrinis namas; dvi prausyklos, puikiai užbaigtas rūsys, garažas.

P. KERBERIS,

2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

KANDIDATAI Į ATSTOVUS

Kandidatai į III pasaulio lietuvių jaunimo kongresą iš Kanados yra sekantys:

1. Šiaurės apygarda (Thunder Bay — Winnipeg — Sault Ste. Marie — Sudbury) — **Giedra Poderytė**
2. Ottawa — **Ladas Giriūnas**
3. Montrealis — **Rasa Lukoševičiūtė, Kristina Bendžiūtė**
4. Hamiltonas — **Rūta Šiūlytė, Kristina Pareštytė**
5. Londono apygarda (Delhi, Rodney) — **Linas Kairys, Algis Jusys, Lydija Keraitė, Jurgis Valaitis**
6. Niagaros apygarda (Welland, St. Catharines) — **Daiva Šitkevičiūtė**
7. Windsoras — **Paulius Kuras**
8. Toronto (Oakville) — **Andrius Gaputis, Jūratė Šeškutė, Gabija Juozapavičiūtė, Donata Žulytė, Gediminas Kalinauskas.**

Iš vakarų apygardos (Vancouver, Edmonton, Calgary) nerasta kandidatų. Kur kandidatų skaičius neviršija reikalingo atstovų skaičius, kandidatai bus laikomi kongreso atstovais.

KLJS valdyba

VILNIEČIŲ SĄSKRYDIS

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados krašto valdyba rengia metinį sąskrydį ir gegužinę š.m. birželio 28, šeštadienį, pas p.p. Česnulius, Paris, Ont. (70 Main St.). Pradžia — 12 v. Šalia pramoginės dalies bus ir visuomeninė. Valdyba savo pranešime "TŽ" redakcijai rašo: "Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos tikslas — atstatyti Lietuvą etnografinėse sienose su sostine Vilniumi, todėl kartas nuo karto renkamės tų problemų svarstyti. Šiuo metu aktualiausias reikalas — išleisti etnografinių Lietuvos sienų studiją. Tai bus pagrindinė šio sąskrydžio tema". Sąskrydžio uždavinys — skatinti rezistenciją. "Jei laisvieji lietuviai 20 metų giedojo 'Mes be Vilniaus nenurimsim', o mes pavergtieji (lenkų okupacijos) ryžtingai atlaikėm visas priespaudas bei torturas, tai ir toliau tą ryžtą turime išlaikyti".

SKAITYTOJAI PASISAKO

TEGYVUOJA SAVIKOVA

Nuoširdžiai dėkoju Jums už vedamąjį straipsnį "Tegyvuoja savikova", išspausdintą "Tėviškės Žiburių" nr. 18 (1317).

Jau ilgokas laikas tam tikra grupė žmonių Čikagoje, labai intensyviai veikdami, siekia sugriauti Lietuvių Bendruomenę. Tam tikroje, abejotinus tikslus turinčioje spaudoje arba įvairiuose specialiai sušauktuose susirinkimuose, prasilenkdami su betkokiomis padorumo ribomis, jie niekino, įžeidinėjo ir šmeižė Bendruomenės vadovus, tam tikslui suorganizuodami net specialią grupę, pavadintą Reorganizuota Bendruomene. Savo griaunamojo darbo viršūnę jie pasiekė, Amerikos Lietuvių Tarybos padedami, atvykę į veiksnių konferenciją Čikagoje ir visaip trukdydami jos darbus. Konferencijos tikslas buvo suplanuoti akciją sustabdyti JAV Valstybės Departamento ketinimui pripažinti Baltijos valstybių aneksiją, o Reorganizuotos Bendruomenės pirmininkai tą konferenciją siekė panaudoti saviems tikslams, tai yra Lietuvių Bendruomenės griovimui. Toks jų veiksmas nieku negali būti pateisintas. Labai gerai padarė "Tėviškės Žiburiai" tą jų veiksmą viešai paskelbdami ir pasakydami visuomenei tiesą. Už tai esu labai dėkingas ir tikiu, kad tuo pavyzdžiu paseks visa pozityvioji išeivijos spauda.

BRONIUS NAINYS,
PLB valdybos pirmininkas

SAVIKOVOS KLAUSIMU

Tik šiandien gavau "Tėviškės Žiburius". Pirmiausia, kaip paprastai, perskaitau vedamąjį, o tie vedamieji, turiu pripažinti, laikytini vienais iš geriausių išeivijos spaudoje. Man, neretai šį tą pabraukiančiam lietuvių spaudai, nevieną kartą teko "TŽ" vedamųjų mintimis pasinaudoti.

Visai nesistebiu, kad gegužės 1 d. vedamasis, labai jau išaukiančia antrašte "Tegyvuoja savikova", nesprendžia klausimo taip, kaip jis iš tikrųjų yra. Be abejonės, Jums, kanadiečiams, JAV reikalai nevisuomet gali būti aiškūs, tad prašau leisti paaiškinti.

Neliesiu Vasario 16 gimnazijos, BALFo ar kitų klausimų. Norėsiu sustoti prie Reorganizacinės Lietuvių Bendruomenės. Pastaroji kilo grynai ideologiniais sumetimais. Pagrindiniai motyvai buvo ir yra trys: LB vadovybė pradėjo kištis į Amerikos Lietuvių Tarybos paskirtį ta prasme, kad pradėjo ieškoti politinio atstovavimo JAV valdžios sluogsniuose, tuo sudarydami dualizmą, kenkiantį bendram politiniam reikalui. ALTa įsteigta visiems gerai žinomam tikslui siekti. Lietuvių Bendruomenė, turbūt nereikia aiškinti, įsisteigė, ar buvo VLIKo įsteigta, kultūriniams lietuvių reikalams spręsti ir tautinei gyvybei išlaikyti. Taigi, tos abi institucijos užėmė ar buvo užėmusios visai skirtingus darbo barus. Tai labai gražu ir sveikintina.

Antras labai svarbus motyvas: Bendruomenės vadovybės pradėjo krypti bendram išeivijos, tautos nusistatymui, taip pat ir laisvinimo veiksniams, nepalankia prasme. Įpiršo į lituanistines mokyklas vadovėlius ("Rūtelę" ir "Tėvų nameliai brangūs"), kurie visai nesiderina su lietuvių išeivijos rezistencija. Pirmajame vadovėlyje buvo išspausdinti tautos išdavikų ir bendradarbiautojų su okupantu kūriniai, o antras vadovėlis iškėlė okupacinį laikotarpį, sumenkindamas nepriklausomą Lietuvą. Dėl "Rūtelės" atoveiksmis buvo spaudoje didelis, o dėl "Tėvų nameliai brangūs" dar didesnis. Savo pareiškimus davė net Lietuvių Ūkininkų Sąjunga, tiesioginė liudininkė nepriklausomos Lietuvos ūkio kilimo. Švietimo tarybos vadovams nepavyko apginti antrojo vadovėlio pasitarimuose Marquette Parko klebonijoje, pačiam klebonui pirmininkaujant. Deja, ir vienas, ir kitas vadovėlis nebuvo švietimo vadovybės išimti. Daug mokyklų savanoriškai nuo tų vadovėlių atsisakė.

LB vadovybės tylėjo, kai buvo organizuojamos išvykos į pijonierių stovyklas pavergtoje Tėvynėje. Netarė nė žodžio ir tada, kai studentai važiavo į Vilniaus universitetą "lituanistinių studijų tikslais". Apie tokias ir panašias išvykas neigiamai pasisakė ir Simas Kudirka "T. Žiburiuose".

Trečia: Lietuvių Bendruomenė nepajėgia suvienyti visų lietuvių. Senieji ir čiagimiai visai pamiršti, o argi jie yra nelietuviai? Jų dėka ir mes į šį kraštą atvažiavome. Lietuvių Bendruomenėje vieta visoms organizacijoms ir visiems lietuviams, senimui ir jaunimui, be jokio skirtumo.

Dabar noriu grįžti prie vedamojo pasakymo: "Dėlto ir čikagiškės "reorganizacinės bendruomenės" pasirinktas kelias yra apgailėtinas . . ." Kai Reorganizacinės LB tarybos prezidiumo pirm. dr. Z. Danilevičius ir kiti atvyko į veiksnių konferenciją, prašė dalyvavimo teisės. Tokia teisė jiems nebuvo duota. Tada dr. Z. Danilevičius paprašė pasilikti stebėtojo teise. Tada LB atstovai ir su tuo nesutiko. Taigi, konferencijoje jokio skaldymo iš Reorgainzacinės Bendruomenės pusės nebuvo, kaip "TŽ" buvo klaidingai informuoti, nes Reorganizacinės Bendruomenės atstovai išėjo iš salės.

Reorganizacinės vadovybės tikslas nėra padaryti dvi LB. Nėra jos tikslas Bendruomenę skaldyti, tik suvienyti tokiais pagrindais, kokiais Bendruomenė yra iš savo prigimties. Dėlto "TŽ" vedamojo prielaidos, kad gali atsirasti dvi ALTos ar du VLI Kai, neturi nė mažiausio pagrindo.

Reikėtų būtinai paminėti, kad Reorganizacinė Bendruomenė nėra vien Čikagos reikalas. Jos pasėta tiksli mintis pamažu vystosi visose JAV. Juo toliau, juo daugiau pritarimo randama.

Galbūt tiktų toks mažas palyginimas: laikoma, kad Portugalijoje išrinkti ir valdo 12% gyventojų. Panašiai yra ir čia.

Į Reorganizacinę Bendruomenę jau atėjo daug jaunimo. Po paskutinio apygardos suvažiavimo ateis ir senųjų lietuvių grupės, seniai pamirštos ir "nurašytos į nuostolius".

Jonas Vaičiūnas,
LB Reorganizacinės Bendruomenės vicepirmininkas informacijai

Redakcijos pastaba. 1. Net ir tuo atveju, jeigu būtų pagrindo čia suminėtiem priekaištam, negali būti pateisinamas L. Bendruomenės skaldymas bei steigimas naujos. Priekaištams spręsti yra kiti būdai. 2. Tvirtinimas, kad "konferencijoje jokio skaldymo iš Reorganizacinės pusės nebuvo", nesiderina su faktais, paskelbtais ELTOS biuletenyje 1975. IV. 15 ir konferencijos dalyvių liudijimu. 3. J. Vaičiūno paaiškinimas nepaneigia fakto, kad RB atstovai atvyko konferencijon nekviesti. 4. Šiame paaiškinime sakoma: "Reorganizacinės vadovybės tikslas nėra padaryti dvi LB. Nėra jos tikslas skaldyti . . ." Deja, ir nesiektas tikslas JAV-se jau iš dalies pasiektas.

TORONTO NT

Vestuvės. Gegužės 24 d. įvyko trejos vestuvės. Viktoras Narušis susituokė su Ona Jonaityte Prisikėlimo šventovėje. Vestuvinis pokylis įvyko Anapilio salėje, dalyvaujant 350 svečių; ypač daug buvo jaunimo. Mat, V. Narušis yra buvęs "Gintaro" šokėjas ir "Atžalyno" administratorius. Nuotaka yra "Varpo" choro narė. Dėlto ir jungtuvių apeigose giedojo "Varpo" choras, vad. J. Govėdo. Solo giedojo sol. V. Verikaitis. Visa vestuvių nuotaika buvo grynai lietuviška. Pokylio vadovu buvo dr. A. Dailydė. Sveikintojai linkėjo ir toliau aktyviai dalyvauti lietuviškoje veikloje. — Prisikėlimo šventovėje susituokė Gerry C. Pearson su Jūrate Vaišvilaite. Svečių buvo gausu iš lietuviškosios ir nelietuviškosios pusės. Pokylio vadovu buvo Antanas Dūda. Sveikintojai abiem jaunavedžiam linkėjo geriausios sėkmės. — Regina Mačiulytė ištekėjo už Dominic Lazzaro. Vestuvinis jų pakylis buvo suruoštas nelietuvių salėje netoli Liet. Namų.

Kun. M. Jarašiūnas, buvęs torontietis, aktyviai reiškęsis kultūrinėje lietuvių veikloje, šiuo metu gyvena Eastone, Pensilvanijoje, airių parapijoje. Jam pavesta aptarnauti ir kaimyninę lietuvių parapiją, kuri yra prijungta prie airiškosios. Atostogų proga jis lankėsi Toronto ir kitose lietuvių kolonijose.

Bronius Venslovas, lydedamas savo pusbrolį rašytoją Anatolijų Kairį, aprodė kaikurias Toronto ir Hamilton apylinkių įdomesnes vietas ir "T. Žiburius". Netoli Hamiltono (Stoney Creek) jis turi "Cherry Beach Motel". "T. Žiburiams" paaukojo $20.

ANTANAS RAŠYMAS, Toronto Maironio mokyklos X skyriaus mokinys, skaito savo rašinį apie motiną Anapilio salėje Motinos Dienos minėjime Nuotr. S. Dabkaus

Mokyt. Stankūnavičius, gyvenąs Australijoje ir dėstąs gimnazijoje, lankosi Toronte pas dukterį, ištekėjusią už profesoriaus, prancūzų tautybės, dirbančio Ontario Institute for Studies in Education. Mokyt. Stankūnavičius dalyvavo Kanados lietuvių kultūros darbuotojų suvažiavime ir aplankė "T. Žiburius".

Ateitininkų studentų sąjungos centro valdyba gegužės 24-25 d.d. netoli Ročesterio surengė ideologinius kursus, kuriuose dalyvavo apie 40 lietuvių studentų iš įvairių Š. Amerikos miestų. Į kursus buvo nuvykę šie centro valdybos nariai: pirm. Eug. Girdauskas, dv. vadas kun. J. Staškus, A. Čepas, R. Puteris, R. Čepaitytė.

Morkus ir Jūratė Ignatavičiai gegužės 24 d. paminėjo savo 25-rių metų vedybinę sukaktį, dalyvaujant artimiesiems ir šeimos bičiuliams.

Eugenija ir Antanas Spreinaičiai, ilgesnį laiką gyvenę Patersone, N.J., ir ten turėję restoraną, gegužės 23 d. grįžo į Torontą, kur kadaise gyveno. Dabar čia planuoja kurtis iš naujo.

Toronto švietimo vadybos daugiakultūrė komisija, vadovaujama patikėtinio D. Leckie, paruošė rekomendacijas, siūlančias įvesti vaikų gimtąją kalbą pradinėse mokyklose ir etninius kursus gimnazijose. Jau 1970 m. apie 40% Toronte gyvenančių mokyklinio amžiaus vaikų bei paauglių priklausė įvairioms etninėms grupėms. Spėjama, kad dabar jie yra peržengę 50% ir sudaro daugumą. Komisija, nenustatydama aiškios kvotos, siūlo mokykloms samdyti daugiau dvikalbių mokytojų iš etninių grupių. Toronto etninės grupės nori, kad mokyklos padėtų jų vaikams išsaugoti tėvų kalbą bei jų gimtojo krašto kultūrą, atsivežtą Kanadon. Komisijos rekomendacijos dar tebėra nepateiktos Toronto švietimo vadybai, kur tikriausiai bus susilaukta nemažos anglosaksų opozicijos.

Dalis Toronto lietuvių, ypač pensininkų, žiemos atostogas praleido Floridoje. Ten jie įsijungė į vietinių lietuvių veiklą ir rašė laiškus JAV valdžios pareigūnams, protestuodami prieš Valstybės Departamento užmojį pripažinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos sovietinę aneksiją. Į savo laiškus jie gavo atsakymus. Štai vienas tokių atsakymų, gautas F. Kupčiūnienės iš kongreso nario C. W. Bill Young:

"Dėkoju už laišką, prašantį mane paremti rezoliuciją H. Con. Res. 165, liečiančią Baltijos valstybes ir Europos saugumo konferenciją. Aš pritariu Jūsų rūpesčiui dėl Baltijos valstybių ir esu vienas iš tos rezoliucijos siūlytojų. Minėtoji rezoliucija specifiškai išreiškia kongreso pageidavimą, kad JAV delegacija Europos saugumo konferencijoje nesutiktų pripažinti Sov. Sąjungai Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksijos ir kad nepripažinimas Baltijos valstybių aneksijos Sov. Sąjungai pasiliktų ir toliau JAV politika." Pasirašė C. W. Bill Young, kongreso narys. Laiško data — 1975. V. 5.

MONTREALIS

(Atkelta iš 10-to psl.)

liu atliko: "Jauno bajoro daina" iš operos "Gražina" Karnavičiaus, "Ūdrio daina" iš operos "Pilėnai" V. Klovos. Koncertą choras baigė choro pasveikinimu iš operos "Pilėnai" V. Klovos. Publikai prašant, priedo padainavo "Čigonus" iš operos "Trubadūras" Verdi. Akompanavo Mlle Colombe Pelletier. Choro dirigentė M. Roch ir choro vadovas A. Keblys su choru dirba jau 10 metų.

Baigus koncertą, dirigentei ir akompaniatorei choristai įteikė po didelę raudonų rožių puokštę. Koncertas buvo gražus, puikiai atliktas. Todėl publikos buvo su dideliu dėmesiu išklausytas. Baigiamą žodį tarė ilgametis choro seniūnas H. Celtorius. Jis pasakė: "Mes džiaugiamės, kad jūs taip gausiai atsilankėte į mūsų šventę ir su meile, nuoširdžiai įvertinate mūsų darbą. Tai mums didžiausias malonumas ir atpildas."

Koncerte dalyvavo daug žmonių įvairaus amžiaus. Nestigo ir jaunimo. Visi buvo gražiai pavaišinti chorisčių paruoštu maistu. Šokiams grojo vokiečių orkestras. Po gero koncerto šokių muzika galėjo būti netokia triukšminga, be šūkavimų. **A. A.**

Red. pastaba. Šis aprašymas gautas labai pavėluotai dėl pašto kaltės.

Kuo būsiu?

— Petriuk, kuo tu norėtum būti užaugęs? — klausia motina sūnelį.

— Kuo? Kaminkrečiu!

— Kodėl?

— Tada nereikėtų taip dažnai praustis . . .

Amerikos diplomatija...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Iš "NYT" žurnalisto matyti, kad pagrindinis stabdis Baltijos valstybių ankesijos pripažinimui yra viešoji JAV opinija bei gyventojų spaudimas į vyriausybę. Dėlto JAV lietuviai ir kiti baltiečiai neturėtų perdaug pasitikėti diplomatų pažadais. Reikia nuolat spausti valdžią, kad jokiomis aplinkybėmis nepripažintų Baltijos valstybių aneksijos.

Tokį nuolatinį spaudimą gali išvystyti tiktai vieningas visų baltiečių frontas. Jeigu Vašingtonas pajus, kad baltiečių pasipriešinimas yra menkas, lengvai gali padaryti posūkį sovietų naudai. Dėlto veiksniams reikia nuolat budėti, net ir tuo atveju, kai, rodos, pavojus yra praėjęs.

Prosovietinės politikos šalininkai guodžiasi, kad baltiečių vadų susenėjimas paruoš kelią posūkiui. Tokia paguoda nėra labai pagrįsta, nes Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės bei nepriklausomybės trokšta ne tik senimas, bet ir jaunimas, net ir tas, kuris gimtąja tėvų kalba nebešneka. Tad svarbu jau dabar įvesdinti jaunimą į Baltijos valstybių laisvinimo veiklą bei supažindinti su jų problematika.

Neriboto bendradarbiavimo su okupuota Lietuva šalininkai prieš kurį laiką tvirtino, kad išeivių ir jų organizuotų vienetų lankymasis okupuotoje Lietuvoje negali turėti neigiamos įtakos politinėje srityje. Deja, šis tvirtinimas nepasiteisino. Kaip "NYT" žurnalistas rašo, JAV nepripažinimo politika buvusi susilpninta padidėjusio santykiavimo kultūrinėje srityje. Po daugelio metų ginčo pagaliau paaiškėjo, kad ir kultūrinis bendravimas su okupuotos Baltijos kraštais turėjo politinę reikšmę. Norint spausti JAV valdžią Baltijos valstybių aneksijos nepripažinimo linkme, reikia ir patiem baltiečiam vengti tokių ryšių, kurie silpnintų tą nepripažinimo politiką, t. y. ribotis vien asmeninio pobūdžio ryšiais ir nepasitarnauti sovietinei propagandai.

Gyvename politinių posūkių laikotarpyje. Išeivijos vadai ir visuomenė turėtų laiku susiorientuoti ir atitinkamai veikti, nes jos veikla nėra be reikšmės politiniame žaidime. **M.**

Pajieškojimai

Prašomas atsiliepti **Romas Ferdinandas Mekšraitis,** sūnus Jono, gimęs 1929 m. Kaune, išvykęs iš Lietuvos 1944 m. Jieško sesuo Aldona Grigalevičienė. Rašyti šiuo adresu: H. Steiblys, 95 Edith Ave, Hamilton, Ont. L8T 4H7.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS
valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH.136. Tel.532-5191

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

DRAUDA
YORK Independent Insurance AGENT
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• *ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ* •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258
TORONTO, ONTARIO
• —— *UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU* —— •
• —— *NEMOKAMAS PRISTATYMAS* —— •

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu
Dovanos be muito: Motociklai, sklb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 480 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 **Savininkai A. ir S. KALŪZA**

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni **PIGIA KAINA.**
P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

MEDUS—
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: **30 Dewson St.,**
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

Simon's TELEVISION
2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor - Dundas požeminio. • Prieš pirkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutaupymas.
TAISOM — PARDUODAM — NUOMOJAM
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

JOHN'S ELECTRIC APPLIANCES and SERVICE
343 Roncesvalles Ave. • Tel. 535-4646
Šaldytuvai nuo $59.95 • Elektrinės krosnys nuo $49.95 • Džiovintuvai nuo $55.95 • Pataisyti ir pilnai garantuoti • Važiuojame taisyti ir į namus • Aptarnaujame ir taisome visų rūšių namų apyvokos reikmenis. • Turime didelį pasirinkimą dalių ir elementų.
PERKAME — PARDUODAME — MAINOME

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario
M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

FRANK BARAUSKAS Limited
REALTOR
3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8
• *Nuosavybių pirkimo ar pardavimo reikalais Jūsų vartojamomis kalbomis padės*
• Valteris Drešeris Realtor Mgr. 231-6226
• Helen Bailey (Balčiūnienė) 233-3323
• Arvidas Zakarevičius 233-3323
• Pranas Barauskas, F.R.I. 743-0100

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.
Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
GIFTS INTERNATIONAL INC.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629 **Telefonas 471-1424**
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir menškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS
S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto tel. 531-4251
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo10 v. ryto iki 4 v. p.p.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

INSURANCE
Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Šį sekmadienį — kapinių lankymo diena. Sekmadieninės pamaldos bus įprasta tvarka — 10 ir 11 v.r.; kapinėse — 3 v.p.p.

— Šį šeštadienį iš ryto kapinių tvarkymui reikalinga talka.

— Sveikiname sukūrusius šeimas: Gerry C. Pearson ir Jūratę R. Vaišvilaitę, Viktorą Narušį ir Oną Jonaitytę.

— Geriausi linkėjimai Jonui ir Salomėjai Andruliams, Morkui ir Jūratei Ignatavičiams, praėjusį šeštadienį paminėjusiems sidabrinę vedybų sukaktį.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 10 v.r., metinės už a.a. Antaną Adomavičių; sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Alfonsą Docių, 11 v. už a.a. Klemensą Baliūną ir Šeflerių šeimos intencija.

— Wasagoje pamaldos prasidės nuo birželio 8 d.

— Sutuokta: Gerry C. Pearson ir Jūratė R. Vaišvilaitė. Pakrikštyta: Chris Gintaras Foley.

Lietuvių Evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Sekmadienį, 9.30 v.r., pamaldos bei sekmadienio mokykla. Po pamaldų — moterų draugijos susirinkimas pas p. Juknienę, 22 Indian Trail.

— II metų konfirmandų pamoka — trečiadieniais ir penktadieniais 5.30 v.p.p.

— Metinė parapijos iškyla į Aspen Ski Resort įvyks birželio 15 d., pradedant 11 v. ryto. Ši vietovė yra kairėje pusėje nuo Airport Rd., 4 mylios į šiaurę nuo 9 kelio sankryžos.

— Konfirmacija įvyks birželio 22 d., 1.30 v.p.p.

— Praėjusį sekmadienį pamaldose buvo prisimintas a.a. Austas Timpa, kuris mirė birželio 18 d. Meišlaukių kaime Lietuvoje, būdamas 82 m. amžiaus. Velionis paliko liūdinčius Lietuvoje: žmoną Mariją, dukrą ir du sūnus, vieną seserį du brolius; taip pat seserį Uršulę Bleizgienę Toronte. Parapijos vardu reiškiame gilią užuojautą.

Dantų gydytojas N. Novošickis savo kabinetą perkėlė į naujas patalpas, 1849 Yonge St., suite 806 (Davisville ir Yonge gatvių kampas), Toronto, Ont. M4S 1Y2. Tel. 489-8814.

Skaitytojas jau pasiekė "Moteris" 1975 m. 2 nr. Jame S. Vilkauja rašo apie vysk. M. Valančiaus 100 mirties sukaktį, K. Brazaitienė — apie lietuvę moterį vestuviniuose papročiuose. Yra kelių knygų recenzijos, skyriai — apie moteris pasaulyje, grožį bei madas, valgių gaminimą. Žurnalo leidėjas — KLK Moterų Dr-jos centro valdyba, redaktorė — N. Kulpavičienė.

GEORGIAN BAY

Naujoje Wasagoje 7 didelių kambarių labai stilingas mūrinis namas. Gal tik 6 metų senumo. Salono languose atsispindi mėlynas ežero vanduo. Dvigubas sklypas. Šalia pagrindinės rezidencijos dar du vasarnamiai. Pilna kaina $69,000.

$315.00 metinių mokesčių už šį vienaaugštį. Sklypas — 150 x 150 pėdų. 4 miegamieji, saulės kambarys. Dvigubas garažas. Tik 10 minučių iki Bramptono ar Maltono. Pilna kaina $55,000.

Norintieji abu pirkinius apžiūrėti skambinkite 743-0100. FRANK BARAUSKAS LIMITED, REALTOR.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 534-5615.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

LIETUVIS ATLIEKA visus namų dažymo darbus iš lauko. Tel. 535-2581. Skambinti po 5 v.p.p. ir klausti Joe.

SPRINGHURSTE, prie pat vandens, išnuomojamas vieno miegamojo vasarnamis. Tel. 531-5982 Toronte.

PARDUODAMA:

18 kambarių motelis, restoranas su baru, 3 namai ir 23 akrai žemės prie JAV 104 kelio — tarp Niagara Falls ir Rochester, N.Y. Savininkai, išbuvę 12 metų, parduoda dėl nesveikatos viską ar dalimis. Lietuviui bus nuolaida. Gera proga išeiti iš miesto. Skambinti po 9 val. vakaro, tel. 716-638-5166.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė **Alė Kerberienė**
2265 Bloor St. W.
kampas Bloor - Durie gatvių
Telefonas 762-4252
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Joną ir Salomėją Andrulius, paminėjusius savo 25 metų vedybų sukaktį.

— Susituokė mūsų šventovėje: Viktoras Narušis ir Ona Jonaitytė; Regina Mačiulytė ir Dominic Lazzaro.

— Santuokai rengiasi: Dalia Kiškūnaitė ir Normand Janelle; Viktoras S. Žymantas ir Isabel Maria Dutkiewicz; Birutė Činčikaitė ir Mirando Nacaratto.

— Choro repeticija — ketvirtadienį, 7.30 v.v. Choro pobūvis — birželio 6 d., 7 v.v., Parodų salėje; kviečiami visi choristai su savo antromis pusėmis.

— Tretininkų Mišios bus laikomos ateinantį sekmadienį, 12 v.; po Mišių bus susirinkimas.

— Šventovės atnaujinimo vajus, paskelbtas maždaug prieš mėnesį, jau davė gražių rezultatų, bet dar esame toli nuo užsibrėžtos sumos. Dėkojame visiems aukotojams ir maloniai prašome kitus prisidėti.

— Parapijos biblioteka veiks iki birželio 15 d. imtinai. Kurie norėtų vasaros atostogoms pasiimti knygų, tai gali padaryti iki minėtos datos.

— Pensininkų popietės būna antradieniais, 4 v.p.p., ateitininkų kambaryje.

— Aušros stovykla bus liepos 6 — 20 d.d. Jau galima registruotis parapijos raštinėje. Visais stovyklavimo reikalais kreiptis į Algį Čepą tel. 233-8802.

— Ateitininkų stovykla bus liepos 20 — rugpjūčio 2 d.d. Priimamas jaunimas nuo 7 iki 18 m. amžiaus.

— Mišios: šeštad., 8 v.r. — už Nataliją Baltakienę, užpr. I. Vadauskienės; 8.30 v. — už Agnietę Bernotavičienę, užpr. J. Z. Zakų; 9.30 v. — už Marcelę Jonušienę, užpr. giminių; sekmad., 8 v. — už parapiją; 9 v. — užIreną Gurevičienę, užpr. A. Gurevičiaus; 10 v. — už Marcelę Jonušienę, užpr. E. A. Abromaičių; 11.15 v. — už Antaną Sapijonį, užpr. B. D. Vaidilų; 12 v. — tretininkų Mišios; 7 v.v. — už Antaną Čirūną, užpr. Br. Čirūnienės.

Lietuvių Namų žinios

— Praėjusį sekmadienį LN popietę aplankė per 300 asmenų. Atsilankiusiųjų tarpe buvo daug svečių iš JAV, Montrealio, Hamiltono ir kitų Kanados vietovių.

— KLB Toronto apylinkės valdyma yra dėkinga Kristinai Imbrasaitei, kad ji sutiko ir šiais metais palikti "Miss Vilnius". K. Imbrasaitė "Miss Vilnius" pareigas praėjusiais metais atliko labai gerai.

— Karavano pareigūnai praneša, kad per klaidą buvo paskelbta neteisinga Karavano pasų kaina. Iš anksto perkant šiemet pasai kainuoja $4. Kravano metu tų pačių pasų kaina bus $5. Karavano pasus galima gauti kasdien LN raštinėje, o sekmadieniais — LN popietėje.

— Nebesirūpinkime, kur valgyti pietus ar vakarienę atostogų metu, kai šeimos bus vasarvietėse. LN svetainėje "Lokys" jau galima gauti šiltų valgių nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v. "Lokio" administracija kviečia narius ir jų svečius užeiti ir įsitikinti, kad svetainėje galima skaniai pavalgyti.

— Praėjusią savaitę LN nario įnašus įmokėjo: Jurevičius Daina ir Narkevičius Vincas po $100, Jonaitis Audronė B. $10.

Viešųjų bibliotekų vadyba yra išleisdinusi vadovą bibliotekininkams, kuriame yra nurodymai apie naujų knygų įvairiomis kalbomis parinkimą bei jų pirkimą, leidėjų ir žurnalų adresai. Pirmoji tos knygos laida jau išsibaigusi. Rengiama antra laida, kurioje bus daug papildymų. Bibliotekų vadyba kreipiasi į įvairių tautybių žmones, prašydama pagelbėti savo srities informacija. Trūksta informacijų iš keliolikos tautybių, jų tarpe ir lietuvių. Tuo reikalu galima kreiptis: Mr. L. Wertheimer, Languages Co-Ordinator, Metro Toronto Library Board, 229 College St., Toronto, Ont. M5T 1R4. Tel. 924-9511, ext. 75.

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. **B. NAUJALIS, R.M., N.Pt. R.N.A.** Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

Naktinė adoracija
kiekvieną pirmą mėnesio šeštadienį šiose Toronto šventovėse:

ST. JAMES, 728 Annette & Jane St. Šv. Mišios — 7 val. vak.

ST. JOAN OF ARC, 1701 Bloor St. W. & Indian Grove. Šv. Mišios — 8 val. 30 min. vak.

IMMACULATE HEART OF MARY, 131 Birchmount Rd. & Danforth Ave., Scarborough. Šv. Mišios — 6 val. 30 min. vak.

Po šv. Mišių Švenčiausias būna išstatytas naktinei adoracijai iki ryto. Melskimės už pavergtą Lietuvą — kalbėkime kasdien Rožinį. Daugiau informacijų galima teirautis lietuvių kalba tel. 763-4233 po 6 v. vak.

Kapinių lankymas. Tradicinės pamaldos lietuvių kapinių aikštėje įvyks birželio 1, sekmadienį, 3 v.p.p., Koncelebracines Mišias laikys vysk. Vincentas Brizgys. Mišių metu bus dalinama komunija. Pamaldų metu giedamos tradicinės giesmės. Po pamaldų — šventinami naujai pastatyti paminklai. Anapilio moterų būrelis svečius pavaišins kava ir užkandžiais. Prašoma nestatyti automobilių Dickson gatvėje. Geriausia palikti automobilius Anapilio autoaikštėje ir nueiti į kapines. Pageidaujama prieš kapinių lankymo dieną nuo kapų nuimti senus vainikus.

Vl. Pūtvio šauliai ir šaulės birželio 1, sekmadienį, kapinių lankymo dieną, po 11 v. pamaldų Anapilyje, renkasi kapinių aikštėje (apie 12 v.). Iš ten organizuotai bus lankomi mirusių šaulių kapai. Uniformuoti ir neuniformuoti šauliai bei šaulės kviečiami gausiai dalyvauti.

Valdyba

Dail. M. K. Čiurlionio minėjimą jo 100 metų gimimo sukakties proga rengia Toronto ateitininkai birželio 1, sekmadienį, 8 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje. Skaidrėmis iliustruotą paskaitą skaitys dail. T. Valius. Dalyvauti kviečiami ateitininkai ir neateitininkai.

Kanados Lietuvių Fondo metinis narių susirinkimas šaukiamas birželio 7, šeštadienį, 12 v., Toronto Liet. Namuose. Narių registracija prasidės 11 v.r.

Sibirinių trėmimų minėjimas rengiamas birželio 11, trečiadienį, 8 v.v., anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje, 227 Bloor St. E., tarp Church ir Jarvis gatvių. Bus ekumeninės pamaldos, kuriose dalyvaus visų tikybų dvasiškiai. Specialiame baltiečių kunigų posėdyje numatyta programa. Kiekviena tautybė atliks tam tikrą dalį. Pamokslui pakviestas latvių kunigas Calitis — jaunosios kartos atstovas. Baltiečių Federacijos valdyba bando gauti rašytojo A. Solženicino sutikimą dalyvauti šiame baltiečių rengiamame sibirinių trėmimų minėjime. Šiuo metu A. Solženicinas lankosi Kanadoje.

Jau gautas pranešimas, kad sibirinių trėmimų minėjime dalyvaus sen. P. Yuzyk ir pasakys kalbą. Pamaldose iš lietuvių pusės dalyvaus "Varpo" ir Prisikėlimo chorai.

Pedagoginis seminaras, rengiamas Otavos universiteto, įvyks Kasselio mieste, V. Vokietijoje, š.m. liepos 1-31 d.d. Paskaitoms pakviesti žymūs Europos mokslininkai. Į programą bus įtrauktos ir lietuviškos temos, jeigu atsiras pakankamai lietuvių studentų. Dar yra laisvų vietų. Kreiptis į programos koordinatorių prof. G. Procutą: University of Ottawa, Ottawa, Ont. Tel. 1-613-231-4971.

Anatolijus Kairys, rašytojas ir JAV Liet. Bendruomenės kultūros tarybos pirmininkas, pakviestas Kanados Liet. Bendruomenės kultūros komisijos, dalyvavo Kanados lietuvių kultūros darbuotojų suvažiavime ir aktyviai reiškėsi jo darbuose — skaitė paskaitą, buvo simpoziumo nariu ir diskusijų dalyviu. Sekmadienį dalyvavo pamaldose Anapilio salėje. Ta proga priesalyje jis platino naujausią savo draminį veikalą "Karūna" ir davė autografus. Pardavė 12 egzempliorių ir gautus $60 paaukojo Lietuvos Kankinių parapijai. Prieš grįždamas Čikagon, rašytojas aplankė "TŽ" redakciją ir išreiškė savo pasitenkinimą pirmuoju Kanados lietuvių kultūros darbuotojų suvažiavimu.

Duosni auka. Š. m. balandžio 30 d. gauta Tautos Fondui auka $200 iš Juozo ir Joanos Valevičių. Tai gražus pavyzdys jaunesnės kartos verslininkams ir profesionalams, mokslus baigusiems jau Kanadoje, kad plečiant verslą, perkant nuosavybes, gerinant patogumus reikia neužmiršti pavergtos Tėvynės ir skirti dalį jos laisvinimo kovai paremti. Už auką nuoširdžiai dėkojame ir linkime kuo geriausios sėkmės Jūsų darbuose.

Tautos Fondo
Toronto apylinkės atstovybė

AUGŠTESNIEJI LITUANISTINIAI kursai Toronte

1975-76 mokslo metais turės:

1. **Lietuvių kalbos ir literatūros kursą XIII, XII ir XI gimnazijos klasių mokiniams** su Ontario Švietimo Ministerijos patvirtintomis užskaitomis, kurioms gauti reikės 75 valandų. Į šį kursą laisvais klausytojais PRIIMAMI ir STUDENTAI, pakankamai moką lietuvių kalbą.

2. **Elementarinio lietuvių kalbos kurso klasę pradedantiesiems,** skirtą daugiausia mišrių šeimų nelietuviams nariams.

Visi kursai vyks vakarais – antradieniais arba trečiadieniais WEST PARK SECONDARY SCHOOL patalpose, Bloor ir Dundas, Toronte.

Turint galvoje, kad kursantų skaičius yra ribotas, prašome užsirašyti iš anksto pas mokytoją V. TASECKĄ, 168 Bartlett Ave., Toronte.

Telefonas 535-6659.

MOKYKLŲ TARYBA

DANTŲ GYDYTOJAS
dr. A. MIKELĖNAS
praneša savo naujojo kabineto atidarymą, **93 Mill St. E., Acton, Ont., tel. (519) 853-1900,** ir taria nuoširdų ačiū visiems buvusiems pacientams Toronte.

Kultūros darbuotojų suvažiavimas, rengtas KLB kultūros komisijos, įvyko gegužės 24-25 d.d. Toronto Lietuvių Namuose. Dalyvavo keliolikos KLB apylinkių atstovai, kultūrinių vienetų atstovai, pora spaudos žmonių, KLB krašto valdybos narių dalis ir visa kultūros komisija. Dalyvių skaičius svyravo tarp 30-50 asmenų. Iš Toronto dalyvavo tik kaikurių vienetų atstovai. Suvažiavimas pasigedo žymiųjų Toronto ansamblių dalyvavimo suvažiavimo darbuose. Buvo atvykusių net iš tolimų vietovių; pvz. dr. E. Jasevičiūtė atskrido iš Thunder Bay. Šeštadienis buvo skirtas apylinkių atstovų pranešimams, simpoziumui, sekcijų posėdžiams ir šokių vakarui. Sekmadienio popietėje buvo atidarytos parodos: mėgėjų dailininkų, tautodailės, spaudos, foto mėgėjų, kulinarijos, filatelijos bei numizmatikos. Taip pat buvo tęsiami suvažiavimo posėdžiai. Koncertas įvyko 4 v.p.p. Publikos susirinko sausakimša salė. Programą atliko: Niagaros pusiasalio "Nemunas", Londono "Baltija", Montrealio išraiškos šokio grupė, Toronto Stepo Kairio muzikinis vienetas, Toronto "Aitvaras", poetas H. Nagys, Hamiltono "Aukuras", Toronto Prisikėlimo choras. Suvažiavimo darbams vadovavo kultūros komisija, pirmininkaujama E. Kudabienės. Posėdžiams pirmininkavo A. Rinkūnas, simpoziumui — dr. H. Nagys. Suvažiavimo aprašymas ir nutarimai — kitame "TŽ" numeryje.

Ruošiamas filmas iš laisvos Lietuvos gyvenimo lietuvių mokyklų reikalams. Prie išlaidų apmokėjimo prisidėjo Toronto Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas ir Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka". Anksčiau prisidėjo Montrealio lietuvių kredito unija "Litas" ir Toronto lietuvių kredito kooperatyvas "Parama". KLB mokslo priemonių komisija nuoširdžiai dėkoja lietuvių bankams už šios mokslo priemonės finansavimą. Filmas bus paruoštas ateinantiems mokslo metams.

Apylinkės valdyba jau platina pasus į birželio mėnesį įvykstantį tautinių grupių Karavaną. Pasai gaunami sekmadieniais visose lietuvių parapijose, Liet. Namuose ir abiejuose bankeliuose. Iš anksto įsigyjant pasą, gaunama nuolaida. Lietuviškajam paviljonui "Vilnius", kuris bus įrengtas Prisikėlimo par. salėje, intensyviai ruošiamasi.

Dail. Janina Monkutė - Marks, čikagietė, viešėjo Toronte, aplankė "Tėviškės Žiburius", dalyvavo J. S. Andrulių sidabrinės vedybų sukakties pokylyje. Lietuvoje ji ruošėsi aktorystei, lankė Kauno dramos teatro studiją, bet Čikagoje perėjo į dailę.

P. p. A. Mažeikos iš Simcoe, Ont., vietoje gėlių a.a. Justinui Laureckui mirus, paaukojo $5 "Tėviškės Žiburiams".

Salomėjos ir Jono Andrulių 25-rių metų vedybinė sukaktis iškilmingai paminėta mažojoj Anapilio salėj gegužės 24 d., dalyvaujant gausiem svečiam bei viešniom iš Toronto, Hamiltono, Montrealio, Čikagos ir kitų vietovių. Iškilmei vadovavo Ramutė Birgelytė. Po vaišių ji kvietė vieną po kito sveikinimo žodžiui. Kadangi p.p. Andruliai aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje, susidarė ilga sveikintojų eilė: kun. A. Prakapas — Prisikėlimo par. ir raseiniškių vardu, V. Bireta — KLB Toronto apylinkės valdybos, J. Piečaitis — pabrolių ir pamergių, kun. Pr. Gaida — "T. Žiburių", KLK Kultūros Dr-jos "Žiburiai" vardu — pirm. P. Bražukas (įteikė dovaną — dail. Dagio skulptūrą), Maironio mokyklos — mokyt. Gudaitienė, Lietuvos Kankinių parapijos — tarybos pirm. J. Žiūraitis, visų artimųjų bei bičiulių — p. Juzukonis. Pastarasis su R. Bražukiene įteikė visų vardu stambią dovaną — dail. T. Valiaus paveikslą ir keletą mažesnių dovanų. Aplamai, dovanų stalas buvo labai gausus ir jų visų įteikėjų pavardės tėra žinomos p.p. Andruliams. Jaukų, šeiminį sveikinimo žodį paskaitė sūnūs ir įteikė savo tėvam po rožę. Nuoširdų padėkos žodį tare J. Andrulis. Po to vyko grynai pramoginė dalis. Šis minėjimas išsiskyrė iš kitų savaitgalio pobūvių, kad jame buvo pagerbti žmonės, kurie didelę savo laiko dalį skiria lietuviškajai veiklai. S. Andrulienė dirba "T. Žiburių" administracijoje, o J. Andrulis yra Maironio m-los vedėjas ir nevienos organizacijos valdybos narys. Visuomenės atstovai šiai šeimai išreiškė išskirtinę padėką ir linkėjo nenustoti ligšiolinio darbo entuziazmo.

JUOZUI NAUJOKAIČIUI

mirus, jo dukterį ELENĄ GUDINSKIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

B. Latauskienė

V. G. Kairiai — *R. G. Strimaičiai*
R. N. Zeliznak — *A. D. Enskaičiai*

MONTREALQUE

Lituanistinė mokykla gegužės 11 d. Šv. Kazimiero salėje atšventė Motinos Dieną ir mokslo metų užbaigimą. Šv. Mišias atnašavo kun. dr. F. Jucevičius ir pasakė turiningą bei gilų pamokslą. Salėje minėjimą pradėjo mokyklos vedėja M. Jonynienė. Mokiniai papuošė motinas ramunėmis, o mokytojams priedo įteikė po raudoną rožę. Paskaitą skaitė visiems žinoma jaunimo veikėja seselė Paulė. Trumpai, kondensuotai ir atvirai pateikė tai dienai parinktas mintis. Mokiniams pažymėjimus įteikė mokyt. R. Otto. Meninę dalį paruošė mokyt. J. Baltuonienė. Tai buvo deklamacijų ir šokių pynė. Mokyt. R. Lukoševičiūtės paruoštas dainas ir tautinius šokius atliko visa mokykla. Reikia tikėtis, kad sekančiais metais nors vieną dainelę sudainuos motinų garbei. Šiame minėjime to nebuvo.

Užbaigos žodį tarė mokyklos tėvų komiteto pirm. V. Piečaitis, dėkodamas mokytojams už darbą ir pasišventimą per 25 metus, visiems kitiems už pagalbą mokyklos išlaikymui ir atsilankymą. Mat, visi mokyklos parengimai ne tik tėvų, bet ir kitų tautiečių yra gausiai lankomi.

Visus atsilankiusius tėvų komitetas pavaišino. Po vasaros atostogų vėl susirinksime į lietuvių mokyklą. Tėvai, neskriauskite savo vaikų ir visi iki vieno siųskite juos į lietuvių mokyklą. Mūsų tėveliai sakydavo: "Ką išmoksi, ant pečių nereiks nešioti". Tad iki pasimatymo rudenį!

Hamiltono mergaičių choro "Aidas" koncertas, surengtas LB apylinkės valdybos gegužės 10 d., sutraukė daug montrealiečių. Koncertas buvo erdvioje Verduno katalikų gimnazijos salėje, kuri buvo apypilnė. Koncertą pradėjo R. Lukoševičiūtė. Jis buvo ilgas ir gražus. Dainavo 44 mergaitės ir sol. V. Verikaitis, akompanavo muz. J. Govėdas. Publika lengvai svečių nepaleido nuo scenos savo plojimais, todėl turėjo klausytojus patenkinti kartojimais. Sol. V. Verikaitis savo puikia vaidyba visus žavėjo, ypač "Ūdrio daina" iš operos "Pilėnai". Mergaitės ne tik gražiai dainavo, bet ir atrodė puikiai su tautiniais ir kitokiais drabužiais, kuriuos keitė tris kartus. Neveltui mūsų "kavalieraičiai" scenoje jas apdovanojo baltomis ramunėmis ir net išbučiavo. Mūsų mergaitės padabino rožėmis sol. V. Verikaitį ir muz. J. Govėdą, o E. Kardelienė koncerto metu V. Verikaičiui įteikė rožių. Padėkos žodį tarė LB apylinkės valdybos pirm. J. Šiaučiulis, primindamas, kad kiekvieną pavasarį "Aidas" laukiamas Montrealyje.

Tolimesnę programa—vaišės įvyko AV parapijos salėje. Jaunimas gražiai, kultūringai šoko, o jaunas "Perkūnas" jiems linksmai grojo. Be įvairių šokių, buvo ir judrių ratelių, kad net ir vyresnieji išsijudino, matyt, prisimindami jaunas dienas.

Sekmadienį "Aidas" giedojo AV šventovėje. Ypač visus gražiai nuteikė giesmė "Parveski, Viešpatie". Klebonas kun. J. Kubilius pamokslo metu padėkojo už gražias lietuviškas giesmes.

A.a. Stasys Aneliūnas, 62 m. amžiaus, mirė gegužės 14 d. Sirgo ilgesnį laiką. Buvo padaryta vidurių operacija, bet pagyvenęs kelias valandas mirė. Nepriklausomoj Lietuvoj tarnavo 5 pėstininkų pulke karininku. Buvo labai darbštus ir pareigingas. Dideliame nuliūdime paliko žmoną Jadvygą, dukrą Danutę, sūnų Algį su šeima, seserį Kibirkštienę ir gimines. Šeimai, giminėms ir artimiesiems gili užuojauta.

Didelė audra išvertė AV šventovės kryžių. Komitetas atremontavo, nudažė ir vėl pastatė į tą pačią vietą. Parapijos sukakties proga atrodo kaip naujas ir gražiai derinasi su Aušros Vartų Marija.

Nemažas montrealiečių skaičius išskrido gimtosios šalies pamatyti ir artimųjų aplankyti — "Lito" buhalterė R. Staškevičiūtė, E. Urbonaitė, A. Rudytė ir kiti. Grįždamos žada aplankyti Angliją, Prancūziją, Šveicariją, Ispaniją, Italiją ir kitas valstybes. **A. A.**

Aušros Vartų choro 25 metų sukaktis 1975 m. balandžio 26 d. AV salėje praėjo labai gražiai. Choro užuomazga prasidėjo 1948 m., kai suvažiavo daug jaunimo, Vytauto klube. Šiam chorui trumpai vadovavo Bilevičius, vėliau Masevičius. 1949 m. rudenį atvykus muz. A. Piešinai, choristai su nauju dirigentu vėl pradėjo darbą tame pačiame klube. 1950 m. kun. J. Kubiliui įsteigus AV parapiją, muz. A. Piešina su visu choru perėjo į ją ir pasivadino Aušros Vartų parapijos choru. Mirus A. Piešinai, chorui vadovavo V. Kerbelis, vėliau muz. A. Ambrozaitis. Pastarajam išvykus ilgesniam laikui koncertuoti į Europą, klebonas kun. K. Pečkys chorui vesti pakvietė prancūzę muzikę Mme Madeleine Roch. Ji mūsų chorą pakėlė į augštesnį lygį. Taip sakė mūsų muzikai, girdėję mūsų choro koncertą Niujorke, būtent, A. Kačanauskas, V. Kerberis ir kun. P. Raugalas.

Negalėdamas atvykti į choro šventę, kun. K. Pečkys atsiuntė gražų sveikinimą raštu. Sol. G. Čapkauskienė atsiuntė glėbį "Meilės eliksyro", kuriame tuo pačiu laiku atliko pagrindinį koloratūros vaidmenį. Klebonas kun. J. Kubilius nepagailėjo gražių žodžių chorui, kuris tikrai to vertas, solistui A. Kebliui ir choro dirigentei poniai Roch. Mūsų choras pamaldas praturtina savo giesme, o visuomenę — gražiomis lietuviškomis dainomis. Jis paminėjo, kad didelė padėka priklauso p. Roch, kuri turi didelę meilę lietuviškai giesmei bei dainai. Taip pat sveikino raštu vargonininkų ir muzikų sąjungos centro valdyba.

Koncerto pradžioje programą trumpai apibūdino lietuviškai V. Malciūtė, o prancūziškai R. Bulota. Gėlėmis buvo papuoštos pirmojo chorvedžio našlė V. Piešinienė ir operos solistė E. Kardelienė.

Chore dalyvauja 49 choristai: sopranų 13, altų 12, tenorų 12 ir bosų 12. Chore dalyvauja ir kitataučiai — viena italė ir vienas airis, vedęs lietuvaitę. Nusipelnę veteranai, be pertraukos dainuoją 25 metus: V. Kačergius, A. Piešina ir J. Vasiliauskas. Per 20 metų chore dainuoja: Z. Urbonienė, A. Išganaitienė, S. Aliošauskienė, K. Gentemanienė, I. Vazalinskienė, B. Filipavičienė, J. Išganaitis, V. Murauskas, A. Rusinas, A. Urbonas. Chore yra 22 choristai, gimę išeivijoje. Jie Lietuvos nėra matę.

Choras atliko: "Kur giria žaliuoja" — J. Gudavičiaus, "Atsikėlus ankstų rytą" K. V. Banaičio, "Per girią gružėlę" A. Račiūno, "Vo kur tata eismi" L. Andrulio, "Jaunystė" St. Gailevičiaus, "Vakarinė daina" Jurgučio ir "Šiaurės pašvaistė" S. Sodeikos. Solistas baritonas A. Keblys padainavo: "Niekad daugiau" iš operos "Figaro vestuvės" Mocarto, "Žaliojoj lankelėj" Tallat-Kelpšos, "Stok ant akmenėlio" J. Jurgučio ir Roberto ariją iš operos "Jolanta" Čaikovskio. Choras su solistu A. Keb-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA. Tel. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0%	Asmenines	10.5%
Taupomąsias s-tas	8.0%	Nekiln. turto	10.25%
Term. ind. 1 m.	8.0%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	8.5%	Investacines nuo	10.75%
Term. ind. 3 m.	9.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.